

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

MARZEC 2009

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

Rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej w lutym nie uległy poprawie, mimo wzrostu wyrównanego wskaźnika nożyc cen. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie wyniósł podobnie jak w styczniu 98,5 punktu i był najniższy w ostatnich 6 miesiącach oraz o 2 punkty procentowe (p. p.) niższy niż przed rokiem. Zdecydowało o tym pogorszenie wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu, który w ciągu miesiąca zmalał o 0,5 p. p. do 99,4 punktu. Na pogorszenie wskaźnika potencjalnego popytu wpłynęła przede wszystkim styczniowa obniżka wynagrodzeń, która w tym miesiącu występuje od lat, po grudniowych wypłatach różnego rodzaju premii i świątecznych bonusów. Obniżkom wynagrodzeń towarzyszył wzrost cen detalicznych żywności, które zostały podniesione bardziej niż ogólny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Do pogorszenia współczynnika potencjalnego popytu przyczyniła się także nieznaczna obniżka indeksu produkcji przemysłu spożywczego, który od trzech miesięcy utrzymuje się poniżej 99 punktów. Sezonowy spadek produkcji przemysłu spożywczego na początku 2009 r. był głębszy niż w latach poprzednich. O 0,4 punktu procentowego wzrósł natomiast wskaźnik nożyc cen, nadal był jednak bardzo niski i nie sięgał 98 punktów. Na poprawę wyrównanego wskaźnika nożyc cen wpłynęły zarówno grudniowe obniżki cen środków produkcji, jak i utrzymująca się od grudnia ubiegłego roku przewaga podwyżek cen skupu podstawowych surowców rolniczych. W rezultacie wyrównany wskaźnik nożyc cen wzrósł od listopada ub. r. o 1 p. p. do 97,6 punktu. W porównaniu z lutym 2008 r. był jednak o 3,5 p. p. niższy. Po bardzo trudnym 2008 r., kiedy rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej systematycznie pogarszały się, rok 2009 rozpoczął się dobrze. Skumulowany wskaźnik nożyc cen wyniósł w styczniu ok. 100 punktów i jest nadzieja, że podobnie będzie w najbliższych miesiącach. Spadek cen surowców na świecie oraz niski popyt zmuszają producentów środków produkcji do obniżek cen. Jednocześnie słaba złotówka poprawia naszą konkurencyjność, amortyzuje skutki niskich cen produktów rolniczych na rynkach światowych i ożywia eksport rolno-spo-

żywczy. Dewaluacja złotego skutkuje jednak także wolniejszymi obniżkami cen środków produkcji, zwłaszcza produkowanych w oparciu o surowce importowane. W najbliższych miesiącach można się więc spodziewać niewielkiej poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej.

Na rynku zbóż dominują podwyżki cen, znacznie wyższe w odniesieniu do kukurydzy i żyta. Jednak ceny zbóż do nowych zbiorów utrzymywać się będą na niskim poziomie. Pierwsze prognozy zbiorów w 2009 r. przewidują, że będą one o kilka procent mniejsze niż w roku ubiegłym. Niższe zbiory spodziewane są zarówno w Europie, jak i w Ameryce Północnej.

Na rynku mleka w styczniu jeszcze nie było widać reakcji na poprawę sytuacji, a ceny skupu znowu spadły. Najważniejszą zapowiedzią poprawy sytuacji rynkowej był dynamiczny wzrost eksportu w czwartym kwartale 2008 r. Poprawie sytuacji na rynku mleka służą także przywrócone przez Komisję Europejską subwencje eksportowe, rozpoczęte już w styczniu dopłaty do prywatnego przechowywania masła oraz zakupy interwencyjne masła i OMP, które rozpoczęły się w marcu.

Na rynku trzody chlewnej pojawiły się pierwsze oznaki rosnącego zainteresowania produkcją żywca wieprzowego. Po wyjątkowo głębokim spadku pogłowia w 2008 r. wyższej podaży można spodziewać się dopiero w końcu 2009 r., zatem ceny powinny utrzymywać się na wysokim poziomie w perspektywie następnych kilku miesięcy. Jak jednak zwracają uwagę eksperci skalę wzrostu cen żywca wieprzowego będzie określać poziom cen u naszych największych konkurentów oraz kurs walutowy.

Na rynku środków produkcji coraz bardziej widoczny jest zmniejszony popyt, zwłaszcza na bardzo drogie nawozy. Pogorszenie sytuacji dochodowej rolników w 2008 r. skutkować będzie także zmniejszeniem dynamiki zakupów środków inwestycyjnych w rozpoczynającym się sezonie.

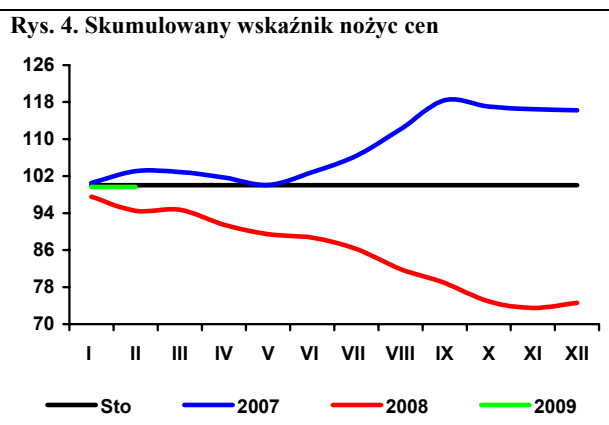
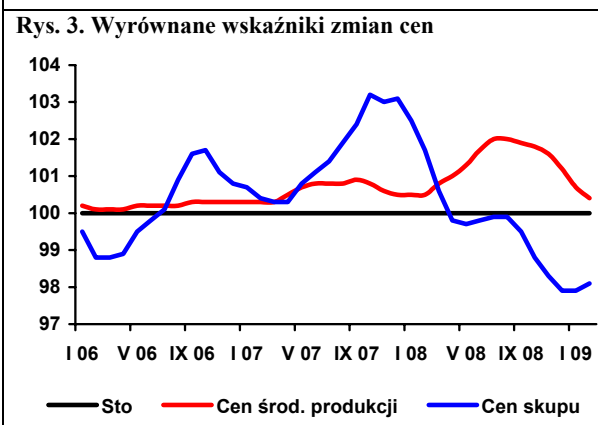
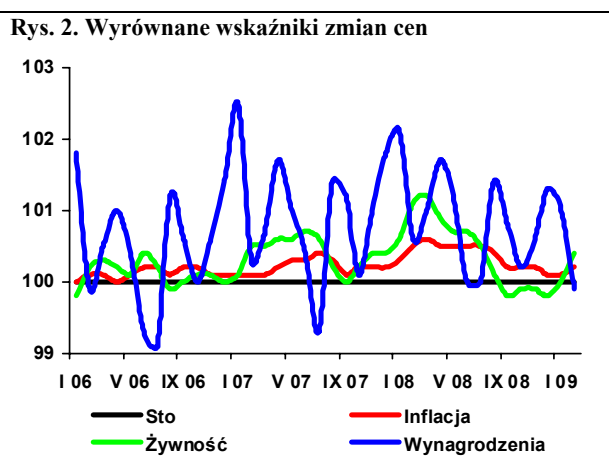
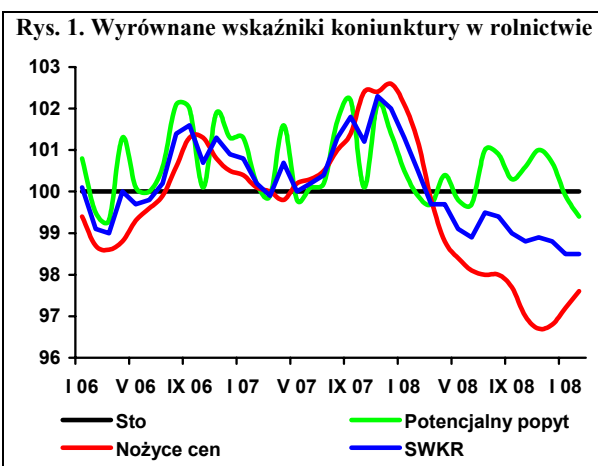
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	II 09	I 09	XII 08	XI 08	X 08	IX 08	II 08
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	98,5	98,5	98,8	98,9	98,8	99,0	100,5
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,4	99,9	100,7	101,0	100,6	100,3	100,0
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	97,6	97,2	96,8	96,7	97,0	97,7	101,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	98,1	97,9	97,9	98,3	98,8	99,5	101,7
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,5	100,7	101,2	101,6	101,8	101,9	100,7
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,8	100,0	100,3	100,3	100,4	100,4	99,4
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	99,6	101,0	101,5	100,7	100,3	100,9	99,5
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	98,6	98,8	98,8	100,2	99,8	100,3	100,2

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Według ostatecznego szacunku krajowe zbiory zbóż w 2008 r. wyniosły 27,7 mln ton i były o 2,4% wyższe niż w roku poprzednim. Dobre zbiory zbóż, dużo lepsze niż w dwóch poprzednich latach, są w krajach UE i WNP, co wpłynęło na mocny spadek cen krajowych i światowych. Zbiory zbóż w nowym sezonie prawdopodobnie będą niższe, ponieważ niższe ceny zmniejszyły zainteresowanie ich uprawą.

Obecny poziom cen zbóż jest o połowę niższy niż przed rokiem, ale od listopada 2008 r. stopniowo wzrastają. Najwolniej rosną ceny pszenicy, a jęczmień nadal tanieje. Natomiast dynamika cen żyta i kukurydzy jest znacznie wyższa. W lutym pszenica zdrożała o 2,2%, a jęczmień po raz kolejny staniał. Natomiast ceny kukurydzy i żyta wzrosły o 13-19%. Ze wzrostem będziemy mieli do czynienia w kolejnych miesiącach, skala jego nie będzie duża. Poziom cen jest zbliżony do ceny interwencyjnej, która z powodu wysokiego kursu euro, jest w przeliczeniu na złote wyższa niż przed rokiem. Zakupy interwencyjne w Polsce są realizowane na niewielką skalę, a większym zainteresowaniem cieszą się na Węgrzech, w Czechach i na Słowacji. Ustalony przez UE limit skupu interwencyjnego kukurydzy (700 tys. ton dla całej UE) najprawdopodobniej zostanie przekroczony.

Malejące ceny zbóż skutkują obniżaniem cen pasz. W końcu 2008 r. powróciły one do poziomu z ostatnich miesięcy 2007 r.

Spadek cen zbóż nie przełożył się na obniżki cen detalicznych produktów zbożowych, mimo spadku cen zbytu mąki i kaszy. Ceny detaliczne podstawowych artykułów w 2008 r. były wyższe niż przed rokiem. Dopiero w ostatnim kwartale 2008 r. miał miejsce niewielki spadek ceny detalicznej mąki.

W 2008 r. mniejsze niż rok wcześniej były przemiaty ziarna i produkcja mąki; zwiększyła się jednak produkcja makaronów, pieczywa i pasz przemysłowych.

Według wstępnych danych eksport ziarna zbóż w 2008 r. wyniósł 667 tys. ton. Zdecydowaną część eksportu zrealizowano

w ostatnich miesiącach roku, kiedy ziarno było konkurencyjne cenowo. Głównym odbiorcą naszego ziarna były Niemcy. Pszenicę sprzedawaliśmy także do krajów pozaeuropejskich (Algieria, Egipt). Innymi odbiorcami tego zboża były Dania, Hiszpania i Holandia. Spośród pozostałych zbóż (oprócz Niemiec) żyto sprzedawaliśmy do Finlandii i na Słowację, jęczmień do Danii, owies do Danii, Hiszpanii i Holandii, kukurydzę do Szwecji, Danii i na Litwę, a pszenżyto do Francji i Holandii.

Dostawy ziarna do Polski pochodzą głównie z krajów UE. W 2008 r. import ziarna wyniósł ponad 2,3 mln ton (najwięcej w drugim i trzecim kwartale). Pszenicę sprowadzano z Niemiec, Czech, W. Brytanii, Węgier i Ukrainy. Z Ukrainy, a także Węgier i Argentyny pochodziła sprowadzana do Polski kukurydza. Jęczmień sprowadzano z krajów UE-15, UE-12 oraz z Mołdawii. W październiku import ziarna obniżył się do ok. 80 tys. ton i na tym poziomie utrzymał się w dwóch kolejnych miesiącach.

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzonym towarem pierwotnego przerobu był sód, pochodzący przede wszystkim z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu było pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami były jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania) oraz Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Turcji, Chorwacji i innych krajów europejskich. Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się głównie do krajów UE i na Ukrainę. W ostatnich miesiącach 2008 r. eksport pasz obniżył się w porównaniu z okresem wcześniejszym. Import pasz dla zwierząt hodowlanych pochodzi w większości z Niemiec oraz z pozostałych krajów UE.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenvica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	x
2008 I-XII	664,3	549,2	.	.	828,2	694,1	774,2	702,9	x
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	x
2008 I-VI	871,7	718,3	788,4	789,4	912,3	763,8	855,2	767,2	x
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	943,6	782,8	870,7	777,8	x
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	x
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	x
IX	517,1	426,2	531,2	580,7	743,0	626,6	688,6	640,8	x
X	467,1	373,5	321,5	555,7	682,4	597,4	637,0	587,6	x
XI	460,0	362,0	320,1	525,3	641,1	539,3	598,4	557,7	378,66
XII	470,6	355,5	367,4	495,7	626,7	522,2	589,8	555,0	410,73
2009 I	477,5	371,0	406,6	497,9	629,8	516,4	592,4	541,2	433,16
II ^a	488,3	418,8	483,9	442,4	567,4	412,3	539,2	485,5	479,05

^a dane MRiRW za trzeci tydzień lutego, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

Źródło: Dane GUS, MRiRW

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Pszenvyto	Zboża podst.	Kukurydza
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2008 I-XII	3081,3	459,2	470,6	234,6	4281,1	673,7
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2008 I-VI	1041,9	121,8	98,7	55,8	1328,5	287,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	484,5 ^b
2007/08	3163,5	415,9	480,0	239,7	4374,8	723,9 ^b
2007 VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6
V	126,0	15,1	10,9	9,1	162,9	39,0
VI	95,4	9,5	12,6	3,9	122,3	31,4
VII	193,2	42,9	70,6	22,4	329,6	24,8
VIII	751,2	151,4	186,8	76,5	1181,0	12,0
IX	403,3	65,9	59,9	35,6	571,4	10,4
X	250,0	28,2	22,6	13,1	315,4	109,4
XI	213,9	22,5	15,3	13,0	265,3	148,5
XII	227,7	26,4	16,5	18,3	289,9	81,6
2009 I	230,5	34,4	.	.	309,1	.

^a tabela opracowana na podstawie danych miesięcznych, ^b od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2008 I-XII	1597,7	1317,9	106,9	778,3	118,3	6133,4
2006 ^b I-XII	3008,3	2542,8	241,4	1551,5	146,2	6341,2
2007 ^b I-XII	2746,2	2399,0	233,6	1523,0	155,3	7053,4
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,4	365,4	54,6	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2008 X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	129,1	108,8	9,42	63,5	8,68	458,2
IX	143,9	114,0	9,15	63,5	10,13	468,9
X	149,0	116,0	9,85	67,5	11,18	508,6
XI	143,6	116,9	8,96	61,1	10,68	448,7
XII	140,0	108,2	8,76	65,8	9,81	465,0
2009 I	.	142	12,1	.	11,3	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2008 I-XII	346,4	79,2	27,0	169,3	666,8	1135,8	54,5	290,4	781,3	2316,0
2008 I-VI	96,2	8,4	6,0	64,4	192,2	567,3	35,3	167,2	482,5	1287,6
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2007 VII	37,55	1,25	29,64	6,53	76,3	29,72	3,34	18,77	23,91	76,2
VIII	80,32	14,84	57,67	16,92	180,5	31,67	0,51	11,66	9,89	54,0
IX	65,87	17,81	21,30	2,96	134,8	32,28	2,15	6,13	8,43	49,5
X	81,49	17,82	14,39	56,82	182,9	21,78	1,64	6,40	16,46	46,5
XI	45,19	3,92	13,36	16,71	85,3	12,15	2,99	3,63	4,97	23,9
XII	22,38	3,64	4,78	13,41	50,2	18,85	0,03	8,02	7,77	34,9
2008 I	15,25	3,08	2,33	6,41	30,0	26,50	0,24	4,10	12,54	43,5
II	17,30	3,47	2,41	9,16	41,1	24,76	2,08	6,45	26,68	61,1
III	28,18	1,03	0,98	10,97	43,2	24,28	4,44	16,74	59,46	109,5
IV	34,58	0,57	0,00	24,14	61,1	112,50	5,40	59,15	99,52	285,8
V	0,90	0,00	0,00	7,06	8,9	169,07	9,34	42,98	140,12	372,1
VI	0,03	0,21	0,24	6,65	7,9	210,23	13,84	37,77	144,15	415,6
VII	0,57	0,06	8,99	13,24	23,9	212,88	10,83	54,55	98,53	382,3
VIII	13,57	4,80	4,42	6,80	34,2	133,26	3,42	25,00	84,41	251,5
IX	61,44	16,66	2,69	1,70	93,7	94,15	1,62	16,01	25,97	139,3
X	43,12	39,54	3,02	27,42	115,9	43,36	0,59	5,67	34,38	85,8
XI	74,49	5,51	0,99	36,21	123,3	34,90	0,30	8,65	37,68	83,4
XII	56,96	4,29	0,94	19,56	83,6	49,94	2,38	13,30	17,82	86,1

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze gryski granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze gryski granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2008 I-XII	28,77	5,80	7,51	7,61	28,05	35,50	15,78	26,99	35,30	252,0
2008 I-VI	13,51	3,10	4,18	4,30	15,36	18,53	9,40	13,90	17,40	136,6
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2007 VII	0,55	0,19	0,77	0,43	2,20	3,13	1,13	3,41	2,32	28,11
VIII	0,55	0,44	0,92	0,75	0,44	3,34	1,20	3,69	3,94	24,53
IX	0,72	0,17	0,84	0,51	0,91	3,33	1,47	2,78	2,09	19,00
X	1,17	0,22	1,31	0,94	1,26	3,75	1,56	3,36	4,29	17,51
XI	1,50	0,40	0,67	1,11	2,78	3,72	1,47	2,47	3,81	14,85
XII	1,28	0,60	0,60	0,92	0,98	2,24	0,68	1,67	1,31	14,18
2008 I	2,18	0,54	0,95	1,08	1,63	3,21	1,86	2,12	3,51	19,78
II	1,99	0,76	0,89	0,54	1,99	3,09	1,72	2,19	4,63	19,38
III	2,62	0,72	0,79	1,14	2,95	2,79	1,30	1,95	2,55	18,81
IV	2,25	0,37	0,57	0,74	4,18	3,06	1,65	2,01	1,87	25,73
V	2,18	0,44	0,50	0,35	2,25	2,95	1,30	2,96	1,20	23,46
VI	2,29	0,27	0,48	0,44	2,35	3,42	1,57	2,67	3,64	29,43
VII	2,41	0,30	0,52	0,53	2,21	3,23	1,36	2,69	1,74	29,31
VIII	2,03	0,49	0,56	0,42	2,38	4,22	0,93	2,13	2,47	22,39
IX	2,44	0,90	0,50	0,56	3,09	3,30	1,49	2,30	1,42	20,10
X	3,58	0,51	0,56	0,80	2,09	3,12	1,37	2,48	5,60	16,77
XI	2,94	0,24	0,66	0,39	1,53	1,92	0,77	1,77	3,34	13,72
	1,87	0,25	0,53	0,61	1,38	1,19	0,45	1,73	3,33	13,08

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2008 I-XII	11,10	61,54	221,1	103,75	87,60	64,15	13,53	82,3	229,84	98,62
2008 I-VI	4,96	32,56	109,5	50,14	47,43	24,19	6,51	37,2	120,04	48,99
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
2007 VII	0,43	3,51	17,09	9,41	7,65	4,55	1,27	7,07	43,90	6,88
VIII	0,49	4,46	19,14	9,97	8,28	3,80	0,88	7,24	23,96	7,77
IX	0,58	4,90	18,35	10,15	8,15	4,26	1,17	7,52	20,30	6,95
X	0,97	5,44	20,02	10,72	8,83	4,43	0,97	6,74	22,85	8,97
XI	0,72	4,56	19,37	8,58	8,80	4,52	1,23	7,75	21,72	8,42
XII	0,59	4,97	14,60	7,18	7,64	4,92	0,75	5,35	20,87	6,98
2008 I	0,60	4,60	17,80	5,91	10,12	3,89	0,65	6,16	22,06	9,89
II	0,90	5,91	17,59	9,99	9,09	4,12	1,20	6,47	21,67	8,48
III	0,73	5,70	17,90	7,66	8,04	4,79	0,93	5,90	20,61	7,00
IV	1,14	5,81	20,19	8,05	8,67	4,29	1,03	6,47	20,58	8,33
V	0,71	5,19	17,72	9,43	5,95	3,63	1,32	5,77	17,65	7,63
VI	0,89	5,35	18,32	9,09	5,55	3,47	1,38	6,48	17,48	7,66
VII	1,02	5,55	17,58	9,59	6,52	4,29	1,46	6,51	21,34	7,96
VIII	0,95	3,99	17,42	9,09	5,77	3,53	1,00	6,53	18,79	7,34
IX	1,09	4,46	20,31	9,19	7,03	5,48	1,34	9,13	21,48	9,40
X	1,39	6,13	21,52	10,02	6,32	18,20	1,15	9,29	18,74	10,61
XI	0,82	4,79	20,29	9,12	7,92	5,45	1,29	8,78	15,64	8,26
XII	0,88	4,05	14,50	6,60	6,60	3,01	0,79	4,81	13,81	6,08

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2008 I-XII	1,14	2,05	1,55	3,48	3,12	3,62	4,02	4,67
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2007 VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74
IX	1,04	2,09	1,56	3,62	3,20	3,70	4,06	4,76
X	0,95	2,08	1,56	3,60	3,20	3,70	4,08	4,75
XI	0,88	2,04	1,49	3,60	3,20	3,70	4,07	4,77
XII	0,86	2,01	1,49	3,64	3,20	3,70	4,06	4,77

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ- 1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2008 I-XII	1190,0	1313,7	1900,4	1119,6	1521,4	1478,3	1812,3
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2007 VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6
IX	1194,9	1320,5	1909,6	1115,0	1556,2	1375,0	1835,3
X	1151,4	1282,0	1871,0	1081,3	1529,0	1343,1	1815,9
XI	1123,8	1251,8	1850,2	1043,8	1503,3	1309,1	1798,7
XII	1114,8	1237,6	1835,9	1028,6	1493,3	1275,4	1790,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2007 VII	1,541	1,789	2,647	1,028	2,454	4,215	3,028
VIII	1,506	1,750	2,571	1,049	2,524	4,309	3,042
IX	1,426	1,638	2,321	1,062	2,469	4,017	2,836
X	1,427	1,629	2,297	1,105	2,139	3,443	2,725
XI	1,472	1,655	2,381	1,164	1,912	3,093	2,635
XII	1,479	1,666	2,393	1,193	1,967	3,183	2,373
2008 I	1,461	1,640	2,341	1,120	2,026	3,247	2,296
II	1,482	1,651	2,369	1,041	1,850	2,958	2,321
III	1,487	1,642	2,366	0,975	2,004	3,189	2,287
IV	1,505	1,634	2,376	0,902	1,979	3,124	2,197
V	1,502	1,672	2,350	0,841	2,185	3,420	2,250
VI	1,504	1,663	2,357	0,812	2,336	3,661	2,326
VII	1,522	1,681	2,395	0,778	2,413	3,797	2,408
VIII	1,684	1,875	2,672	0,763	2,446	3,882	2,395
IX	1,779	2,094	2,929	0,781	2,528	4,161	2,345
X	1,810	2,241	3,040	0,789	2,379	3,995	2,309
XI	1,935	2,345	3,335	0,803	2,379	4,100	2,195
XII	1,970	2,383	3,429	0,798	2,513	4,375	2,109

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

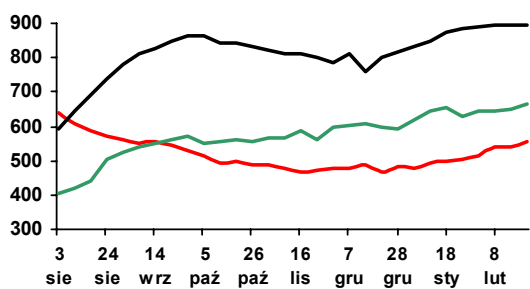
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222
IV	229	250	.	201	244	209	223
V	217	237	.	192	219	221	215
VI	204	238	189	173	206	206	208
VII	202	235	177	171	171	185	209
VIII	178	186	154	157	146	181	183
IX	161	163	142	138	129	173	141
X	149	149	133	125	117	97	119
XI	140	144	.	115	115	86	122
XII	124	117	115	106	84	85	90
2009 I	136	110	120	115	90	93	94
II	141	109	.	114	88	90	93

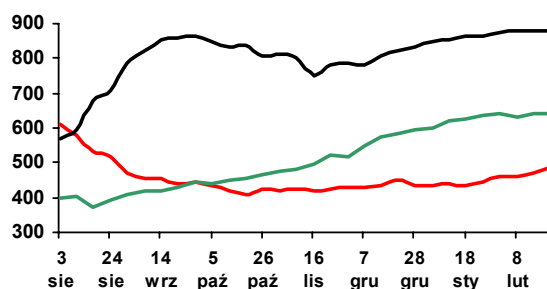
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

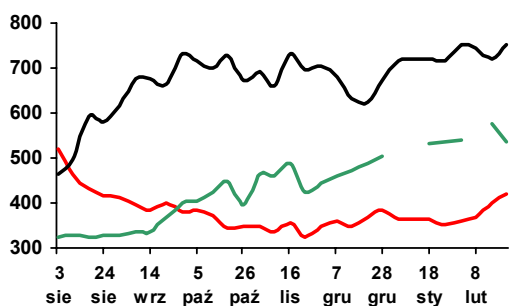
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

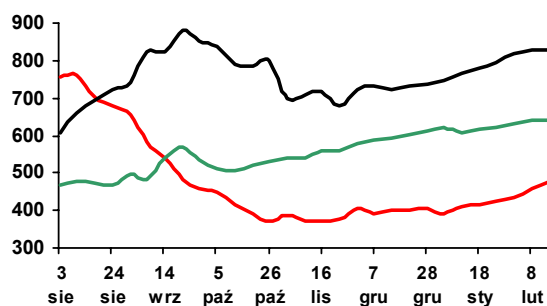
Rys. 2. Pszenica paszowa

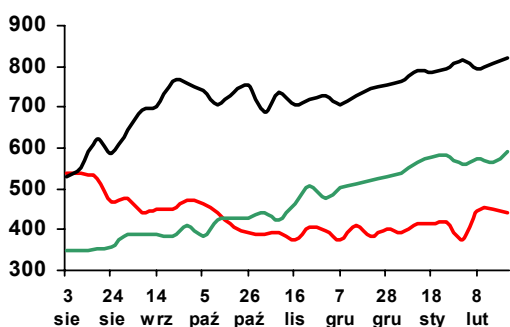
Rys. 3. Żyto paszowe

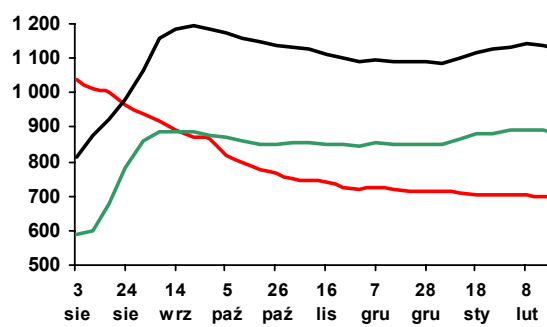
Rys. 4. Kukurydza paszowa

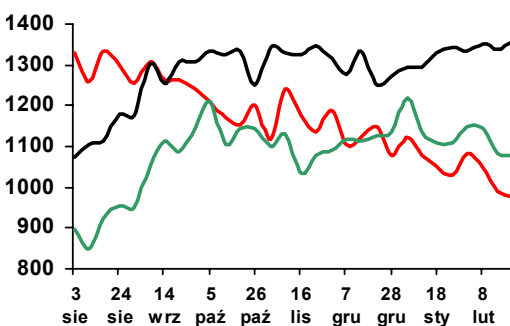
Rys. 5. Jęczmień paszowy

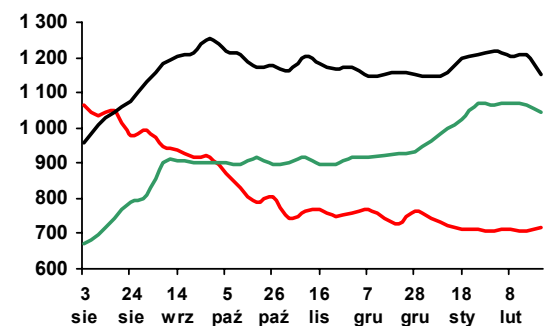
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2008/09

2007/08

2006/07

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2006-09; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2008/2009 kwota produkcji cukru wynosi 1405 tys. ton, wobec 1533 tys. ton w sezonie poprzednim, w wyniku reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji o 5-6 mln ton w skali całej Unii.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2008 r wyniosła ok. 175 tys. ha i była o 25% mniejsza niż przed rokiem. Plony osiągnęły poziom ok. 50 t/ha, a zbiory wyniosły 8,9 mln ton. Produkcja cukru szacowana jest na ok. 1,33 mln ton, tj. o ok. 5% poniżej kwoty produkcyjnej.

Cena minimalna skupu buraków cukrowych w sezonie 2008/2009 wynosi 27,83 EUR/tonę i jest o 6,7% niższa w porównaniu z sezonem 2007/2008, przy kursie przeliczeniowym używanym do przeliczania cen skupu (3,3747 zł). W okresie kampanii za buraki płacono średnio 96,8 zł/tonę. Przewiduje się, że średnia cena skupu po rozliczeniu całego sezonu 2008/2009 r. wyniesie ok. 97 zł/tonę i będzie o 11% niższa niż w sezonie poprzednim. Spadek cen będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które wyniosą 39,45 zł/tonę i będą i o 5,8% wyższe niż w przed rokiem.

Krajowe zużycie cukru wynosi ok. 1620 tys. ton. W okresie trzech kwartałów 2008 r. konsumpcja cukru na osobę w gospodarstwach domowych wzrosła o ok. 18% do 1,7 kg. Powodem tego był wzrost domowego przetwórstwa owoców, czemu sprzyjały duża podaż i niskie ceny owoców oraz niskie ceny cukru. Spadek zużycia cukru wystąpił w przemyśle spożywczym. Zdecydowało o tym mniejsze zużycie cukru do produkcji czekolady i wyrobów czekoladowanych, którego nie zrekomensował wzrost zużycia w produkcji pozostałych wyrobów spożywczych (cukierków, napojów bezalkoholowych i przetworów owocowych). Cukier zuży-

wany jest także w innych działach gospodarki, np. w przemyśle chemicznym i farmaceutycznym. Ocenia się, że w 2008 r. wzrost popyt na cukier ze strony przemysłu chemicznego, na co wpłynęły instrumenty wsparcia zużycia cukru na cele niespożywcze w ramach WPR.

W grudniu 2008 r. ceny zbytu cukru workowanego i paczkowanego obniżyły się o 1-1,5%. Ceny zbytu były także nieznacznie niższe (1-2%) w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. W 2009 r. możliwy jest wzrost cen cukru, a zdecyduje o tym mała podaż z produkcji krajowej oraz osłabienie kursu złotego względem waluty unijnej. Cena referencyjna przeliczona na walutę krajową w styczniu br. wyniosła 2,28 zł/kg. Ceny detaliczne cukru także wykazywały niewielkie zmiany i w grudniu 2008 r. wyniosły średnio 2,74 zł/kg, a więc były o 1% niższe niż przed miesiącem.

W 2008 r. eksport cukru wyniósł ok. 400 tys. ton, w tym 247 tys. ton do krajów UE. Ceny eksportowe w grudniu wzrosły do 653,20 EUR/tonę i były wyższe od ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę) obowiązującej w sezonie 2007/2008. W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny zbliżone do cen na rynku światowym (220-340 EUR/tonę). W eksporcie dominowały nadwyżki produkcyjne z kampanii 2007/2008. Import cukru wyniósł ok. 124 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W związku z niższą produkcją cukru w obecnym sezonie możliwy jest wzrost importu do 250 tys. ton i Polska pierwszy raz od 1995 r. będzie importerem netto.

W lutym 2009 r. na rynku światowym ceny cukru białego wzrosły do 380 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych za cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) płacono ok. 300 USD/tonę.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2007	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,5
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	2,3
2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	3,1
	II	13,4	8,6	4,3	7,1	2,2
	III	11,7	6,8	4,0	6,3	2,6
	IV	11,6	6,2	4,8	8,1	3,1
	V	8,5	5,6	4,6	6,4	3,3
	VI	8,4	5,4	5,3	9,7	3,5
	VII	8,5	5,8	4,2	4,9	3,1
	VIII	14,5	8,3	3,8	4,6	2,9
	IX	14,8	11,2	4,3	3,8	2,3
	X	16,7	11,9	4,4	3,0	2,2
	XI	14,3	10,5	4,0	3,1	2,4
	XII	9,8	7,3	3,4	3,4	2,7
I-XII 2007		153,8	103,5	50,3	49,8	31,0
I-XII 2008		146,3	97,3	51,3	64,5	33,5
<u>I-XII 08</u> <u>I-XII 07</u> *100%		95,1	94,0	102,0	129,5	106,9

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		ogółem	UE-27	kraje trzecie	ogółem	UE-27	kraje trzecie
2007	XI	303,70	505,25	214,01	588,59	615,72	558,76
	XII	336,34	534,68	216,01	569,64	576,61	555,38
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	385,15	488,32	235,55	539,56	561,62	374,50
	VIII	429,33	502,13	252,70	495,25	559,33	442,91
	IX	456,00	498,92	269,29	544,90	557,58	379,91
	X	465,65	482,67	344,80	607,30	622,78	443,49
	XI	431,94	447,43	348,98	571,20	575,80	448,92
	XII	519,12	653,19	326,93	565,44	602,86	412,49

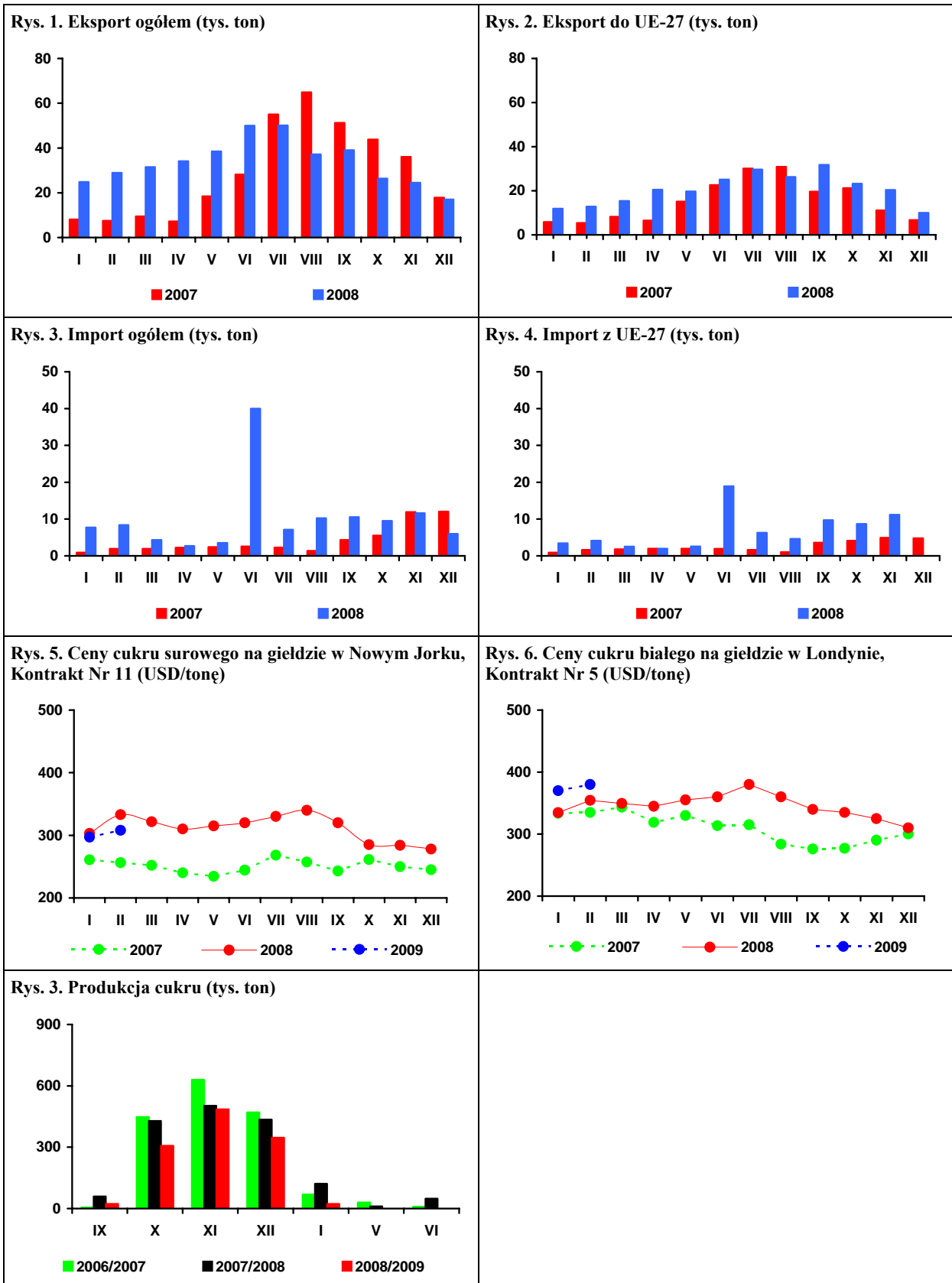
Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2007	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54
	IX	2,14	2,28	2,13	2,55
	X	2,28	2,41	1,94	2,67
	XI	2,39	2,49	2,01	2,75
	XII	2,38	2,46	2,28	2,74

^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

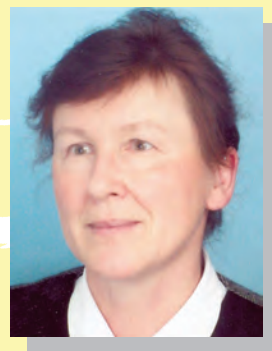
Źródło: Dane GUS.

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

W styczniu na rynku europejskim został zahamowany trwający od początku sezonu 2008/09 spadek średniomiesięcznej ceny rzepaku. Kontynuowany był natomiast spadek ceny oleju rzepakowego, zaś cena śruty rzepakowej drugi miesiąc z rzędu wzrosła. Za rzepak (388 USD/tonę – cif Hamburg) i śrutę rzepakową (200 USD/tonę – fob ex-mill Holandia) płacono w transakcjach rzeczywistych odpowiednio o 5 i 19% więcej niż przed miesiącem, lecz o 40 i 35% mniej niż przed rokiem. Cena oleju rzepakowego (817 USD/tonę – fob ex-mill Hamburg) była o 2% mniejsza niż przed miesiącem, a w porównaniu za styczniem poprzedniego roku była aż o 43% mniejsza.

W pierwszych trzech tygodniach lutego ceny rzepaku i oleju rzepakowego na rynku europejskim podlegały wahaniom, podążając za zmianami ceny soi na rynku amerykańskim. Cena śruty rzepakowej nadal wolno wzrastała.

Na rynku krajowym w lutym cena rzepaku (średnio 1234 zł/tonę) wzrosła niewiele w porównaniu z miesiącem poprzednim (o 1,6%), a cena oleju rzepakowego rafinowanego (3344 zł/tonę) pozostała prawie bez zmian. Wzrosła natomiast cena śruty rzepakowej (o 15,7% do 566 zł/tonę). Rzekpak był o 7,9% droższy niż przed rokiem, natomiast olej rzepakowy i śruta rzepakowa były odpowiednio o 2,5 i 13,9% tańsze.

W 2008 r. krajowy sektor olejarski (zakłady liczące 50 i więcej osób stałej załogi) przerobił 1,47 tys. ton rzepaku, tj. o 2% mniej niż w 2007 roku. Produkcja surowego oleju rzepakowego w dużych zakładach wyniosła 588 tys. ton, z tego rafinowano 421 tys. ton, tj. o 5% mniej niż w roku poprzednim. Wzrosła produkcja ra-

finowanego oleju sojowego (o 70% do 15,6 tys. ton), zmalała produkcja rafinowanego oleju słonecznikowego (o 60% do 19,6 tys. ton). Niższa też była produkcja margaryn (spadek o 5% do 328 tys. ton).

W 2008 r. pogorszyły się wyniki handlu zagranicznego w sektorze oleistych w wyniku znaczącego spadku eksportu rzepaku i oleju rzepakowego. Import surowców i produktów oleistych był jeszcze większy niż przed rokiem (niewiele mniejszy niż przed rokiem był tylko import śrut oleistych). Według danych nieostatecznych w 2008 r. wywieziono: 266 tys. ton rzepaku (o 50% mniej niż w 2007 r.), 146 tys. ton oleju rzepakowego (o 42% mniej), 453 tys. ton śruty rzepakowej (o 14% więcej) oraz 77 tys. ton margaryn (o 22% więcej). Przywieziono: 1999 tys. ton śrut oleistych (o 6% mniej niż w 2007 r.), 409 tys. ton olejów roślinnych (o 7% więcej), 424 tys. ton nasion oleistych (prawie trzykrotnie więcej), w tym 314 tys. ton rzepaku (ponad siedmiokrotnie więcej) i 47 tys. ton margaryn (o 48% więcej).

W 2008 r. olej rzepakowy i pozostałe oleje roślinne podrożały bardziej u producenta niż w detalu.

W 2008 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły bardzo znacząco (średnio o 14,7% w porównaniu z rokiem poprzednim). Przeciętny wzrost ich cen był prawie dwupółkrotnie większy od wzrostu cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (6,1%) oraz tłuszczów zwierzęcych (6,1%). W minionym roku margaryny istotnie podrożały względem masła, zaś oleje roślinne względem „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” (słoniny, smalcu).

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2008 I-XII	587 896	409 097	163 626	833 367	21,85	27,8	70,5
2007 XII	48 888	26 365	20 802	54 451	1,43	42,6	89,8
2008 I	52 715	36 797	14 162	75 350	2,0	26,9	70,0
II	53 726	38 155	13 232	78 649	2,1	24,6	68,3
III	45 134	39 756	8 823	76 067	2,0	19,5	59,3
IV	46 559	30 008	9 349	67 218	1,8	20,1	69,3
V	32 338	31 235	6 839	56 734	1,5	21,1	57,0
VI	22 764	31 776	9 883	44 657	1,2	43,4	51,0
VII	36 665	28 568	16 805	48 428	1,3	45,8	75,7
VIII	62 785	37 635	14 833	85 587	2,2	23,6	73,4
IX	56 733	37 718	17 849	76 602	2,0	31,5	74,1
X	56 061	44 418	17 889	82 590	2,2	31,9	67,9
XI	64 110	30 112	13 371	80 851	2,1	20,9	79,3
XII	58 306	22 909	20 592	60 623	1,6	35,3	96,2
Zmiany w %							
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	-9,1	-23,9	54,0	-25,0	-25,0	x	x
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	19,3	-13,1	-1,0	11,3	11,3	x	x
<u>I-XII 2008</u> <u>I-XII 2007</u>	-7,1	7,2	-37,7	10,8	-7,1	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2008 I-XII	587 896	53 148	146 232	494 812	12,97	24,9	118,8
2007 XII	48 888	1499	17 655	32 732	0,86	36,1	149,4
2008 I	52 715	1643	13 241	41 117	1,08	25,1	128,2
II	53 726	3125	12 528	44 323	1,16	23,3	121,2
III	45 134	3140	7 129	41 145	1,08	15,8	109,7
IV	46 559	4397	8 203	42 753	1,12	17,6	108,9
V	32 338	6415	5 352	33 401	0,88	16,6	96,8
VI	22 764	6871	9 204	20 431	0,54	40,4	111,4
VII	36 665	5253	15 888	26 030	0,68	43,3	140,9
VIII	62 785	5833	13 546	55 072	1,44	21,6	114,0
IX	56 733	5439	17 013	45 159	1,18	30,0	125,6
X	56 061	4724	15 824	44 961	1,18	28,2	124,7
XI	64 110	4811	11 969	56 952	1,49	18,7	112,6
XII	58 306	1497	16 334	43 469	1,14	28,0	134,1
Zmiany w %							
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	-9,1	-68,9	36,5	-23,7	-9,1	x	x
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	19,3	-0,1	-7,5	32,8	19,3	x	x
<u>I-XII 2008</u> <u>I-XII 2007</u>	-7,1	238,2	-41,7	24,3	-7,1	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2008 I-XII	881 844	1 999 290	490 626	2 390 508	55,6	36,9
2007 XII	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
2008 I	79 073	172 701	50 062	201 712	63,3	39,2
II	80 589	200 265	56 018	224 836	69,5	35,8
III	67 701	142 528	43 855	166 374	64,8	40,7
IV	69 839	134 225	42 670	161 394	61,1	43,3
V	48 507	192 564	18 296	222 775	37,7	21,8
VI	34 146	208 739	17 238	225 647	50,5	15,1
VII	54 998	135 320	16 761	173 557	30,5	31,7
VIII	94 178	170 456	38 962	225 672	41,4	41,7
IX	85 100	138 042	48 481	174 661	57,0	48,7
X	84 092	134 677	51 725	167 044	61,5	50,3
XI	96 165	221 265	68 448	248 982	71,2	38,6
XII	87 459	148 210	38 109	197 560	43,6	44,3
Zmiany w %						
XII 2008 / XI 2008	-9,1	-33,0	-44,3	-20,7	x	x
XII 2008 / XII 2007	19,3	-22,8	-17,9	-9,7	x	x
I-XII 2008 / I-XII 2007	-7,1	-6,3	13,9	-9,8	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2008 I-XII	881 844	9 265	453 269	437 840	51,4	201,4
2007 XII	73 332	549	42 965	30 916	58,6	237,2
2008 I	79 073	1 228	48 094	32 207	60,8	245,5
II	80 589	504	52 827	28 266	65,6	285,1
III	67 701	1 180	41 291	27 590	61,0	245,4
IV	69 839	1 227	39 944	31 122	57,2	224,4
V	48 507	968	14 323	35 152	29,5	138,0
VI	34 146	1 548	13 177	22 517	38,6	151,6
VII	54 998	518	12 883	42 633	23,4	129,0
VIII	94 178	477	36 562	58 093	38,8	162,1
IX	85 100	344	46 778	38 666	55,0	220,1
X	84 092	655	48 448	36 299	57,6	231,7
XI	96 165	491	64 091	32 565	66,6	295,3
XII	87 459	126	34 850	52 735	39,8	165,8
Zmiany w %						
XII 2008 / XI 2008	-9,1	-74,3	-45,6	61,9	x	x
XII 2008 / XII 2007	19,3	-77,0	-18,9	70,6	x	x
I-XII 2008 / I-XII 2007	-7,1	30,1	14,1	-21,7	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2008 I-XII	328 026	47 388	76 801	298 613	7,83	23,4	109,8
2007 XII	22 746	4 866	4 640	22 972	0,60	20,4	99,0
2008 I	27 706	5 881	5 919	27 668	0,73	21,4	100,1
II	28 111	4 542	5 709	26 944	0,71	20,3	104,3
III	24 567	4 127	4 852	23 842	0,63	19,8	103,0
IV	25 505	3 866	5 917	23 454	0,62	23,2	108,7
V	25 184	2 862	5 412	22 634	0,59	21,5	111,3
VI	28 586	3 727	6 611	25 702	0,67	23,1	111,2
VII	23 541	2 953	9 004	17 490	0,46	38,2	134,6
VIII	26 990	2 983	6 373	23 600	0,62	23,6	114,4
IX	29 378	4 008	10 673	22 713	0,60	36,3	129,3
X	30 332	3 249	10 440	23 141	0,61	34,4	131,1
XI	32 764	7 128	3 322	36 570	0,96	10,1	89,6
XII	25 362	2 061	2 570	24 853	0,65	10,1	102,0
Zmiany w %							
XII 2008 XI 2008	-22,6	-71,1	-22,6	-32,0	-32,0	x	x
XII 2008 XII 2007	11,5	-57,6	-44,6	8,2	8,2	x	x
I-XII 2008 I-XII 2007	-4,9	48,4	22,3	-5,0	-5,0	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
2008 I-XII	1255,0 ^b	652,1	1,92
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
VIII	1248,3	573,6	2,18
IX	1250,4	517,1	2,42
X	1215,0	467,1	2,60
XI	1210,0	460,0	2,63
XII	1223,0	470,6	2,60
2009 I	1215,0	477,5	2,54
Zmiany w %			
I 2009 XII 2008	-0,7	1,5	x
I 2009 I 2008	12,0	-44,6	x
I-XII 2008 I-XII 2007	31,2	-6,8	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW, ^b szacunek własny.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2008 I-XII	4,54	4,62	5,80	5,98	6,48	7,00
2007 XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
VIII	4,62	x	5,86	6,20	6,69	7,38
IX	4,66	x	5,83	6,17	6,77	7,53
X	4,58	x	5,95	6,14	6,83	7,59
XI	4,51	x	5,98	6,16	6,87	7,61
XII	4,68	x	6,07	6,12	6,98	7,63
Zmiany w %						
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	3,8	x	1,5	-0,6	1,6	0,3
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	18,8	x	20,9	15,5	23,3	28,2
<u>I-XII 2008</u> <u>I-XII 2007</u>	25,1	26,9	35,2	21,8	21,1	26,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

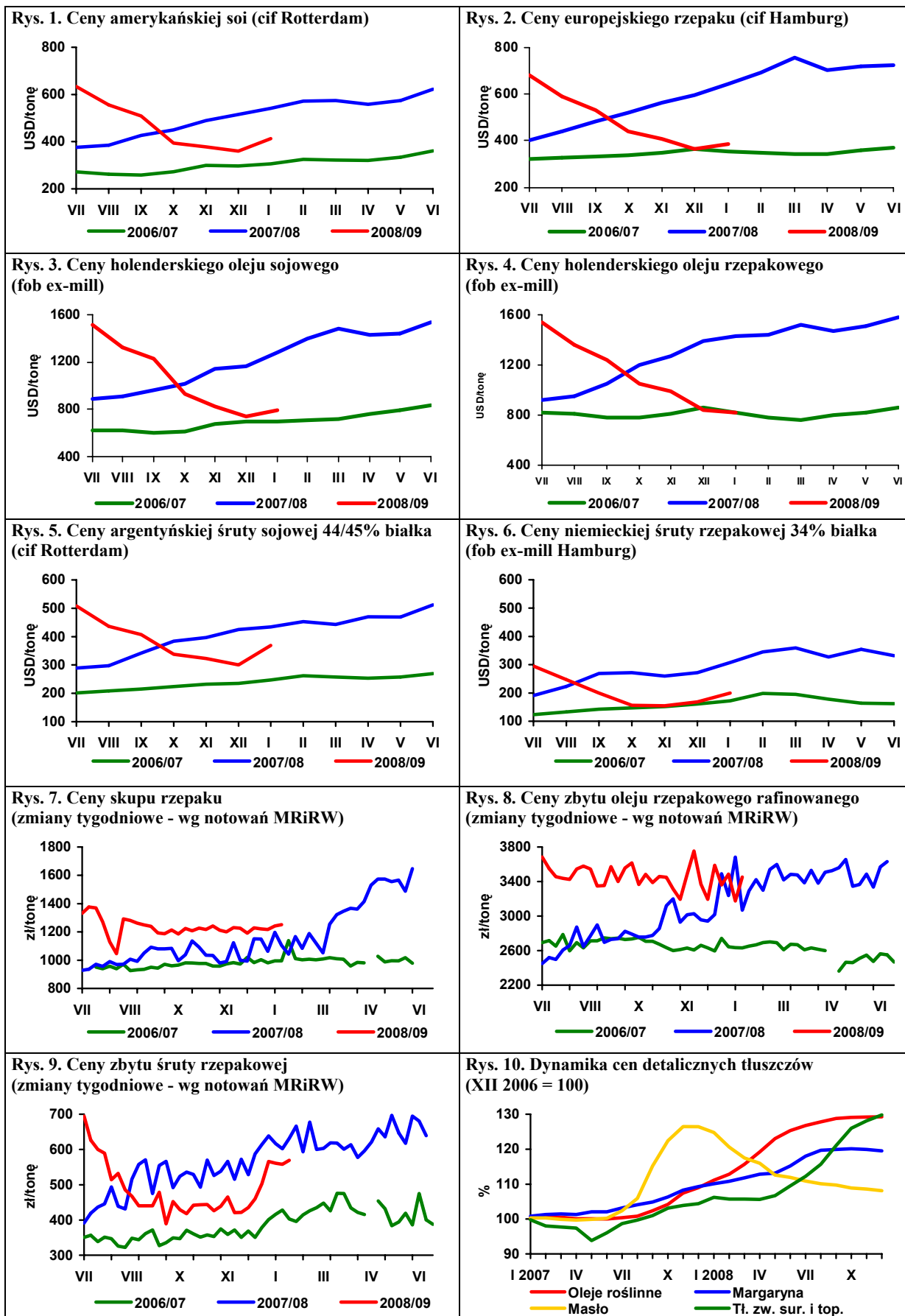
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2008 I-XII	6,12	5,64	x	13,08	3,18	8,52	x	13,45	18,45	5,16
2007 XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 ^c	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 ^c	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 ^c	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 ^c	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
VIII	6,44	5,72	x	12,93	3,99	9,20	x	13,88	17,90	5,20
IX	6,60	5,68	x	12,86	4,45	9,28	x	13,98	17,85	5,48
X	6,52	5,76	x	12,62	4,49	9,32	x	13,98	17,70	5,72
XI	6,44	5,76	x	12,41	4,48	9,28	x	13,95	17,60	5,84
XII	x	5,76	x	12,25	4,48	9,12	x	14,05	17,50	5,92
Zmiany w %										
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	x	0,0	x	-1,3	0,0	-1,7	x	0,7	-0,6	1,4
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	x	5,9	x	-18,2	46,4	60,6	x	12,2	-14,8	26,5
<u>I-XII 2008</u> <u>I-XII 2007</u>	39,1	7,6	x	-0,5	14,4	65,1	x	10,5	9,2	17,3

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

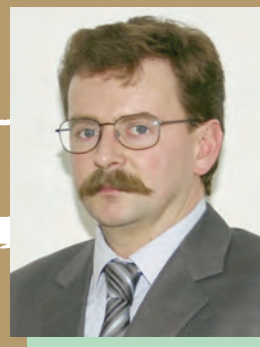
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Na europejskim rynku ziemniaków utrzymują się niskie ceny. Notowania cen ziemniaków jadalnych w takich krajach, jak Niemcy, Belgia, Francja czy Holandia oscylują ok. 100 EUR/dt, ale w kontraktach terminowych na kwiecień-czerwiec są 15-30% wyższe. Wzrost ten prawdopodobnie wiąże się z tym, że po mroźniejszej i z większymi opadami zimie, zbiory ziemniaków na najwcześniejszy zbiór rozpoczną się nieco później niż zwykle. Również ich produkcja może się obniżyć.

Na polskim rynku ziemniaków utrzymuje się sezonowy wzrost cen. W styczniu, w stosunku do poprzedniego miesiąca, ziemniaki podrożały o 7,5%, a ich przeciętna cena na targowisku w skali kraju wyniosła 78,2 zł/dt i była o 35,4% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.

Wzrost cen wystąpił we wszystkich województwach, przy czym najbardziej podrożały ziemniaki w warmińsko-mazurskim i śląskim (o ok. 12%), a najmniej (o 1-2%) wzrosły ich ceny w województwach: opolskim, dolnośląskim, śląskim i zachodniopomorskim. Nadal najtaniej można było kupić ziemniaki w centralnej i wschodniej części kraju, tj. w województwie świętokrzyskim, podlaskim i lubelskim (ok. 57 zł/dt). Najdroższe ziemniaki, w cenie przekraczającej 90 zł/dt, były w województwach zachodnich.

W 2008 r. nastąpiła poprawa wyników handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami. Zwiększył się eksport większości przetworów ziemniaczanych. Wyższa była również sprzedaż

na rynki zagraniczne ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji, chociaż jej poziom nadal jest relatywnie niski. O prawie 38%, do 35,1 tys. ton zwiększyła się sprzedaż na rynki zagraniczne skrobi i mąki ziemniaczanej. Natomiast w mniejszym stopniu, odpowiednio o 10 i 18%, wzrósł eksport frytek i suszu z ziemniaków. Według wstępnych danych w 2008 r. sprzedaż frytek na rynki zagraniczne wyniosła 99,2 tys. ton, wobec 90,1 tys. ton w 2007 r., a suszu 6,4 tys. ton, wobec 5,4 tys. ton w roku poprzednim. Spadek, z 14,2 do 13,4 tys. ton, zanotowano w eksporcie chipsów.

W minionym roku zmniejszył się import przetworów i ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji, niższy był również przywóz produktów skrobiowych. W 2008 r. sprowadzono 95,1 tys. ton syropów skrobiowych, wobec 152,7 tys. ton w roku poprzednim. W nieco mniejszym stopniu (o 22%), z 86,4 do 67,8 tys. ton zmniejszył import dekstryn i preparatów wykańczalniczych na bazie skrobi. Również znacząco (o prawie 25%) obniżył się import skrobi nieprzetworzonych, który wyniósł 45 tys. ton. W ubiegłym roku o 29% zmniejszył się import frytek i pozostałych ziemniaków mrożonych i wyniósł 36 tys. ton. obniżył się także przywóz suszu i chipsów (odpowiednio o 31 i 15%) i wyniósł odpowiednio 2,0 i 4,1 tys. ton. Ponad 2-krotnie zmniejszył się przywóz ziemniaków nieprzetworzonych i wyniósł niepełną 87 tys. ton, wobec 177 tys. ton w 2007 r. (z tego 10 tys. ton sprowadzono w II półroczu 2008 r.).

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	.	.	.	1 894	-	-
II	.	.	.	41	-	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200	35 100	-	-	-
VII	21 900	22 800	32 700	-	-	-
VIII	36 700	69 100	49 100	-	2 363	-
IX	159 600	298 500	223 400	12 631	28 984	21 975
X	326 900	303 300	341 400	37 510	35 730	38 712
XI	133 700	129 300	203 600	17 714	14 131	27 609
XII	45 400	41 500	36 700	1 999	-	462
RAZEM	747 500 ^b	864 500 ^c	886 900 ^d	71 789	81 208	88 758

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006,

^c okres VII-XII 2007, ^d okres VII-XI 2008

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2008 I-XII	3 147	2 904	32 901	35 109	523	52 247	7 033	99 243	13 445	6 418
2007 IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	88	369	1 826	2 480	317	8 719	652	8 012	927	451
II	272	467	2 640	3 701	18	3 794	771	7 446	1 152	648
III	316	374	3 293	3 241	7	4 736	633	7 442	1 167	683
IV	269	1 047	5 715	2 776	5	4 604	502	8 356	1 050	737
V	1 700	402	4 275	3 288	7	4 213	642	7 316	1 631	641
VI	360	0	1 275	3 041	14	3 298	783	8 444	1 463	454
VII	10	0	368	3 751	13	5 156	795	10 549	1 049	496
VIII	13	0	249	2 200	8	4 235	603	9 468	991	316
IX	7	1	2 581	2 429	47	4 169	517	8 606	973	614
X	6	-	5 913	2 719	31	3 736	520	8 163	1 080	405
XI	1	-	3 377	3 210	52	3 193	388	7 691	981	514
XII	104	244	1 389	2 274	3	2 391	227	7 750	981	459

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2008 I-XII	52 176	14 840	19 667	10 672	34 736	95 105	67 768	35 950	4 127	2 049
2007 IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	711	3	740	567	1 995	8 941	6 191	3 340	354	139
II	1 714	1 042	960	614	3 315	10 264	5 722	2 322	278	151
III	2 303	4 260	1 639	652	2 649	8 731	6 536	3 113	230	100
IV	7 676	5 889	2 373	779	2 353	8 751	6 636	4 918	271	191
V	27 205	1 105	5 639	889	2 659	8 694	5 008	2 512	479	133
VI	9 306	1 483	2 580	869	3 168	9 719	5 615	2 077	485	144
VII	309	857	642	2 453	2 927	8 669	5 897	2 899	346	234
VIII	64	-	293	1 044	2 861	7 550	6 156	3 152	355	127
IX	231	-	361	1 225	3 481	7 146	5 756	4 440	490	230
X	234	-	1 003	602	3 561	5 943	6 049	2 489	374	201
XI	618	24	1 527	522	3 254	5 828	4 543	1 926	261	175
XII	1 805	177	1 912	454	2 512	4 869	3 660	2 763	205	223

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	XII	X	XI	XII	Wskaźnik zmian cen	
		2007	2008	2008	2008	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	33,5	21,2	21,6	35,8	106,9	165,7
	targowiskowa	55,7	71,4	71,2	72,7	130,5	102,1
	detaliczna (zł/kg)	0,75	0,98	0,98	0,98	130,7	100,0
	importowa	185,4	60,8	67,1	132,0	71,2	196,7
	eksportowa	59,8	34,8	34,8	52,7	88,1	151,4
Relacje cen	skup / targowisko	0,60	0,30	0,30	0,49	-	-
	targowisko / detal	0,74	0,73	0,73	0,74	-	-
	skup / detal	0,45	0,22	0,22	0,37	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	skupu (zł/t)	136,2	135,5	140,6	151,8	111,5	108,0
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,24	1,89	1,73	1,73	77,2	100,0
Skrobia ziemniaczana	detaliczna (zł/kg)	4,60	4,35	4,30	4,27	92,8	99,3
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,18	9,34	9,34	9,36	102,0	100,2
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	32,30	33,80	33,90	33,90	105,0	100,0
Pyzy ziemniaczane	detaliczna (zł/kg)	7,36	7,76	7,80	7,82	106,3	100,3
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	7,90	8,36	8,42	8,48	107,3	100,7

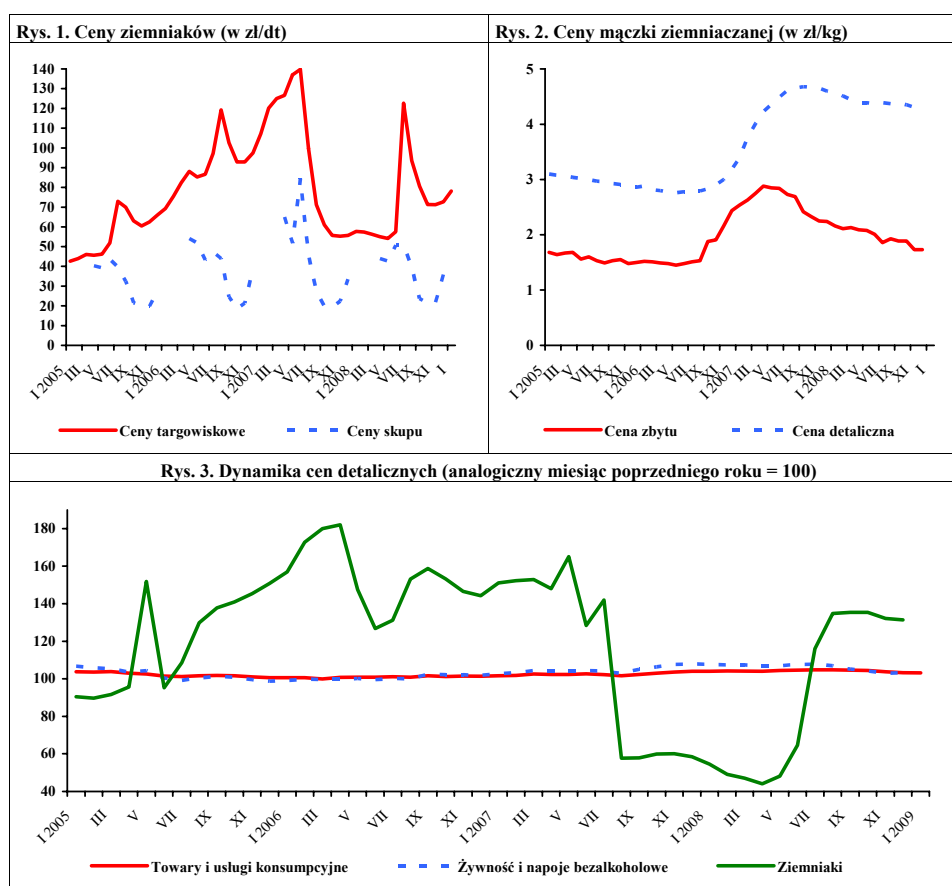
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2008			2009	wsk. zmian cen	
		styczeń	listopad	grudzień	styczeń	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	62,2	89,0	86,9	88,4	142,0	101,7
2	Kujawsko-pomorskie	56,2	84,1	83,8	91,5	162,8	109,2
3	Lubelskie	51,5	53,1	52,6	56,7	110,2	107,9
4	Lubuskie	67,8	91,6	90,6	95,9	141,5	105,9
5	Łódzkie	47,5	64,3	70,3	76,6	161,4	108,9
6	Małopolskie	60,2	62,9	63,9	68,7	114,1	107,5
7	Mazowieckie	47,4	61,7	65,1	70,0	147,8	107,5
8	Opolskie	71,6	91,0	90,9	91,6	127,9	100,7
9	Podkarpackie	64,9	74,1	75,8	77,9	120,0	102,8
10	Podlaskie	48,8	53,3	54,9	56,7	116,3	103,3
11	Pomorskie	65,8	74,4	81,6	85,0	129,2	104,1
12	Śląskie	60,5	75,3	77,2	86,2	142,4	111,8
13	Świętokrzyskie	51,9	48,9	53,1	57,0	109,8	107,3
14	Warmińsko-mazurskie	58,1	68,5	68,5	76,9	132,3	112,4
15	Wielkopolskie	59,9	85,3	84,0	90,9	151,7	108,3
16	Zachodniopomorskie	73,2	84,6	86,1	87,5	119,4	101,5
maksimum		73,2	91,6	90,9	95,9	x	
minimum		47,4	48,9	52,6	56,7		
różnica w %		54,6	87,2	73,0	69,1		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W lutym 2009 r. w porównaniu ze styczniem 2009 r. ceny skupu większości warzyw wzrosły. Podrożała marchew (do przetwórstwa nawet o 35%), kapusta pekińska (kierowana na eksport o 32%), kapusta biała (prócz przeznaczonej na rynek świeży), buraki ćwikłowe, cebula (prócz obieranej) i pietruszka. Potaniała kapusta biała do bezpośredniego spożycia (o 12%) oraz seleru skupowane przez firmy eksportujące (o 21%). Na rynkach hurtowych w niewielkim stopniu (do 5%) podrożała cebula, marchew i buraki ćwikłowe.

W relacji do lutego 2008 r. obniżyły się ceny skupu większości warzyw: cebuli, kapusty białej, pekińskiej i czerwonej, selerów oraz pietruszki. Wyższa była cena marchwi i buraków (prócz skierowanych na rynek warzyw świeżych) i pieczarek. Na rynkach hurtowych o 10% wzrosła cena buraków i o 11% marchwi, a o 9% obniżyła się cena cebuli.

W grudniu 2008 r., w porównaniu z listopadem, w niewielkim stopniu (o 1-3%) obniżył się poziom cen detalicznych większości warzyw, jak: cebula, kapusta biała, marchew, buraki i seler. Natomiast o 46% wzrosły ceny kalafiorów, o 35% pomidorów, o 33% papryki i o 3% pieczarek. Na zbliżonym poziomie utrzymały się ceny porów. W tym czasie, w stosunkowo małym stopniu, zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych. W stosunku do grudnia 2007 r. wśród warzyw świeżych podrożały: buraki ćwikłowe (o 6%), seler (o 4%), marchew i kalafior. Obniżyły się ceny detaliczne papryki (o 27%), cebuli (o 7%), kapusty białej (o 19%) i w niewielkim stopniu pieczarek. Cena porów utrzymała się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. W tym okresie zwyżkowały ceny detaliczne większości przetworów warzywnych, a najbardziej ogórków konserwowych (o 14%) i koncentratu pomidorowego (o 8%).

W grudniu 2008 r., w porównaniu z grudniem roku poprzedniego, średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły produkcję soku pomidorowego (o 24%), marynat (o 9%), konserw oraz jednogatunkowych soków warzywnych. Zmniejszyła się o 46% produkcja gotowych dań mrożonych i o 13% mrożonych warzyw.

W grudniu 2008 r. wyeksportowano 28,4 tys. ton warzyw świeżych o wartości 9,6 mln EUR. W stosunku do grudnia 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zwiększył się o 4%, a jego wartość o 4% obniżyła się. W tym okresie trzykrotnie wzrosła sprzedaż ogórków, ponad dwukrotnie kalafiorów, o 55% pomidorów i o 7% cebuli. Natomiast znacznie, bo o 61% obniżył się eksport marchwi i o 14% kapusty. W grudniu 2008 r. sprzedano 33,8 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 23,3 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do grudnia 2007 r. o 10%, a jego wartość o 9%. O spadku sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował niższy o 21% eksport konserw warzywnych, o 19% suszów, o 14% marynat i o 8% mrożonek.

Import warzyw świeżych w grudniu 2008 r. wyniósł 31 tys. ton, a jego wartość 27,5 mln EUR. W porównaniu z grudniem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 4%, a jego wartość o 5%. Zakup marchwi obniżył się o 46%, ogórków o 31%, a papryki o 12%. Natomiast pięciokrotnie więcej zakupiono kapusty i o 35% więcej cebuli. W niewielkim stopniu zwiększył się import pomidorów i czosnku. W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 11,4 tys. ton, a jego wartość 11,8 mln EUR. W relacji do grudnia 2007 r. wielkość importu przetworów warzywnych zmniejszyła się o 26%, a ich wartość o 4%. Najbardziej na spadek importu przetworów wpłynął mniejszy o 80% zakup suszów, o 35% konserw, o 31% koncentratu pomidorowego, o 19% mrożonek i o 18% marynat.

Wg wstępnych danych Centrum Analitycznego Administracji Celnej eksport świeżych warzyw wyniósł w 2008 r. 498,6 tys. ton, a jego wartość 201,3 mln EUR. W tym okresie zaimportowano 354,6 tys. ton za 251,2 mln EUR. Ujemne saldo w handlu warzywami świeżymi wynoszące 49,8 mln EUR zwiększyło się o 34% w stosunku do 2007 r. Wyeksportowano 478,3 tys. ton przetworów warzywnych za 321,7 mln EUR. Import przetworów warzywnych wyniósł 168,2 tys. ton, a jego wartość 159,1 mln EUR. Przewaga wartości eksportu nad wartością importu (wynosząca 162,6 mln EUR) zwiększyła się o 17% w stosunku do 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafory gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
X	0,60	1,22	0,23	0,55	0,45	-	-	-	3,05	1,79	5,01
XI	0,49	1,12	0,22	0,56	0,43	-	-	-	3,16	-	4,45
XII	0,49	1,10	0,21	0,56	0,43	-	-	-	4,57	-	4,38
2008 I-XII	0,73	1,40	0,68	0,88	0,70	1,77	1,24	1,08	3,33	1,49	4,80
2009 I	0,53	1,11	0,26	0,70	0,48	-	-	-	-	-	5,29
II	0,61	1,13	0,23	0,92	0,51	-	-	-	-	-	4,73
Wskaźnik zmian w %											
<u>II 2009</u> I 2009	115	102	88	131	106	x	x	x	x	x	89
<u>II 2009</u> II 2008	94	93	45	130	96	x	x	x	x	x	102

^a z notowań spółdzielni ogrodnich, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodnich.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafory różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
X	0,78	0,28	0,28	0,25	-	-	1,26	0,89	-	0,50	0,33
XI	0,78	0,28	0,26	0,26	0,75	-	1,30	0,82	-	-	-
XII	0,75	0,25	0,26	0,25	0,69	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,79	0,45	0,32	0,26	0,90	0,68	1,37	0,91	1,61	0,51	0,33
2009 I	0,75	0,29	0,31	0,27	0,70	-	-	-	-	-	-
II	0,75	0,30	0,42	0,28	0,70	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>II 2009</u> I 2009	100	103	135	104	100	x	x	x	x	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	95	70	124	112	58	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemiaki
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
X	3,76	-	0,83	0,23	0,41	3,49	0,57	1,20	1,19	0,45	1,00	0,43	0,46
XI	3,30	-	0,76	0,19	0,33	3,50	0,56	1,31	0,88	0,42	1,00	0,40	0,40
XII	-	-	0,66	0,19	0,36	-	0,54	1,15	0,85	0,39	1,00	0,41	-
2008 I-XII	3,17	1,23	1,38	0,56	0,52	3,38	0,69	1,75	0,91	0,55	1,35	0,63	0,46
2009 I	-	-	0,79	0,19	0,28	-	0,65	1,08	0,95	0,35	-	0,43	-
II	-	-	1,04	0,20	0,34	-	0,70	1,27	0,75	0,36	-	0,44	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>II 2009</u> I 2009	x	x	132	105	121	x	108	118	79	103	x	102	x
<u>II 2009</u> II 2008	x	x	61	35	74	x	108	66	94	80	x	116	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywno pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywno	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2007 IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007 I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
IV	3 540	1 257	34 327	5 477	1 083	2 300
V	4 387	891	23 374	3 459	1 084	1 641
VI	2 655	601	22 980	7 061	1 057	2 155
VII	3 190	448	30 029	18 567	751	8 597
VIII	3 685	631	47 816	18 037	1 054	11 169
IX	3 187	1 065	61 081	22 773	1 338	6 055
X	3 019	1 170	60 205	10 810	1 339	5 156
XI	2 833	1 212	45 145	5 999	1 341	3 720
XII	3 889	526	33 469	6 104	1 061	3 488
2008 I-XII	41 384	10 390	477 193	119 758	15 266	53 869
Wskaźnik zmian w %						
<u>XII 2008</u> XII 2007	124	101	87	105	54	109

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008												XII 2008 XII 2007 (%)
	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII									
Warzywa ogółem	47709	36961	27295	403284	38517	50884	50645	52711	41587	40628	43038	42948	42117	38172	28856	28483	104								
Cebula	13499	12246	8767	105878	14183	16997	15806	16131	11589	11047	8442	9103	11165	10270	9966	9398	107								
Kapusta	6075	5934	3528	62587	8463	13797	13830	15108	3942	2956	2413	1764	3376	4678	3330	3028	86								
Marchew	3095	3273	2773	22610	3633	6860	7641	9108	7102	2675	1301	784	630	709	1498	1094	39								
Ogórki	485	258	195	19386	208	198	322	860	832	1658	4975	5634	1312	386	436	614	315								
Pomidory	11245	3652	1127	79539	643	1080	1282	2486	10143	12401	16023	15772	13767	9893	2263	1752	155								
Kalafiory	3664	1549	535	20577	455	681	641	524	823	4600	4772	4211	4319	4073	2361	1349	252								
Przetwory ogółem	47215	43637	37570	431216	49230	50065	48943	46227	36882	33302	29164	30483	37194	44853	38147	33831	90								
Susze	1473	1443	1325	14065	2167	1895	1638	1694	1789	1528	1402	1525	1525	1530	1659	1068	81								
Marynaty	4326	3792	2996	35802	3245	3430	3255	3009	2468	1919	2708	2657	3256	3817	2939	2584	86								
Konserwy	4210	3495	3838	39477	4665	3447	3696	3704	2699	2400	2134	2369	3953	5944	4802	3039	79								
-kapusta kwasz.	1156	1177	1268	15777	1214	1069	1413	1774	960	660	429	489	603	886	1244	863	68								
Mrożonki	33961	31391	26138	307653	35400	37576	36326	32878	26792	24190	19435	20989	24705	28796	25577	23994	92								
Pieczarki i ich przetwory	16395	16618	18265	175354	17760	16519	18401	17997	15264	12910	11786	10492	12118	15095	14541	13685	75								
Warzywa ogółem	22651	13911	9978	185855	13197	14283	14932	16063	18905	22059	24351	20193	21170	21198	11407	9560	96								
Cebula	4512	4578	3227	45210	5325	4668	4454	4117	3061	3300	2891	3367	4247	4421	3792	2918	90								
Kapusta	799	777	575	9919	1582	2598	2794	3956	1626	1040	573	311	462	701	470	480	83								
Marchew	372	399	308	3558	485	811	1126	1289	1478	681	477	217	138	162	220	192	62								
Ogórki	368	215	160	8862	194	126	305	609	624	1030	2465	2845	907	284	324	351	219								
Pomidory	10137	3336	899	65621	409	564	849	1809	7171	10436	12867	8542	9326	9419	1658	1049	117								
Kalafiory	1687	735	306	8653	258	327	331	306	322	1878	1778	1418	1571	1975	817	313	103								
Przetwory ogółem	29982	27369	25443	270939	30104	29516	28346	28313	24186	23140	20313	22137	29115	35626	27630	23266	91								
Susze	2967	2927	2484	27787	3436	3212	2990	3043	3062	2646	2248	2457	2692	3079	2995	1936	78								
Marynaty	3599	3125	2611	29623	2816	2749	2605	2942	2429	2100	2698	2797	3505	4301	3044	2980	114								
Konserwy	3323	2556	2642	26505	3213	3047	3038	3096	2759	2622	2423	2998	4667	6074	4401	3130	118								
-kapusta kwasz.	460	478	514	5193	526	546	500	701	517	355	263	252	286	544	555	507	99								
Mrożonki	17181	15884	12133	156527	17591	17673	16566	15449	13250	12833	9772	11109	14649	17306	14305	12253	101								
Pieczarki i ich przetwory	23310	23603	23472	246985	25501	23701	26563	26574	23716	19829	18129	16173	18789	25429	22418	20076	86								

ty: EUR

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHŻ. MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008												XII 2008 XII 2007 (%)
	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII									
Warzywa ogółem	6349	20794	32161	303053	34638	41232	47325	51444	45696	28214	11777	7761	10370	17561	27570	30993	96								
Cebula	2136	2705	4966	78916	4217	5115	4594	9529	14867	9067	4120	3936	4869	6533	4379	6689	135								
Kapusta	11	36	14	4357	80	182	668	3914	1445	125	12	1	51	51	53	72	528								
Marchew	63	300	1279	28654	1907	3500	5736	7976	8347	7836	1614	221	263	333	633	685	54								
Ogórki	1577	4536	5160	26975	4776	3976	3495	2646	1574	1920	1023	1338	2423	3629	4647	3549	69								
Pomidory	459	5886	11351	80112	12445	14085	16118	12760	10934	4376	1217	300	785	1984	9434	11796	104								
Papryka	472	2542	3163	22888	3028	3403	3995	2164	2424	2491	2225	478	386	2105	2858	2776	88								
Czosnek	321	372	648	7323	444	350	819	949	572	219	471	713	451	532	525	661	102								
Przetwory ogółem	14951	16846	15370	156929	13871	16098	14283	16251	13383	15094	12934	11412	14481	15555	13418	11390	74								
Mrożonki	3078	3436	3283	36888	3182	3693	3524	4123	2869	3798	3053	3068	3614	3664	2712	2649	81								
Susze	1272	963	740	12277	198	28	142	239	94	237	101	297	271	200	253	150	20								
Marynaty	1085	1296	1068	12279	1050	1559	936	1432	1184	1670	1257	1041	1430	1285	425	880	82								
Konserwy	3519	3758	3442	32903	2450	2868	3429	3357	2690	2811	2863	2902	3707	4649	3800	2242	65								
<i>-kukurydza konsern.</i>	2097	2031	1537	18881	904	1214	1841	1870	1008	971	892	1480	1749	2095	1679	1124	73								
Koncentrat pomid.	4449	5727	5256	46105	4533	5559	4163	4776	3460	4135	3960	2225	2463	2785	3051	3636	69								
Warzywa ogółem	4019	19838	28898	223091	28107	29963	40309	35334	27980	14290	6757	3126	4870	11479	21455	27483	95								
Cebula	268	304	577	15639	518	921	1231	1345	1965	1305	505	544	710	793	565	818	142								
Kapusta	3	5	8	1386	41	88	319	1843	663	76	8	1	10	11	10	20	238								
Marchew	10	102	309	6357	424	766	1168	2154	3298	3389	664	103	100	113	188	229	74								
Ogórki	1193	3855	4036	24205	4575	4151	3232	1845	1038	954	466	627	1311	2654	3569	3692	91								
Pomidory	582	6320	12969	87364	11239	11307	17186	13254	9406	3359	1036	328	858	2697	8874	13117	101								
Papryka	614	4795	4960	36898	3922	4634	6796	4300	5973	3442	2888	455	478	2428	3463	4146	84								
Czosnek	272	316	527	6908	367	293	692	661	379	210	340	429	364	467	383	357	68								
Przetwory ogółem	13157	13324	12278	131908	11764	14180	12695	14854	12232	13663	11924	11378	14736	16335	13572	11796	96								
Mrożonki	2429	2625	2345	28979	2598	3003	2956	3342	2424	2965	2456	2432	2963	3044	2326	2108	90								
Susze	2011	1664	1291	20111	143	27	144	173	69	177	91	236	198	197	187	107	8								
Marynaty	803	1129	914	9642	1649	2279	1458	2339	1928	2525	1816	1955	2310	2045	887	1380	151								
Konserwy	3824	3797	3290	33408	2670	3170	3549	3797	2977	2827	3266	3411	4506	5603	4376	2879	88								
<i>-kukurydza konsern.</i>	1856	1738	1302	15152	724	1014	1538	1651	878	825	794	1420	1735	2015	1519	954	73								
Koncentrat pomid.	2714	2764	3207	26695	2876	3653	2872	3127	2526	3078	2811	1683	2042	2480	2897	3482	109								

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHŻ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,38	0,19	0,13	0,93	0,64	0,57	1,52	0,73	0,43	0,49
II	0,28	0,19	0,12	0,64	0,52	0,48	1,54	0,71	0,51	0,47
III	0,28	0,20	0,15	0,95	0,66	0,52	1,50	0,67	0,35	0,43
IV	0,26	0,26	0,14	0,71	0,73	0,58	1,47	0,85	0,39	0,45
V	0,26	0,41	0,21	0,75	0,71	0,39	1,54	0,85	0,54	0,48
VI	0,30	0,35	0,25	0,62	0,84	0,41	1,53	0,88	0,54	0,53
VII	0,34	0,24	0,37	0,50	0,80	0,37	1,59	0,86	0,61	0,47
VIII	0,37	0,18	0,28	0,51	0,54	0,34	1,65	0,94	0,51	0,55
IX	0,38	0,14	0,22	0,69	0,68	0,36	1,62	0,94	0,47	0,57
X	0,43	0,15	0,23	0,74	0,95	0,48	1,69	0,95	0,61	0,62
XI	0,38	0,14	0,15	0,74	0,73	0,35	1,57	0,86	0,45	0,57
XII	0,31	0,16	0,18	0,57	0,60	0,23	1,52	0,85	0,59	0,48
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	82	114	120	77	82	66	97	99	131	84
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	89	94	150	92	98	45	107	120	126	107

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntow ^a	
2007 X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45	
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-	
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-	
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30	
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-	
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-	
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-	
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-	
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-	
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-	
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73	
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55	
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91	
X	0,72	0,96	0,77	0,66	4,28	1,37	4,14	2,90	2,10	
XI	0,69	0,82	0,79	0,64	-	-	5,04	4,02	-	
XII	0,68	0,85	0,79	0,66	-	-	4,50	4,03	-	
2008 I-XII	0,91	1,41	1,06	0,77	2,53	1,18	4,02	5,49	1,82	
2009 I	0,64	0,39 ^b	1,02	0,66	-	-	-	-	-	
II	0,67	0,36 ^b	1,07	0,68	-	-	13,84	-	-	
Wskaźnik zmian w %										
<u>II 2009</u> <u>I 2009</u>	105	x	105	103	x	x	x	x	x	
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	91	x	111	110	x	x	x	x	x	

^a ceny za sztukę, ^b zł/kg

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2007 XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
IX	3,33	9,77	3,17	3,08	3,24	6,32	2,05
X	3,44	9,97	3,28	3,21	3,21	6,40	2,07
XI	3,47	10,55	3,34	3,29	3,25	6,50	2,08
XII	3,44	10,48	3,33	3,27	3,24	6,59	2,08
2008 I-XII	3,18	9,48	3,22	3,11	3,14	6,22	2,19
Wskaźnik zmian w %							
<u>XII 2008</u> XI 2008	99	99	100	99	100	101	100
<u>XII 2008</u> XII 2007	117	131	103	109	107	108	90

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2007 XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
IX	1,70	1,13	1,69	1,53	3,78	4,42	4,30	2,95	3,40	2,74	6,94
X	1,54	0,84	1,59	1,42	3,34	4,08	5,27	4,25	5,48	3,22	6,92
XI	1,48	0,76	1,55	1,38	3,21	3,71	6,50	5,23	-	2,84	6,67
XII	1,44	0,73	1,53	1,35	3,13	3,72	8,67	7,08	-	4,15	6,86
2008 I-XII	1,74	1,31	1,94	1,74	3,59	4,14	8,86	4,49	3,78	4,17	6,81
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2008</u> XI 2008	97	96	99	98	98	100	133	135	x	146	103
<u>XII 2008</u> XII 2007	93	81	103	106	104	101	73	x	x	102	97

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
IX	4,81	16,86	8,02	6,26	8,04	6,76	9,35	3,80	5,90	8,74	4,30
X	4,91	17,00	8,00	6,28	8,04	6,80	9,45	3,80	5,88	8,69	4,31
XI	4,98	17,14	8,10	6,26	8,12	6,86	9,50	3,78	5,90	8,69	4,29
XII	4,98	17,43	8,10	6,30	8,14	6,92	9,55	3,78	5,80	8,54	4,31
2008 I-XII	4,71	16,73	8,02	6,21	8,02	6,74	9,25	3,79	5,79	8,51	4,28
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2008</u> XI 2008	100	102	100	101	100	101	101	100	98	98	100
<u>XII 2008</u> XII 2007	114	108	101	105	104	107	107	100	104	105	103

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

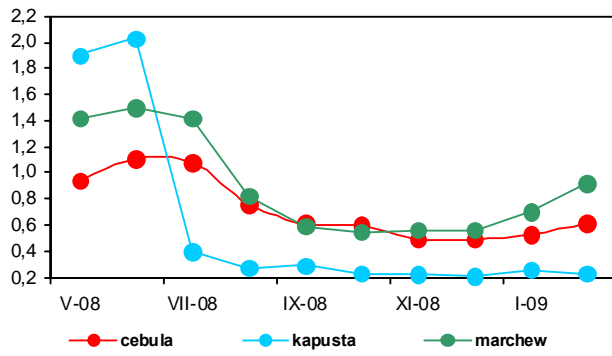
Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2007 VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-
IX	45	65	45	28	-	-
X	44	62	44	26	-	-
XI	44	66	40	27	-	-
XII	46	54	42	31	-	-
2009 I	49	69	43	29	-	-

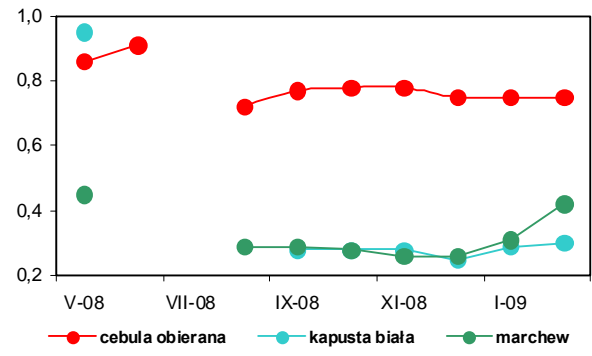
Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

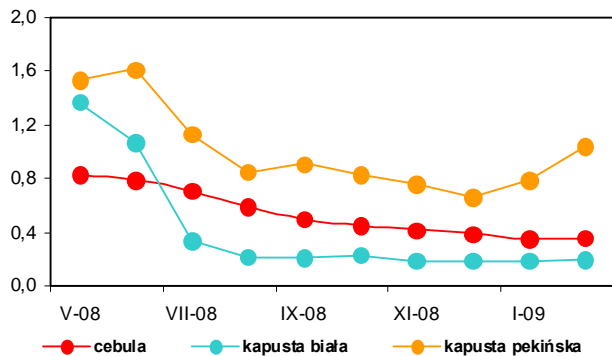
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

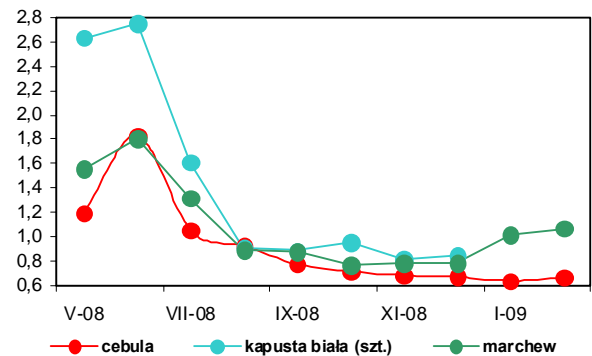
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

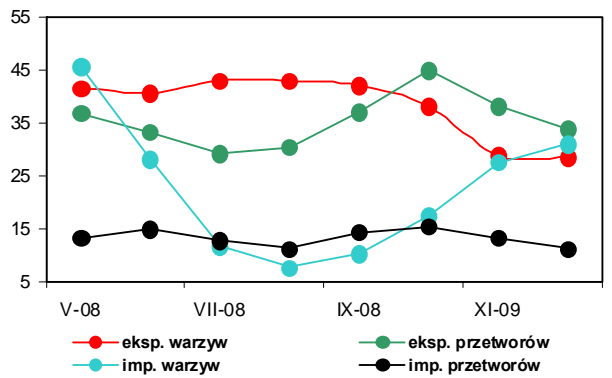
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

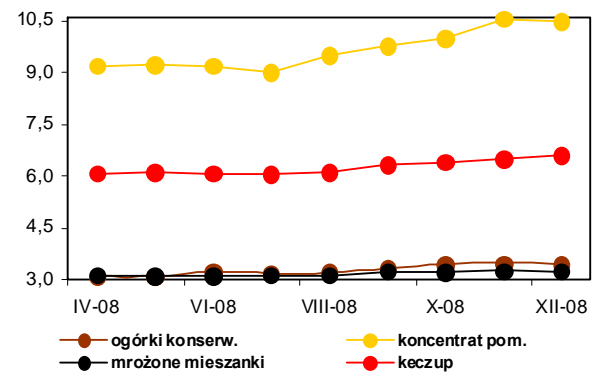
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

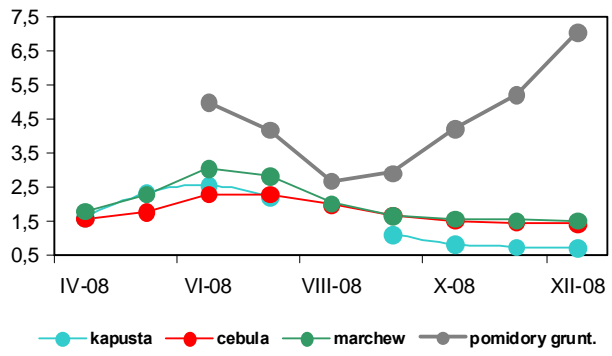
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

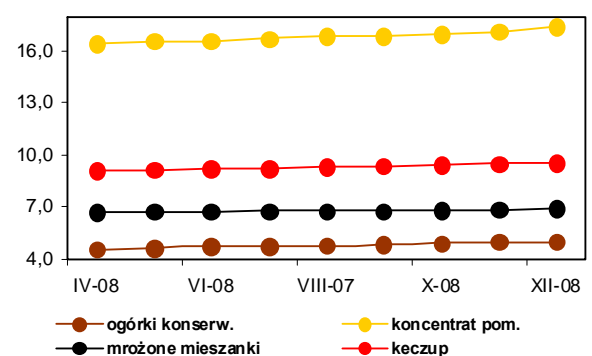
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W lutym 2009 r. niższe niż w lutym 2008 r. były ceny jabłek, a wyższe gruszek. Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 57%, a gruszek wzrosły o 14%. Ceny jabłek przeznaczonych na eksport spadły o 60%. Ceny płacone za jabłka przez zakłady przetwórcze były niższe o 69%. W lutym 2009 r. potaniały na rynkach hurtowych cytryny (o 45%) i winogrona (o 8%). Podrożały natomiast banany (o 14%) mandarynki (o 15%) i pomarańcze (o 16%).

W lutym 2009 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek zmniejszyły się o 5% i cytryn o 8%. Gruszki podrożały o 22%, banany o 19%, winogrona o 18% i mandarynki o 17%. Nie zmieniły się natomiast ceny pomarańczy. Ceny skupu jabłek na sok płacone przez zakłady przetwórcze obniżyły się o 5%. Ceny jabłek oferowane przez firmy eksportowe były wyższe o 4%, a gruszek niższe o 27%.

W grudniu 2008 r. w relacji do grudnia roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmniejszyły się o 22,3%. Owoce południowe potaniały o 7,4%, a przetwory owocowe podrożały o 8,3%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 11,1%, przy wzroście cen żywności o 3,2%. Ceny jabłek spadły o 43,1%, pozostałych owoców pestkowych o 25,3%, a owoców jagodowych o 4,7%. Średnie ceny owoców cytrusowych były niższe o 8,1%, a bananów o 4,2%. Orzechy podrożały o 4,3%. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów, a najbardziej podrożały mrożone truskawki (o 14%), ananasy w puszkach (o 14%) oraz sok jabłkowy (o 12%). W grudniu wyższe niż w listopadzie 2008 r. były ceny winogron, gruszek i bananów (odpowiednio o 28, 9 i 4%). Obniżyły się natomiast ceny detaliczne cytryn (o 10%), mandarynek (o 9%), jabłek i pomarańczy (o 2%). Nie zmieniły się ceny większości przetworów owocowych. Nieznacznie potaniał sok z czarnej porzeczki i sok pomarańczowy.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych wyższa była w grudniu 2008 r. wobec grudnia roku poprzedniego o 37%, a soków zagęszczonych wzrosła sześciokrotnie. Większa była też produkcja kompo-

tów oraz owoców pasteryzowanych (o 59%). Produkcja mrożonych owoców wzrosła o 7%, a dżemów o 3%. W grudniu 2008 r. zmniejszyła się w stosunku do miesiąca poprzedniego produkcja soków zagęszczonych (o 59%) i owoców mrożonych (o 18%). Produkcja kompotów wzrosła o 37%, soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych o 19%, a dżemów o 9%. W okresie I-XII 2008 r. produkcja soków zagęszczonych wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 54%. Produkcja dżemów zwiększyła się o 26%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 11%, soków pitnych o 5%, a owoców mrożonych o 2%.

W grudniu 2008 r. wolumen eksportu owoców świeżych był wyższy w porównaniu z grudniem roku poprzedniego o 90%, a przetworów owocowych o 73%. W grupie owoców świeżych prawie trzykrotnie wyższy był eksport jabłek i o 67% gruszek. Wzrosła też zagraniczna sprzedaż owoców miękkich. W grupie przetworów wyższy był eksport zagęszczonego soku jabłkowego (o 180%), truskawek w puszkach (o 64%) oraz mrożonych owoców (o 51%). Zmniejszyła się zagraniczna sprzedaż wiśni w puszkach (o 45%) i dżemów (o 12%).

Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniał zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych wzrosły mniej niż wolumen eksportu i ukształtowały się na poziomie 58,4 mln EUR. Podobnie wpływy z eksportu owoców świeżych wzrosły mniej niż wolumen ich sprzedaży i wyniosły 28,3 mln EUR.

Zmniejszył się przywóz wszystkich owoców i ich przetworów. Wartość przywozu całej tej grupy towarowej obniżyła się o 12% do 108,5 mln EUR. Ujemne saldo obrotów w grudniu 2008 r. wyniosło 21,8 mln EUR, wobec 62,5 mln EUR w grudniu 2007 r. W całym 2008 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami osiągnęło poziom 16,9 mln EUR wobec ujemnego 129,3 mln EUR w 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
X	1,01	1,96	-	-	-	-	1,52
XI	0,90	1,95	-	-	-	-	-
XII	0,91	2,23	-	-	-	-	-
2008 I-XII	1,76	2,42	-	-	-	-	-
2009 I	0,91	2,41	-	-	-	-	-
II	0,88	2,88	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>II 2009</u> I 2009	97	120	x	x	x	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	43	92	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2007 I-XII	0,61	3,41^a	2,10^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
X	0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90
XI	0,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,29	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2009 I	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>II 2009</u> I 2009	95	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	31	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,0	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
X	0,67	0,80	-	0,63	0,70	0,60	0,61	1,51	1,48	-	-	-	1,98
XI	0,63	0,85	0,80	0,54	0,57	0,54	0,56	1,68	1,66	-	-	-	-
XII	0,61	0,85	0,89	0,58	0,55	0,55	0,56	1,73	1,66	-	-	-	-
2008 I-XII	1,45	1,37	1,75	1,74	1,65	1,64	1,55	1,68	1,74	4,29	4,80	6,00	1,26
2009 I	0,68	1,09	1,00	0,63	0,56	0,56	0,58	2,75	1,78	-	-	-	-
II	0,71	1,09	1,01	0,67	0,58	0,56	0,60	2,00	2,00	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>II 2009</u> <u>I 2009</u>	104	100	101	106	104	100	103	73	112	x	x	x	x
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	40	60	52	37	34	33	35	x	x	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2007 XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
2008 I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	34 518	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	30 364	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 320	5 323	80 969	9 650	1 476
VII	4 729	7 643	16 966	18 537	80 377	4 870	3 504
VIII	4 922	8 287	19 777	21 418	35 064	4 598	2 536
IX	5 603	8 544	29 192	33 420	23 667	3 790	1 385
X	6 194	9 965	25 179	58 979	11 531	2 973	1 278
XI	6 743	10 274	21 504	43 772	11 251	3 115	1 030
XII	8 143	14 364	23 215	18 107	9 182	3 407	1 414
2008 I-XII	70 918	110 522	312 395	209 325	299 602	62 743	18 421
Wskaźniki zmian (%)							
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	121	140	108	41	82	109	137
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	149	170	120	655	107	103	159

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												XI 2008	XI 2007			
	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	(%)
Owoce świeże	19 227	26 102	43 849	641 925	43 421	58 575	58 709	31 804	24 909	27 087	54 252	45 556	55 295	59 852	67 598	83 110	190
Jabłka	6 173	11 772	23 403	449 734	31 358	43 879	49 369	25 479	18 414	5 909	2 346	8 307	22 081	43 102	53 346	67 404	288
Gruszki	287	368	424	3 335	336	604	623	131	369	63	134	509	1 759	2 530	1 007	708	167
Truskawki	12	13	3	16 620	50	113	35	84	160	11 106	1 639	197	124	27	142	346	13575
Śliwki	1 225	151	1	7 520	17	17	23	32	67	84	874	8 211	10 874	1 974	121	409	27921
Maliny	2 989	16	20	24 610	40	15	18	12	12	645	11 414	9 676	8 753	977	229	706	3500
Wiśnie	66	187	22	4 481	1	63	49	62	62	608	9 688	544	38	1	2	35	160
Przetwory owocowe	50 149	42 779	33 579	667 148	42 248	45 227	46 788	48 422	48 486	55 217	69 531	66 783	64 858	80 124	75 337	58 098	173
Zagęszczony sok jabłkowy	14 442	7 958	7 398	170 636	7 385	8 767	9 724	10 722	13 803	14 544	14 282	19 418	20 710	41 848	41 668	20 691	280
Truskawki w puszkach	643	505	402	8 996	621	708	667	712	715	1 188	3 838	650	713	609	647	660	164
Wiśnie w puszkach	295	238	199	7 142	351	437	583	685	693	370	728	914	710	737	353	129	65
Dżemy	2 476	2 283	2 029	35 450	1 813	2 324	2 098	2 365	2 089	2 002	2 363	2 017	2 604	2 182	2 235	1 780	88
Mrożonki	18 917	19 149	12 323	273 742	19 065	20 152	19 680	18 781	16 673	21 541	31 956	29 012	26 246	21 843	18 205	18 664	151
Owoce świeże	14 563	13 959	15 381	287 533	19 941	25 194	22 838	19 183	14 641	22 473	51 506	35 067	32 938	23 684	24 768	28 267	184
Jabłka	2 605	4 896	6 232	129 576	12 946	15 936	16 800	14 487	10 125	3 828	1 625	3 512	6 902	12 016	15 136	17 493	281
Gruszki	210	290	243	2 073	191	281	277	84	141	31	69	289	932	1 410	642	363	149
Truskawki	25	40	2	15 710	58	126	53	141	200	10 795	1 768	310	218	38	133	270	15289
Śliwki	912	151	1	4 215	10	7	15	26	38	46	440	3 629	4 452	1 058	49	88	17229
Maliny	3 431	29	35	31 753	62	22	23	33	26	980	16 795	13 403	11 272	1 389	318	687	1971
Wiśnie	77	218	26	3 562	0	67	63	61	87	787	10 550	371	61	2	2	27	107
Przetwory owocowe	77 827	63 124	45 977	862 955	64 911	73 620	70 719	72 811	70 317	80 661	105 955	90 887	91 586	98 509	78 849	58 409	127
Zagęszczony sok jabłkowy	23 391	12 768	11 455	208 777	14 181	16 412	17 060	17 029	20 573	19 112	18 777	21 850	21 366	34 515	30 020	15 666	137
Truskawki w puszkach	800	658	496	11 367	900	1 183	900	1 014	1 080	1 522	4 941	999	1 084	911	931	788	159
Wiśnie w puszkach	362	316	254	7 482	508	571	733	945	821	463	685	1 002	864	996	617	442	174
Dżemy	4 460	3 618	3 051	50 844	3 174	3 631	3 353	4 249	3 520	3 229	4 117	3 605	4 506	4 196	3 493	2 639	87
Mrożonki	26 301	26 313	16 614	318 953	26 486	29 035	27 509	27 524	23 359	27 875	40 069	38 006	38 604	33 019	24 650	21 471	129

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008												XI 2008 XI 2007 (%)
	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII									
Owoce świeże	145 041	101 586	124 860	1 263 600	106 058	93 364	89 852	79 796	87 245	81 007	117 718	105 683	82 395	90 335	102 779	110 811	89								
Banany	18 101	15 792	19 077	234 066	20 051	24 039	18 928	21 177	26 394	17 853	23 521	16 931	16 229	23 289	21 840	18 243	96								
Owoce cytrusowe	24 220	55 571	84 710	435 130	66 649	48 057	45 419	28 000	18 144	10 693	10 233	9 787	15 733	26 648	49 050	69 273	82								
Brzoskwinie i nekt.	3 129	46	7	96 942	17	54	152	320	3 707	13 820	25 231	19 153	12 548	2 873	702	2 147	28992								
Winoogrona	20 809	12 355	6 005	128 948	1 690	2 994	5 881	8 816	8 970	3 894	7 421	18 909	16 506	17 331	11 690	5 638	94								
Arbuzy	362	199	234	92 778	185	287	732	3 071	11 366	20 601	34 700	25 258	3 154	511	860	2 233	953								
Jabłka	64 224	2 874	1 671	138 198	3 156	3 959	3 805	3 815	5 372	4 727	5 504	751	2 620	2 297	1 256	1 264	76								
Przetwory razem	32 160	31 031	23 460	304 123	23 327	24 943	23 673	23 385	20 186	19 840	24 323	17 349	21 070	22 428	22 356	22 622	96								
Soki zagęszczone	15 102	11 986	10 385	114 928	10 156	7 608	9 139	9 230	7 071	7 423	8 296	5 189	7 391	6 588	7 004	9 512	92								
-sok pomarańczowy	2 443	2 358	2 685	29 186	2 894	3 133	3 512	2 443	2 751	2 555	2 728	1 977	2 707	2 532	2 521	2 734	102								
Mrożonki	3 368	2 462	2 339	33 570	2 883	3 071	2 899	2 729	1 821	2 121	3 791	3 412	2 474	2 348	1 869	1 920	82								
Susze	1 953	1 601	1 274	13 315	1 160	1 349	882	721	857	970	1 003	744	1 182	1 975	1 670	1 006	79								
Dżemy	655	709	855	7 817	650	712	676	924	855	1 150	995	780	783	1 469	1 333	288	34								
Przetwory puszkow.	10 812	14 053	8 408	132 521	8 309	12 042	9 986	9 576	9 473	8 033	10 139	7 173	9 033	9 894	10 230	9 776	116								
-ananasy	1 748	2 792	1 885	20 420	1 996	3 290	2 330	1 773	2 190	1 821	2 959	1 878	2 326	3 010	3 153	2 832	150								
-brzoskwinie	2 596	5 323	2 580	32 826	2 218	3 488	2 715	1 820	1 363	1 552	1 427	1 456	1 819	2 298	2 949	2 787	108								
Owoce świeże	87 600	83 234	94 109	848 910	85 557	79 287	81 909	74 193	79 363	63 744	74 614	73 236	67 238	81 631	77 301	79 351	84								
Banany	11 181	11 538	11 801	143 949	12 281	16 396	15 521	15 145	14 530	11 028	11 888	10 369	10 066	13 641	12 023	10 826	92								
Owoce cytrusowe	17 704	36 831	54 852	252 826	47 853	34 752	34 437	23 232	18 907	10 730	8 373	6 803	11 232	20 879	29 357	42 933	78								
Brzoskwinie i nekt.	2 718	24	18	73 328	38	82	247	445	4 615	13 047	21 020	17 196	9 877	2 010	540	1 338	7238								
Winoogrona	20 365	13 719	7 939	134 592	3 971	5 215	8 514	11 172	11 227	4 783	7 810	16 838	14 228	16 526	11 384	6 882	87								
Arbuzy	186	86	121	22 809	100	198	412	1 620	6 218	5 991	6 724	4 033	661	302	312	568	469								
Jabłka	15 943	1 095	761	42 622	1 679	2 196	2 378	2 739	4 795	4 221	4 497	680	1 436	981	750	842	111								
Przetwory razem	44 704	39 584	29 788	369 457	31 791	29 308	29 144	29 935	22 740	26 252	29 101	23 750	28 538	32 490	31 235	29 107	98								
Soki zagęszczone	20 775	16 899	13 882	151 492	13 995	9 333	11 120	12 093	9 090	8 793	10 122	6 707	10 402	9 817	8 779	10 634	77								
-sok pomarańczowy	4 146	3 837	4 026	48 083	3 675	3 463	4 261	2 923	3 260	3 087	3 157	2 421	3 524	3 780	3 661	3 691	92								
Mrożonki	4 811	3 376	3 161	51 278	3 215	3 867	3 635	3 684	2 182	3 086	6 681	4 915	3 630	3 975	2 960	2 824	89								
Susze	3 639	2 919	2 330	23 000	2 361	2 774	1 981	1 794	1 751	1 770	1 653	1 594	2 577	4 680	4 308	2 393	103								
Dżemy	906	983	1 188	11 512	922	1 092	878	1 124	1 053	1 367	1 136	958	942	1 565	1 335	702	59								
Przetwory puszkow.	14 196	14 984	8 989	129 662	11 063	12 007	11 360	11 021	8 502	11 077	9 299	9 448	10 630	12 186	13 475	12 321	137								
-ananasy	1 199	1 957	1 294	12 683	1 417	1 697	1 592	1 481	1 421	1 304	2 019	1 297	1 662	2 235	2 253	1 949	151								
-brzoskwinie	1 636	3 479	1 779	21 027	1 586	2 462	1 845	1 187	877	1 007	983	1 098	1 527	2 044	2 706	2 415	136								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 XI	0,42	0,79	3,02	-	1,81	1,17	1,48	0,90	1,77	1,30	1,33
XII	0,27	0,57	0,69	1,63	1,73	1,16	1,38	0,87	1,72	1,23	1,27
2007 I-XII	0,29	0,62	0,95	1,12	1,29	0,79	1,23	0,80	1,39	1,26	1,05
2008 I	0,41	0,57	1,16	3,38	1,55	0,51	1,47	0,95	2,11	1,45	1,45
II	0,36	0,47	1,11	5,38	1,47	1,07	1,45	0,92	2,02	1,67	1,31
III	0,34	0,44	1,51	-	1,47	1,28	1,46	0,90	2,06	1,35	1,26
IV	0,57	0,64	1,67	-	1,78	1,25	1,43	0,91	1,89	1,43	1,38
V	0,55	0,38	1,25	-	2,14	1,40	1,45	0,92	1,74	1,51	1,18
VI	0,65	0,49	0,97	2,95	1,52	1,29	1,23	0,96	1,50	1,28	1,25
VII	0,69	0,51	1,08	0,75	1,47	1,09	1,33	0,80	1,44	1,29	0,94
VIII	0,42	0,57	1,57	0,80	1,39	0,68	1,33	0,81	1,22	1,54	1,10
IX	0,31	0,53	1,76	1,19	1,29	1,61	1,33	0,87	1,09	1,52	1,22
X	0,28	0,56	1,39	0,97	1,42	1,35	1,45	0,88	0,85	1,50	1,35
XI	0,28	0,64	0,94	-	1,39	1,03	1,32	0,81	0,76	1,44	1,75
XII	0,26	0,51	0,78	-	0,97	0,78	1,20	0,77	0,82	1,20	3,43
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XII 2008</u> XI 2008	93	80	83	x	70	76	91	95	108	83	196
<u>XII 2008</u> XII 2007	96	89	113	x	56	67	87	89	48	98	270

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
X	1,17	1,07	1,15	1,22	1,10	2,67	7,45	-	-	4,26	3,12	4,48	5,19	3,48	4,56
XI	1,04	1,00	1,10	1,06	1,08	2,62	9,63	-	-	4,38	3,24	4,22	3,89	3,61	4,89
XII	1,00	1,05	1,05	1,03	1,10	2,62	-	-	-	-	3,33	3,72	3,78	3,57	6,60
2008 I-XII	2,12	1,77	2,07	2,06	2,02	3,04	7,07	3,50	4,34	2,53	3,40	5,39	4,75	3,62	7,37
2009 I	1,05	1,05	1,10	1,05	1,10	2,88	-	-	-	-	3,76	3,69	4,38	3,92	8,55
II	1,02	1,08	1,03	1,02	1,09	3,51	-	-	-	-	4,47	3,39	5,12	3,93	10,11
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>II 2009</u> I 2009	97	103	94	97	99	122	-	-	-	-	119	92	117	100	118
<u>II 2009</u> II 2008	43	49	43	43	46	114	-	-	-	-	114	55	115	116	92

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2007 IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
IX	8,27	7,23	8,27	3,36	1,83	2,11
X	8,37	7,47	8,50	3,38	1,77	2,10
XI	7,50	7,47	8,13	3,38	1,75	2,08
XII	6,90	7,47	7,57	3,38	1,70	2,00
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	92	100	93	100	97	96
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	77	94	95	108	85	87

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
IX	2,40	4,35	2,58	-	-	12,66	5,81	4,04	5,28	5,73	6,66
X	2,10	4,12	3,60	-	-	-	6,02	4,08	5,00	5,97	6,54
XI	1,95	4,26	-	-	-	-	6,69	4,12	4,95	6,12	5,16
XII	1,92	4,66	-	-	-	-	8,58	4,28	4,85	5,49	4,71
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	98	109	x	x	x	x	128	104	98	90	91
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	56	96	x	x	x	x	85	96	98	76	98

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
IX	12,14	4,38	3,50	4,33	14,62	6,24	5,07
X	12,22	4,38	3,52	4,31	14,76	6,32	5,04
XI	12,17	4,40	3,56	4,34	14,76	6,44	5,08
XII	12,17	4,37	3,58	4,27	14,92	6,44	5,07
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	100	99	101	98	101	100	100
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	104	105	112	102	114	114	105

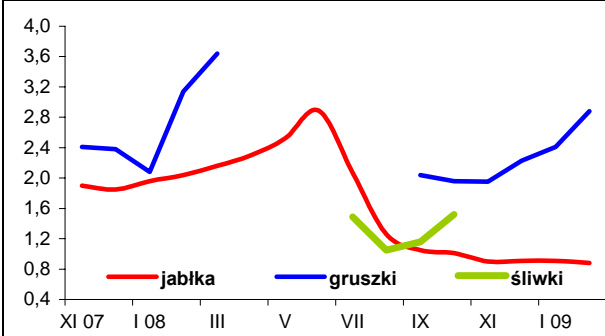
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

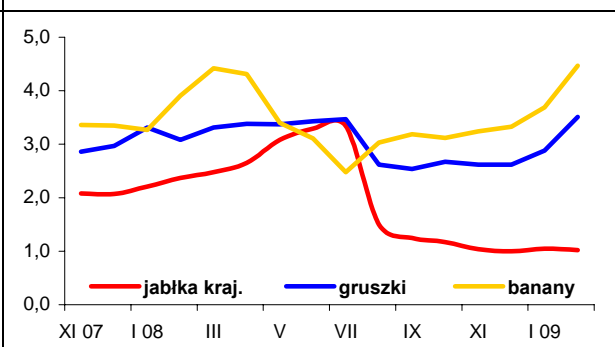
Miesiące	Jabłko odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68
IX	52	79	-	77	79	71
X	62	79	-	65	64	-
XI	59	75	-	68	69	-
XII	61	76	-	71	59	-
2009 I	68	89	-	69	71	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

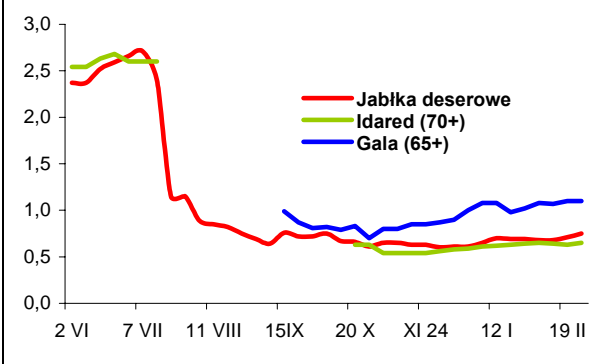
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2007 - 2009 r. (zł/kg)

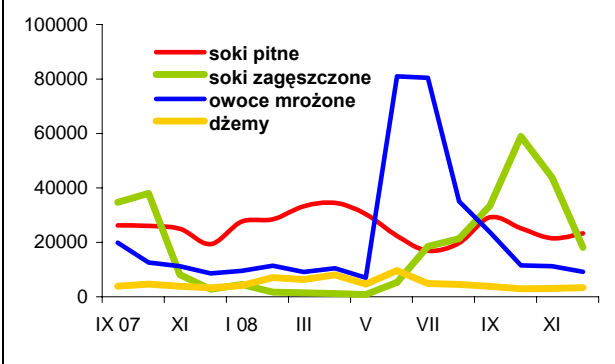
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2007-2009 (zł/kg)

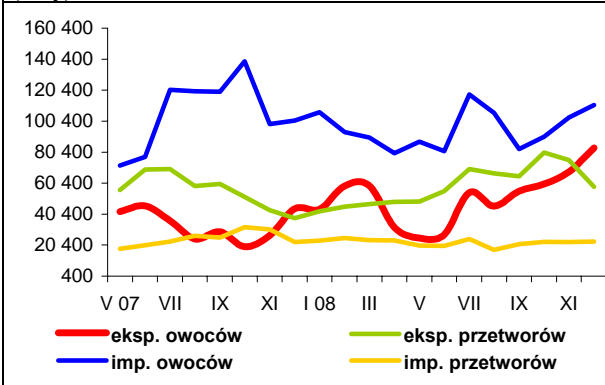
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od VI 2008 r. do I 2009 r. (zł/kg)

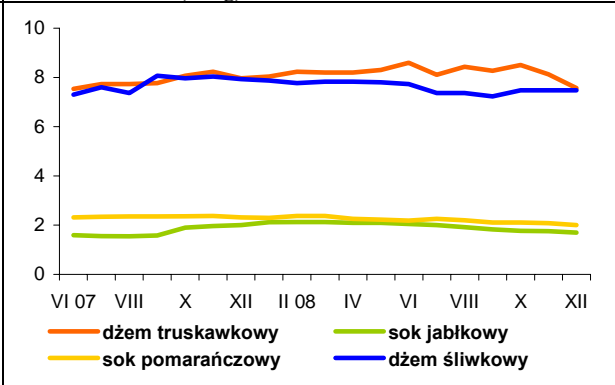
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)

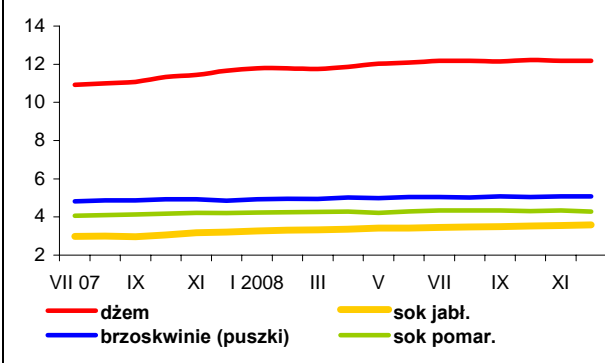
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)

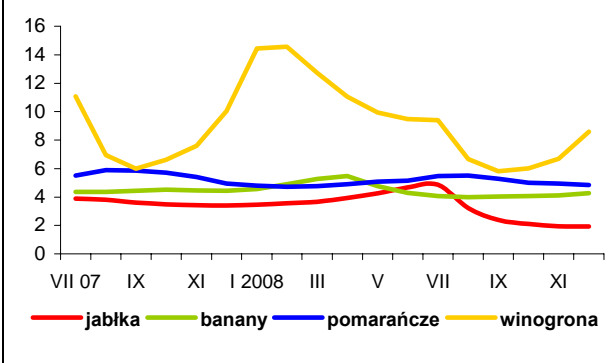
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Utrzymuje się duże zróżnicowanie cen jałówek cielnych i krów mlecznych. W lutym br. ceny jałówek cielnych kształtowały się od 1700 do 2800 zł/szt., średnio ok. 2325 zł/szt., a krów mlecznych od 1750 do 3000 zł/szt. Przeciętna cena krowy mlecznej zmalała w ciągu lutego z 2322 do 2275 zł.

W styczniu 2009 r. skupiono 663,3 mln l mleka, tj. o 2,4% więcej niż przed rokiem. Przeciętna cena skupu mleka w styczniu br. wynosiła 87,92 zł/100 l, przy czym za mleko o standardowych parametrach płacono 93,98 zł/100 kg, przy wahaniami od 101,70 zł/100 kg w m. północnym do 87,37 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim.

W lutym br. ceny zbytu mleka spożywczego 2% utrzymywały się na zbliżonym poziomie 162-168 zł/100 kg, z wyjątkiem m. zachodniego, gdzie płacono 143 zł/100 kg. Ceny mleka UHT 2% wynosiły 175-180 zł/100 kg. Znacznie silniej zróżnicowane były ceny jogurtu 2%, które wahały się od 312 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim do 350 zł/100 kg w m. centralnym. Podobnie ceny kefiru 2% wynosiły od ok. 213 zł/100 kg w m. zachodnim do 282 zł/100 kg w m. centralnym. Za śmietanę 10-29% płacono od 500 zł/100 kg w m. północnym do 539 zł/100 kg w m. centralnym.

Przeciętne ceny masła w blokach wzrosły z ok. 884 do 921 zł/100 kg, przy czym najniższe ceny płacono w m. zachodnim, gdzie wzrosły z 859 do 904 zł/100 kg, a najwyższe w m. północnym, gdzie zanotowano wzrost z 926 do 991 zł/100 kg. Duże zróżnicowanie cen dotyczyło również masła konfekcjonowanego. Przeciętne ceny tego masła wahały się w granicach 1051-1074 zł/100 kg. Najniższe ceny masła konfekcjonowanego notowano w m. centralnym (963-1017 zł/100 kg), a najwyższe w m. zachodnim, z tendencją spadkową z 1182 do 1170 zł/100 kg.

Średnie ceny pełnego mleka w proszku utrzymywały się na poziomie 752-762 zł/100 kg, ale w m. północnym płacono ponad 800

zł/100 kg, a w m. południowo-wschodnim nastąpił wzrost z 690 do 758 zł/100 kg. Ceny zbytu odtłuszczonego mleka w proszku w m. zachodnim wzrosły z 555 do 644 zł/100 kg, a w m. północnym do 693 zł/100 kg.

Sery dojrzewające nieznacznie zdrożały, przy mniejszym zróżnicowaniu regionalnym. Ceny sera Edam w m. południowo-wschodnim wzrosły z 991 do 1042 zł/100 kg, w m. centralnym uległy obniżeniu z 1150 do 1069 zł/100 kg. Przeciętne ceny sera Gouda wzrosły z 988 do 1004 zł/100 kg, przy wahaniami od 916 zł/100 kg w m. zachodnim do 1166 zł/100 kg w m. centralnym. Zdrożała także grupa serów: Podlaski, Zamojski, Morski – średnio z 964 do 983 zł/100 kg.

Na wspólnym Rynku w lutym 2009 r. masło zdrożało: w Belgii z 2176 EUR/tonę w pierwszych dniach lutego do 2192 EUR/tonę w drugiej połowie miesiąca, w Niemczech odpowiednio z 2155 do 2175 EUR/tonę, w Holandii z 2070 do 2120 EUR/tonę i w Wlk. Brytanii z 2178 do 2262 EUR/tonę. Ceny masła utrzymały się na zbliżonym poziomie we Francji – 2150 EUR/tonę, we Włoszech – 2350 EUR/tonę oraz w Polsce ok. – 1922 EUR/tonę.

Pełne mleko w proszku na ogół taniało: w Belgii z 1987 do 1962 EUR/tonę, we Francji z 1910 do 1880 EUR/tonę i w Polsce z 1730 do 1644 EUR/tonę. Tendencje spadkowe wykazywały także ceny odtłuszczonego mleka w proszku, które w Belgii staniało z 1755 do 1738 EUR/tonę, w Niemczech z 1475 do 1350 EUR/tonę i w Holandii z 1450 do 1360 EUR/tonę. Jedynie w Polsce odtłuszczone mleko w proszku zdrożało z 1356 do 1365 EUR/tonę. Staniała serwatka w proszku: w Niemczech z 350 do 340 EUR/tonę, we Francji z 365 do 350 EUR/tonę oraz w Holandii z 380 do 360 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2008 I-XII	8 614,2	102,58	.
2007 XII	640,4	132,15	132,29
2008 I	648,0	124,55	123,69
II	638,4	120,59	121,17
III	688,0	116,63	117,54
IV	690,8	110,95	111,68
V	785,7	104,97	107,23
VI	769,2	101,82	103,71
VII	793,2	97,58	101,61
VIII	780,0	94,83	99,71
IX	739,4	93,29	99,33
X	711,9	90,80	97,15
XI	647,3	90,20	95,98
XII	674,7	88,97	96,03
2009 I	663,3	87,92	93,98
Wskaźnik zmian w %			
<u>I 2009</u> XII 2008	98,3	98,8	97,9
<u>I 2009</u> I 2008	102,4	70,6	76,0

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2007 I-XII	2 400,0	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2008^a I-XII	2 166,3	124,8	41,3	368,7	346,8	173,6	317,1	279,6
2007 ^a XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 ^a I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
VIII	177,9	11,9	3,1	30,0	31,4	14,6	25,7	24,5
IX	176,4	10,7	2,6	28,4	30,4	15,7	25,7	24,8
X	179,8	10,6	1,8	30,5	29,3	15,6	26,6	24,7
XI	176,2	6,9	1,9	28,5	25,7	13,5	25,5	23,3
XII	176,4	9,5	2,5	23,8	25,2	15,4	25,4	23,6
Wskaźnik zmian w %								
<u>XII 2008</u> XI 2008	100,1	137,7	131,6	83,5	98,1	114,1	99,6	101,3
<u>XII 2008</u> XII 2007	95,6	128,4	86,2	103,0	103,3	118,5	99,6	125,5

^a dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX	1,51	1,85	8,09	9,57	11,34	11,32	0,80	5,47	8,66	11,53
X	1,51	1,82	7,53	9,00	11,26	11,19	0,79	5,48	8,68	11,37
XI	1,50	1,79	7,35	9,04	10,81	11,12	0,80	5,48	8,64	11,08
XII	1,51	1,78	7,09	8,90	11,00	10,97	0,80	5,49	8,64	10,86
2009 I ^a	1,62	1,79	6,03	7,61	8,68	10,60	.	5,12	8,79	10,62
II ^b	1,61	1,76	6,61	7,62	9,21	10,58	.	5,14	8,87	10,60
Wskaźnik zmian w %										
<u>II^b 2009</u> <u>I^a 2009</u>	99,4	98,3	109,6	100,1	106,1	99,8	.	100,4	100,9	99,8
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	100,0	88,6	64,9	66,7	78,7	81,9	102,6	97,5	99,0	70,1

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 26 I – 1 II 2009 r., ^b ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 23 II – 1 III 2009 r.
Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) ^a	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
IX	2,04	2,74	12,85	3,07	3,57	0,71	1,16	1,59	11,84	17,77
X	2,05	2,72	12,93	3,07	3,54	0,71	1,14	1,59	11,83	17,56
XI	2,04	2,72	12,87	3,07	3,52	0,71	1,12	1,59	11,85	17,44
XII	2,05	2,70	12,86	3,09	3,50	0,71	1,10	1,59	11,84	17,08
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	100,5	99,3	99,9	100,7	99,4	100,0	98,2	100,0	99,9	97,9
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	104,1	98,5	111,7	99,0	85,2	106,0	102,8	103,2	102,6	77,4

^a od 2008 r. w opakowaniu 400 g.
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2008 I-XII	133,8	152,2	30,2	249,1	96,8	23,5	22,6	6,0	29,9	27,0
2007 XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	10,4	12,4	3,2	15,1	9,3	2,6	1,5	0,5	1,2	2,4
II	8,0	12,3	4,1	12,1	9,1	1,8	1,7	0,5	2,7	2,5
III	6,7	12,1	3,0	12,6	8,8	3,6	1,6	0,5	4,1	2,6
IV	8,2	11,9	3,7	13,2	8,8	3,0	1,8	0,4	2,3	2,4
V	12,6	12,6	3,3	17,7	9,0	1,4	1,7	0,5	1,6	2,4
VI	23,4	14,7	3,2	33,2	7,5	1,2	1,8	0,5	1,1	2,8
VII	11,9	15,2	1,8	27,4	6,8	0,8	1,6	0,6	1,9	2,4
VIII	9,2	13,6	1,3	23,2	6,8	1,3	1,8	0,5	1,2	1,8
IX	11,5	12,7	1,5	25,0	8,2	2,5	2,5	0,5	4,5	3,0
X	11,7	12,7	1,9	26,1	8,2	1,5	2,8	0,6	4,4	1,9
XI	8,2	11,9	1,8	23,8	7,9	1,8	2,3	0,4	3,5	1,8
XII	12,0	10,2	1,5	19,9	6,3	1,9	1,4	0,5	1,4	1,0
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	146,3	85,7	83,3	83,6	79,7	105,6	60,9	125,0	40,0	55,6
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	187,5	117,2	100,0	179,3	101,6	95,0	87,5	83,3	28,6	45,5

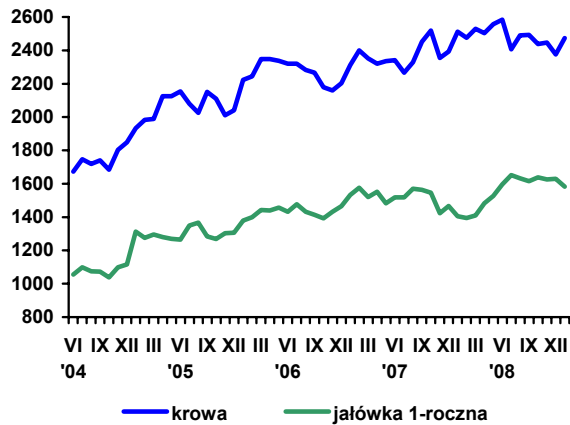
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tone)

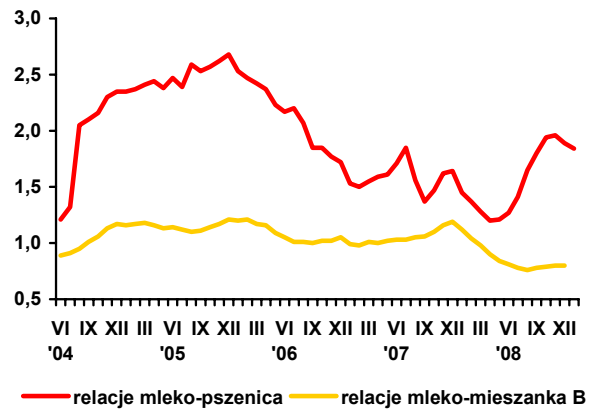
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
200 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
200 I-XII	2 114	3 097	2 623	609	1 175	2 218	3 679	3 479	914	1 080
200 XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
200 I	2 614	3 367	2 468	632	1 150	2 294	3 595	4 050	1 074	1 023
II	2 404	3 272	2 672	736	1 176	2 509	3 650	3 521	810	1 043
III	2 187	3 202	2 635	867	1 150	1 243	3 708	3 856	598	992
IV	2 115	3 104	2 576	679	1 153	1 546	3 581	3 145	827	1 076
V	2 136	3 065	2 523	579	1 181	2 103	3 704	3 490	1 200	1 142
VI	2 320	3 016	2 616	580	1 179	2 697	3 696	3 355	1 443	1 079
VII	2 194	2 985	2 782	652	1 180	2 367	3 704	3 094	1 135	927
VIII	1 978	2 918	2 793	690	1 268	2 993	3 716	3 313	1 335	1 101
IX	1 701	3 196	2 775	604	1 224	2 928	3 843	3 347	854	1 126
X	2 187	3 256	2 818	595	1 237	3 046	3 798	3 884	861	1 236
XI	1 712	2 969	2 516	468	1 119	2 377	3 449	3 489	758	1 159
XII	1 651	2 808	2 552	418	1 086	2 162	3 623	3 157	1 334	1 158
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	96,4	94,6	101,4	89,3	97,1	91,0	105,0	90,5	176,0	99,9
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	62,7	85,6	85,7	50,0	101,8	103,9	95,4	88,3	204,3	120,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

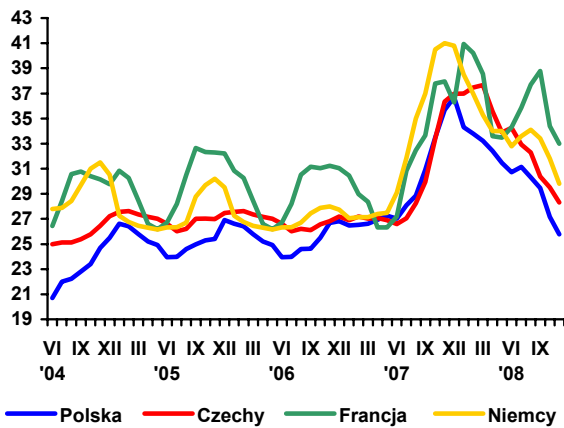
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

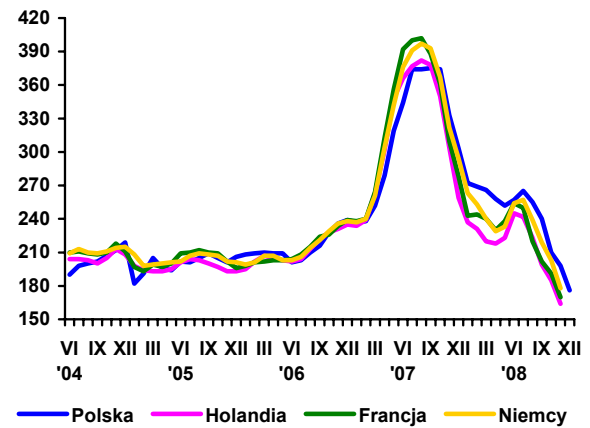
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

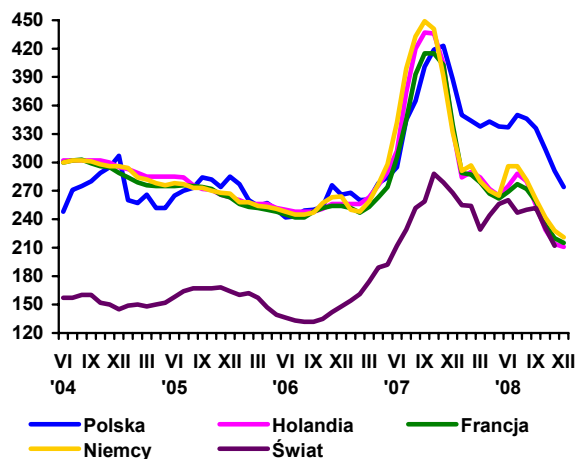
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

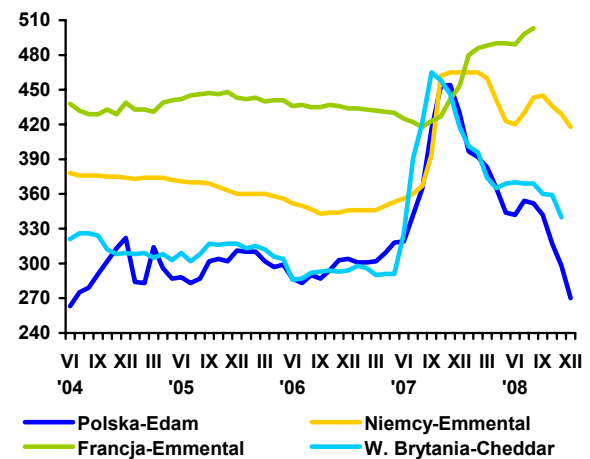
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W styczniu 2009 r. cena skupu bydła wynosiła 4,25 zł/kg wagi żywej i była o ok. 7% wyższa niż w analogicznym miesiącu 2008 r. Jej wzrost był silniejszy niż cen skupu drobiu (o ok. 2%), ale dużo słabszy od wzrostu cen skupu trzody chlewnej (o 27%). Wołowina potaniała przede wszystkim w relacji do wieprzowiny i relacje cen skupu tych dwóch gatunków żywca wynosiły 1: 0,95. Skup żywca wołowego i cielęcego, w porównaniu ze styczniem 2008 r., był o ok. 15% mniejszy, a produkcja przemysłowa zmalała o ok. 8%.

W lutym br. nadal utrzymywał się trend wzrostowy cen skupu bydła i cieląt. W końcu miesiąca cena zakupu bydła przez zakłady mięsne wynosiła 4,74 zł/kg wagi żywej i była o 3,7% wyższa niż w końcu stycznia 2009 r. W poszczególnych kategoriach wiekowo-użytkowych bydła wzrost cen był zróżnicowany. Ceny zakupu buhajów wzrosły o ok. 7% w ciągu miesiąca, a krów o ok. 3%. Rosnącym cenom zakupu żywca wołowego towarzyszył wzrost cen skupu cieląt na targowiskach. W końcu stycznia 2009 r. były one o ponad 1% wyższe niż przed miesiącem, a w końcu lutego 2009 r. wzrosły o ponad 4%. W lutym br. również zakłady mięsne podwyższyły ceny zbytu ćwierci z buhajów do 2 lat (o ponad 5%) i ćwierci z krów (o ponad 3%).

W końcu lutego 2009 r. średnia cena referencyjna tusz wołowych w UE-27 wynosiła ok. 331 EUR/100kg i była o ok. 6% niższa niż przed miesiącem. Wpłynął na to duży spadek cen tego gatunku żywca w: Rumunii (o 24%), Szwecji (o 12%) i Polsce (o 8%), gdzie był spowodowany silnym osłabieniem złotego względem euro. Tak dużego spadku cen wołowiny w wymienionych krajach nie był w stanie zrównoważyć ich wzrost w: Wlk. Brytanii (o 4%), Litwie i Portugalii (o 3%) oraz w Irlandii, Włoszech, Słowacji, Holandii (o 1%).

Wstępne wyniki handlu zagranicznego za 2008 r., wskazują na duży spadek eksportu bydła i cieląt. Wyniósł on 441,7 tys. sztuk i był o ok. 122 tys. sztuk mniejszy niż w 2007 r., w tym do UE-27 obniżył się z ok. 495 tys. sztuk do 380,7 tys. sztuk. Średnia waga eksportowanych sztuk wzrosła z ok. 92 kg w 2007 r. do ok. 101 kg w 2008 r., a średnia cena eksportowanych sztuk obniżyła się do 2,13 EUR/kg wagi żywej z 2,85 EUR/kg w 2007 r. i 3,37 EUR/kg w 2006 r. W ciągu trzech lat ceny żywca wołowego i cielęcego obniżyły się o ok. 58% i spowodowały spadek wpływów z eksportu tych zwierząt. W 2008 r. wyniosły one ok. 95,4 mln EUR i były o 54% mniejsze niż w 2007 r. Natomiast o 27% wzrosły wpływy z eksportu mięsa wołowego (do ok. 525 mln EUR). Jego sprzedaż na rynki zagraniczne wyniosła ok. 188 tys. ton i była o 5% większa niż w roku poprzednim. Ceny w eksporcie wołowiny chłodzonej do UE-27 wzrosły z 2,46 EUR/kg w 2007 r. do 2,81 EUR/kg (o 14%). Udział wołowiny chłodzonej we wpływach z eksportu tego gatunku mięsa wynosił ok. 88%, a jej głównym rynkiem zbytu były nadal państwa UE. W 2008 r. Polska eksportowała mięso wołowe chłodzone i mrożone również do innych regionów, w tym do państw WNP (6,9 tys. ton).

Wzrost eksportu mięsa wołowego w 2008 r. był możliwy dzięki większym ubojom bydła. Wyniosły one 1286,7 tys. sztuk i były o 6,4% większe niż przed rokiem. Wzrosły głównie uboje byków (o 6,4%), a także krów (o 1%). Natomiast uboje jałówek były o 1% mniejsze niż w 2007 r.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
	VIII	11,5	11,5	1,5	9,0	0,8
	IX	12,9	15,5	1,3	13,4	0,6
	X	15,3	17,0	2,6	13,5	0,9
	XI	13,7	15,4	1,2	11,8	0,8
	XII	13,5	16,8	1,8	14,2	0,9
2009	I	11,1				

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2006	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
	V	4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44
	VI	4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33
	VII	4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52
	VIII	4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44
	IX	4,12	7,26	17,63	18,35	4,28	4,45
	X	4,06	7,62	17,79	18,38	4,38	4,52
	XI	4,09	7,91	17,76	18,40	4,34	4,49
	XII	4,13	7,97	17,88	18,42	4,34	4,47
2009	I	4,25	-	-	-	-	-
w % ceny	sprzed roku	106,8	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	103,0	-	-	-	-	-

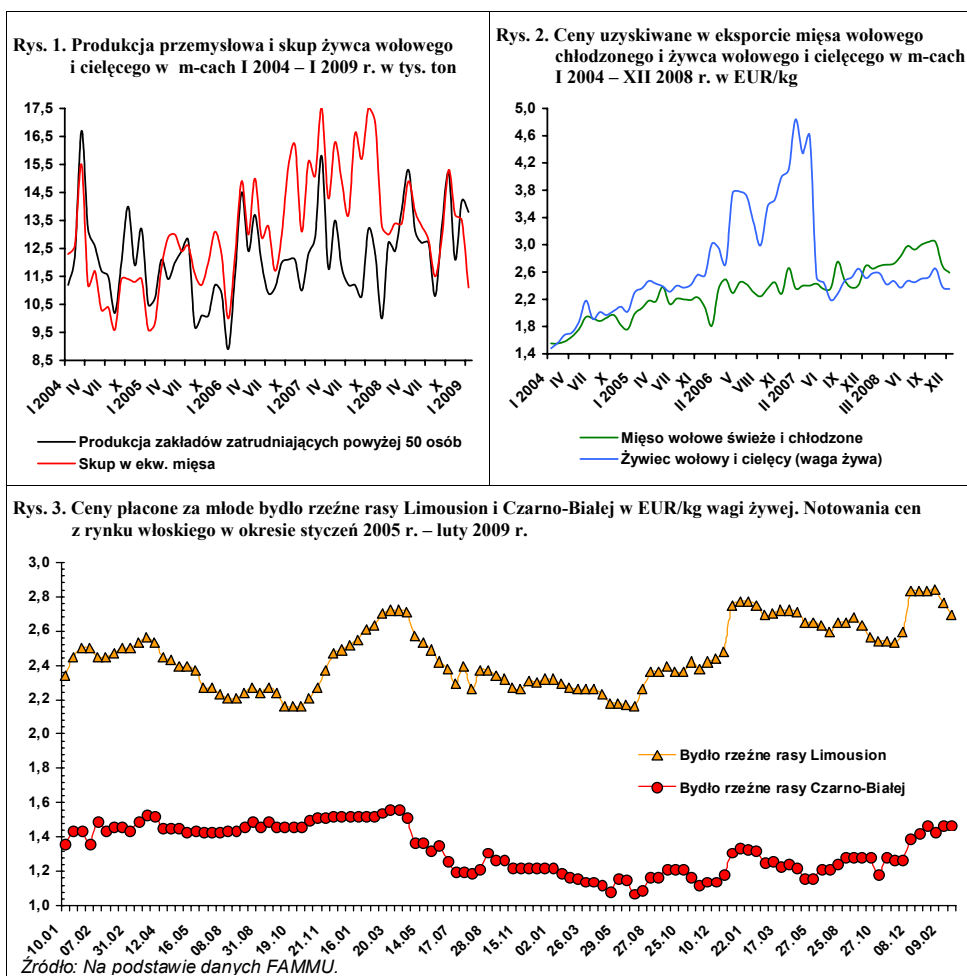
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	VII 2008	VIII 2008	IX 2008	X 2008	XI 2008	XII 2008	I 2009	II 2009	III 2009
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,32	4,28	4,02	4,17	4,86	4,36	4,19	4,57	4,74
Buhaje	4,66	4,72	4,59	4,61	4,68	4,77	4,68	4,99	5,28
Krowy	3,60	3,54	3,31	3,43	3,43	3,40	3,28	3,66	3,77
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,55	8,39	7,91	7,77	8,03	8,17	8,07	8,18	8,56
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 417	10 009	9 039	9 349	9 296	9 596	8 737	10 664	11 217
Ćwierci z krów rzeźnych	8 016	7 855	7 124	7 758	7 395	7 705	7 010	8 671	8 990
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	313,3	317,7	320,4	324,4	327,7	328,1	326,2	336,3	334,1
Polska	275,3	281,0	277,9	274,1	250,0	245,5	244,5	236,6	217,7

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Okolo 20% spadek pogłowia trzody chlewnej w listopadzie 2008 r. w stosunku do listopada 2007 r. okazał się zaskakująco duży, ale jeszcze bardziej zaskakujący był spadek pogłowia macior prośnych o 17,6%. Spadek pogłowia trzody oznacza, że w I połowie 2009 r. produkcja tuczników może być mniejsza niż w I półroczu 2008 r. także o ok. 20%, natomiast spadek pogłowia macior prośnych oznacza, że w okresie zimowym urodzi się odpowiednio mniej prosiąt. W konsekwencji należy liczyć się z dalszym zmniejszeniem produkcji tuczników w okresie letnio-jesiennym.

Spadek pogłowia macior prośnych był wynikiem zbyt słabej poprawy opłacalności chowu w II półroczu ub. r. Wprawdzie na jesieni 2008 r. ceny trzody, a zwłaszcza prosiąt były znacznie wyższe niż w poprzednim roku, a ceny zbóż i pasz niższe, ale relacje cen trzoda: pasze kształtujące się na poziomie 1: 7 nie odzwierciedlały oczekiwań producentów. Wysokie wówczas ceny prosiąt były w większym stopniu wynikiem niskiej ich podaży, niż wzrostu popytu. Bardzo wysokie ceny prosiąt świadczące także o rosnącym popycie wystąpiły dopiero w końcu roku, kiedy były o ok. 90% wyższe niż przed rokiem. W okresie tym wzrosły jeszcze bardziej ceny skupu trzody, a spadły ceny zbóż i pasz. W grudniu cena skupu trzody wyniosła 4,50 zł/kg o była wyższa aniżeli w grudniu 2007 r. o 34%, a relacja ceny trzody do targowiskowej ceny żyta wynosiła 1: 8,6. W styczniu br. relacja cen trzoda: żyto była taka sama. Relacje te są jednak nadal na pograniczu relacji granicznych i wobec tego nie można liczyć na znaczące ożywienie chowu bez dalszego wzrostu cen trzody i opłacalności.

W okresie styczeń-luty ceny trzody kształtowały się na poziomie 4,40 zł/kg. Mimo dużego osłabienia złotego w ostatnich miesiącach polska wieprzowina nadal jest niekonkurencyjna cenowo w porównaniu z wieprzowiną północno-zachodnich krajów Unii Europejskiej. Ponieważ trudno liczyć na dalszy istotny spadek wartości złotego, dalszy rozwój cen trzody w Polsce zależeć będzie głównie od rozwoju cen na rynku wspólnotowym.

Na skutek spadku podaży Komisja Europejska przewiduje, że przeciętna cena trzody w 27 krajach UE wyniesie w I kwartale 160,11 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w II kwartale 168 EUR. Ceny te będą odpowiednio o 17 i 10% wyższe niż rok wcześniej. W pierwszych dwóch miesiącach przeciętna cena w 27 krajach Unii Europejskiej wynosiła 135 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż w analogicznym okresie 2008 r. jedynie o 2%. Sądzić więc należy, że w całym I kwartale ceny trzody w Unii będą niższe od przewidywanych. W Polsce w styczniu cena trzody wyrażona w euro wyniosła 140 EUR/100 kg, a w lutym 128 EUR/100 kg. W lutym po raz pierwszy od roku była ona wyższa niż przeciętna cena w Unii Europejskiej, która osiągnęła 133 EUR/100 kg.

Jeśli w II kwartale przeciętne ceny w Unii Europejskiej osiągną poziom przewidywany przez Komisję to również w Polsce ceny trzody znacząco wzrosną i poprawią opłacalność chowu.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
2007 I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
I-VI	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
X	134,2	101,0	26,0	96,0	24,4	232,4	1,6
XI	132,5	104,6	28,0	81,9	22,5	147,0	5,5
XII	113,1	87,9	25,0	95,1	17,3	139,5	7,7
2008 I	120,7	87,9	26,5	81,8	31,7	211,3	-5,2
II	121,0	87,9	33,9	112,3	28,8	194,6	5,1
III	128,9	91,4	36,9	116,0	29,9	131,7	7,0
IV	126,1	105,3	44,5	166,7	28,2	190,5	16,3
V	111,6	84,6	37,4	131,7	39,5	246,9	-2,1
VI	103,3	95,6	42,3	148,4	37,7	169,1	4,6
I-VI	1019,3	90,3	186,9	111,5	190,6	223,7	-3,7
VII	107,5	91,5	38,6	167,8	47,1	191,5	-8,5
VIII	98,1	83,3	37,5	148,8	46,5	164,3	-9,0
IX	104,8	99,3	39,6	156,5	50,1	213,2	-10,5
X	116,3	86,6	38,9	147,9	45,7	187,3	-7,1
XI	102,6	77,4	30,0	104,9	43,0	191,1	-13,0
XII	108,8	96,2	22,9	91,2	33,4	193,1	-10,5
2009 I	99,8	82,7	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku= 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów, dane półroczne i roczne przeliczone są na wagę mięsa.

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2007 I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008 I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
VIII	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108
IX	4,64	62,66	7,4	111,50	4,2	183,53	2,5	124
X	4,32	59,74	7,2	108,13	4,0	181,59	2,4	129
XI	4,28	53,93	7,9	104,38	4,1	179,87	2,4	140
XII	4,50	52,22	8,6	102,86	4,4	179,04	2,5	146
2009 I	4,43	51,64	8,6	x	x	x	x	150

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2
IX	6,08	13,23	16,80	10,39	15,09	20,97	12,96	114,1	124,8	124,7
X	5,66	12,98	16,77	10,52	14,89	21,11	12,96	114,7	125,9	123,2
XI	5,61	12,90	16,77	10,61	14,61	21,13	13,02	113,3	126,0	122,7
XII	5,90	13,03	16,76	10,67	14,62	21,06	13,04	112,2	125,7	122,2
2009 I	5,80	x	x	x	x	x	x	x	x	x

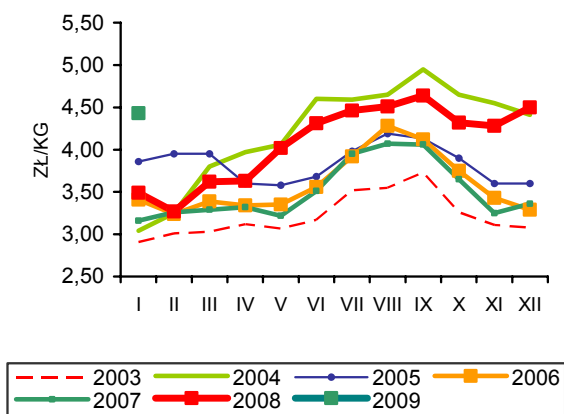
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

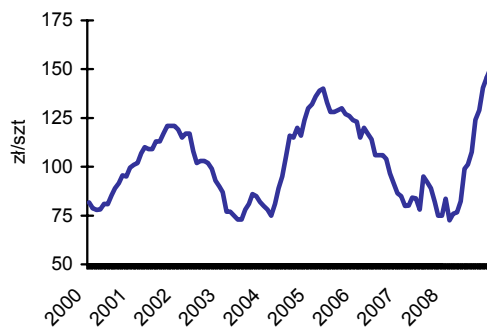
Lata i miesiące	UE-27	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-27	Niemczech	Danii
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	126,0
VII	169,22	185,13	178,08	139,51	109,4	104,0	132,7
VIII	173,96	184,62	184,81	145,36	106,1	99,9	127,0
IX	172,33	183,01	179,79	148,31	106,2	101,8	123,4
X	161,30	162,05	168,92	142,18	100,5	95,9	114,0
XI	148,29	154,83	155,27	131,72	104,4	99,7	117,5
XII	144,36	150,27	150,82	125,21	104,1	99,6	120,0
2009 I	136,81	140,25	140,83	119,91	102,5	99,5	117,0
II	133,00	128,00	147,50	115,00	96,2	86,8	111,3

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

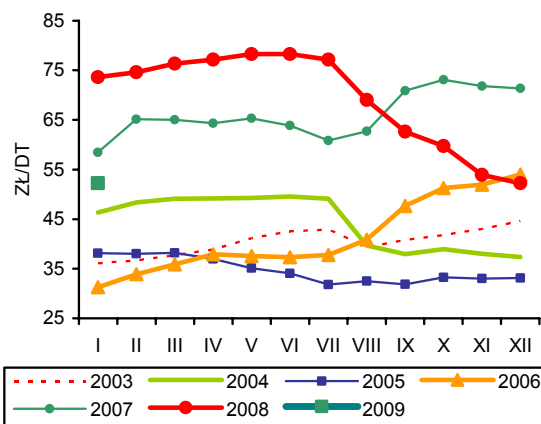
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

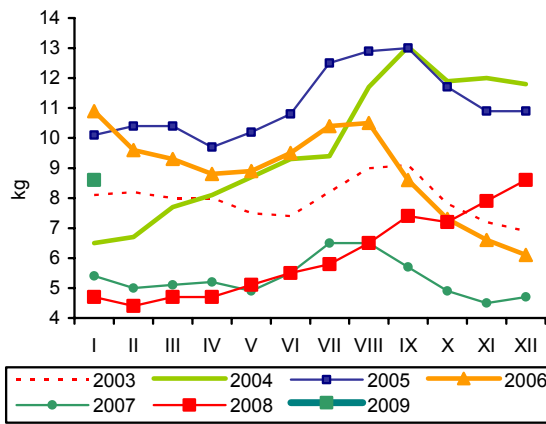
Rys. 2. Ceny psziąt w Polsce

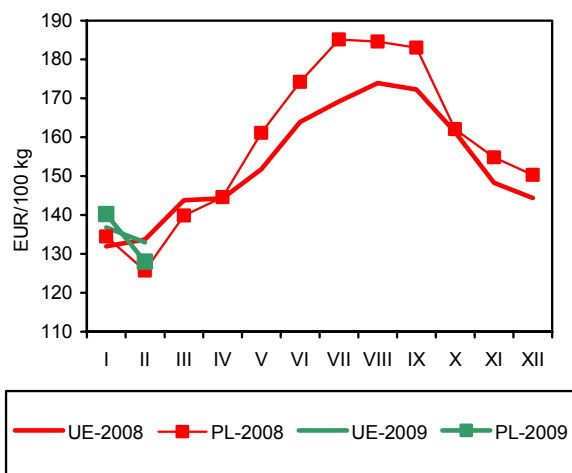
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

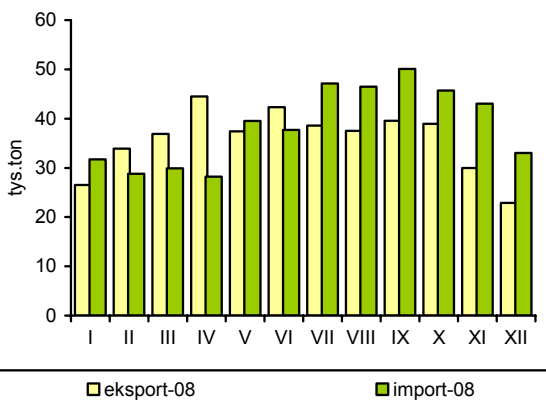
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W styczniu 2009 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników, produkcja mięsa drobiowego spadła o 3,4% w stosunku do grudnia roku poprzedniego i była o 12,6% mniejsza niż w styczniu 2008 r. W minionym roku w zakładach tych wytworzono 1195 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 6% więcej niż w 2007 r.

W 2008 r., mimo niekorzystnego dla eksporterów kursu złotego przez większość roku, utrzymywał się wysoki poziom eksportu drobiu. Jego wolumen przewyższył wielkość wywozu z 2007 r. o 11%. W 2008 r. sprzedano za granicę 258 tys. ton mięsa drobiowego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 43% wartości i 27% ilości polskiego eksportu ogółem) i Wielka Brytania (odpowiednio 11% i 9%), a następnie Czechy, Francja, Holandia i Austria. Zmniejszył się natomiast import mięsa drobiowego do Polski. W 2008 r. wolumen tego importu stanowił tylko 60% wielkości przywozu z roku poprzedniego.

Od września 2006 r. do kwietnia 2008 r. utrzymywał się wzrostowy trend cen mieszanek paszowych dla kurcząt. Od maja 2008 r. ceny pełnoporcjowych mieszanek przemysłowych zaczęły systematycznie spadać, nabierając tempa w ostatnim kwartale roku. Od kwietnia do grudnia 2008 r. cena mieszanki obniżyła się o ponad 20%, a w styczniu 2009 r. mieszanki staniały o kolejne 0,4%.

Ceny skupu kurcząt wykazywały odmienne trendy w pierwszej i drugiej połowie roku. W ciągu pierwszych ośmiu miesięcy 2008 r. ceny skupu brojlerów kurzych zwiększyły się o 13%. Od sierpnia do końca roku tendencja cenowa odwróciła się. W okresie sierpień-grudzień 2008 r. spadek cen skupu wyniósł 11%. Pierwsze miesiące 2009 r. to okres wzrostu cen na rynku drobiarskim. W lutym 2009 r. ceny żywca kurcząt były już o 12,5% wyższe niż w końcu 2008 r.

Począwszy od kwietnia do końca 2008 r. relacje cenowe między ceną skupu żywca kurcząt a ceną pasz, ulegały systematycznej poprawie na rzecz hodowców. W styczniu 2009 r. relacje cen skupu

kurcząt do cen pasz wynosiły jak 1: 2,99, podczas gdy w styczniu 2008 r. wynosiły zaledwie 1: 2,34, a w połowie roku 1: 2,57.

Ceny zbytu w 2008 r. charakteryzowała duża zmienność. Wzrosty i spadki cenowe na szczeblu przetwórstwa były znacznie silniejsze niż w detalu. Najbardziej niestabilnym okresem pod względem zmian cen zbytu był okres od stycznia do kwietnia 2008 r., kiedy miesięczne wahania cenowe sięgały nawet 30%. Bardzo silne wahania krótkookresowe wykazywała też marża przetwórcza. W lutym 2009 r. nastąpił skokowy wzrost cen zbytu mięsa kurcząt. Tuszki kurcząt podrożały o 21% w stosunku do ceny z grudnia 2008 r.

Na rynku indyków, po kryzysowym okresie przełomu lat 2007-2008, ceny płacone hodowcom rosły do maja 2008 r., po czym zaczęły szybko spadać. Od września do końca 2008 r. miały miejsce silne wahania cen indorów w skupie, podczas gdy mięso indyckie sprzedawane przez zakłady ubojowe podrożało. W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. przeciętne ceny skupu żywca indyckiego były o 7% niższe niż w tym samym okresie 2007 r., podczas gdy ceny zbytu tuszek indyckich obniżyły się średnio tylko o 2%. W lutym 2009 r. ceny żywca oraz mięsa w zakładach przetwórczych wzrosły, ale wysokość podwyżek była niższa niż na rynku kurcząt. Za żywiec indycki w lutym płacono hodowcom o prawie 10% więcej niż w grudniu, podczas gdy ceny zbytu wzrosły o prawie 6%.

W styczniu 2009 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 72% przeciętnej ceny unijnej, podczas gdy cztery miesiące wcześniej 85%, a przewaga cenowa polskich eksporterów zwiększyła się. W styczniu 2009 r. polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w euro, były o 3,4% wyższe niż w styczniu 2008 r., podczas gdy w tym czasie średnie ceny unijne obniżyły się o 2%. Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski tradycyjnie należą Holandia i Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
I	74,4	89,1	93,7	108	94,4
II	71,0	84,0	79,7	92,9	
III	84,9	94,3	94,9	95,1	
IV	82,7	83,7	89,2	105,0	
V	77,8	91,6	96,2	99,1	
VI	79,6	94,1	86,4	94,2	
VII	82,9	91,3	93,4	105	
VIII	86,3	94,4	97,4	96	
IX	87,3	94,9	95,6	101	
X	91,4	101	109,0	108	
XI	91,6	97,2	99,9	93	
XII	90,9	90,4	91,0	97,7	
RAZEM	1000,8	1106	1126,4	1195	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	3859	2549	20011	22212
II	3934	2261	15959	22846
III	4278	2074	17144	20585
IV	3465	2350	16665	22596
V	5024	2548	16659	21662
VI	3725	2508	17797	21109
VII	4638	3487	15517	19766
VIII	8281	3949	17852	17456
IX	6498	3777	22600	22218
X	7351	3269	31718	24632
XI	5425	3021	24466	21685
XII	2311	3495	15783	21289
RAZEM	58789	35293	232173	258056

^a dane nieostateczne (na dzień 5.03.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	1,46	1,40	1,41	0,21	0,22	0,20
II	1,48	1,42	1,44	0,20	0,21	0,21
III	1,54	1,46		0,22	0,22	
IV	1,60	1,48		0,22	0,21	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt brojlerów pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a,b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	1245	1020	1,19		2,92	3,05	3,90	4,81	5,95	
II	1270		1,20		3,22	3,32	5,27	5,70	6,02	
III	1289		1,21		3,24		5,27		6,36	
IV	1304		1,23		3,16		4,82		6,21	
V	1293		1,22		3,25		5,16		6,35	
VI	1279		1,22		3,27		5,34		6,32	
VII	1263		1,22		3,22		5,26		6,51	
VIII	1225		1,22		3,30		5,24		6,51	
IX	1139		1,21		3,18		4,80		6,37	
X	1082		1,20		3,04		4,58		6,11	
XI	1037		1,18		2,94		4,47		5,93	
XII	1024		1,17		2,95		4,72		5,83	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+UE

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KR-D-IG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	5,60		4,25	4,37	6,53	7,32
II	5,60		4,20	4,67	6,57	7,72
III	5,60		4,36		7,54	
IV	5,60		4,52		6,33	
V	6,00		4,62		6,57	
VI	6,00		4,56		6,86	
VII	6,00		4,25		6,71	
VIII	6,00		4,09		6,70	
IX	5,50		4,11		6,78	
X	5,50		4,23		7,21	
XI	5,10		4,17		7,07	
XII	5,00		4,25		7,30	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

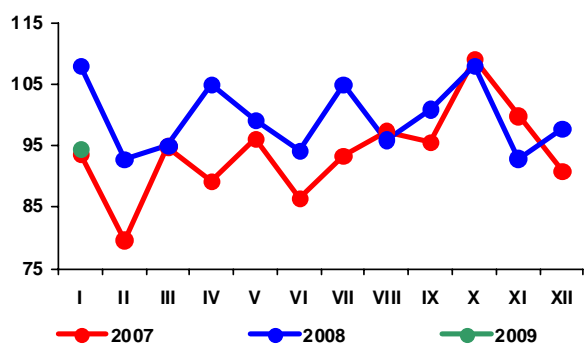
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

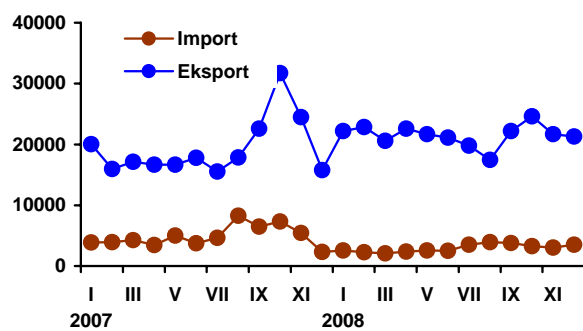
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	183,93
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,52
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	178,48
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,81
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	185,42
VI	151,65	229,00	209,81	216,16	225,00	175,00	160,60	184,93
VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49
IX	142,93	229,00	189,23	208,98	224,67	180,00	174,58	180,65
X	126,88	230,53	186,09	189,87	220,00	180,00	159,23	176,74
XI	121,31	227,42	185,32	184,57	219,07	180,00	161,50	175,09
XII	124,69	226,50	178,06	185,42	215,00	180,00	168,31	175,52
2009 I	125,44	226,50	167,64	180,68	214,23	176,77	175,64	175,05

Źródło: Dane MRiRW.

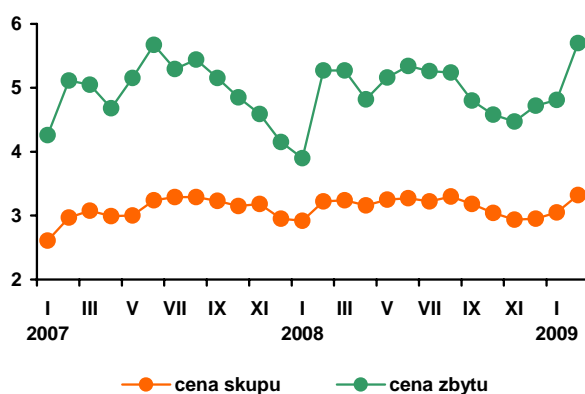
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

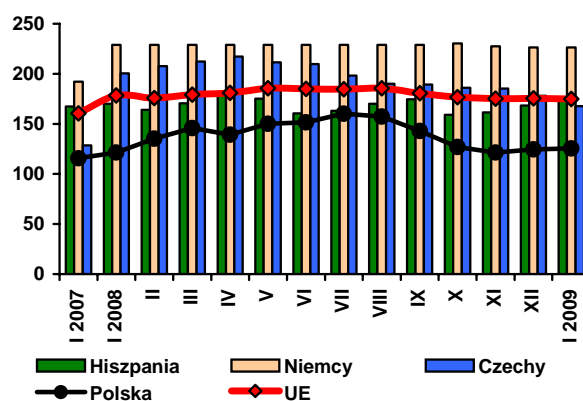
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W lutym 2009 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 29,73 zł/100 sztuk i była o 12,3% wyższa niż w styczniu 2009 r. i o 6,8% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W stosunku do stycznia wzrosły ceny jaj wszystkich klas – w granicach od 2,3 (klasa XL) do 35,4% (klasa S). Jaja klasy L i M podrożały odpowiednio o 10,6 oraz 10,3%. W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. przeciętne ceny zbytu jaj konsumpcyjnych były o 4,3% wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem. W relacji rok do roku najsilniej podrożały jaja klasy XL (o 10,7%) oraz M (o 3,3%). Jaja klasy L były droższe o 1,7%, natomiast jaja najmniejsze klasy S potaniały o 0,8%. Rynek jaj konsumpcyjnych w 2008 r., podobnie jak w latach poprzednich, był bardzo niestabilny pod względem cenowym. Przy tendencji wzrostowej występowały na nim silne krótkookresowe wahania cen.

W styczniu 2009 r. ceny jaj przeznaczonych do przetwórstwa utrzymały się na poziomie grudnia, ale w lutym nastąpił wzrost cen skupu o 17,8%. Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. średnie ceny jaj do przetwórstwa były o 8% niższe niż w 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po 2,86 tys. zł za 1 tonę, a amplituda wahań między ceną najwyższą notowaną w lutym a najniższą – w lipcu – wyniosła 35%.

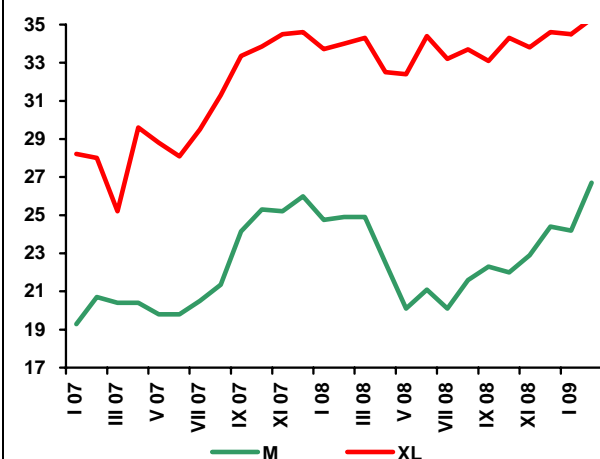
Silnie wzrosły obroty handlowe zarówno jajami świeżymi jak i przetworami z jaj. W 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eksport jaj świeżych zwiększył się w relacji do 2007 r. o 34%. Do naj-

większych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

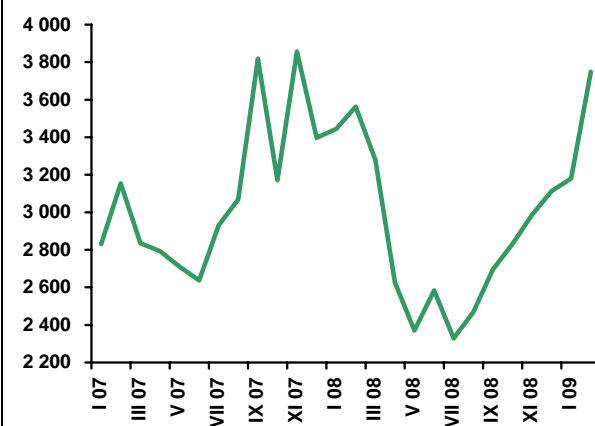
Import jaj świeżych zwiększył się w tym czasie o 81%. Od stycznia do grudnia 2008 r., do Polski sprowadzono 18,3 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 15% polskiego eksportu. Zwiększył się import przetworów z jaj. W 2008 r. sprowadzono do Polski o 11% przetworów więcej niż rok wcześniej. W 2008 r. import tych produktów wyniósł ok. 4,1 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 3,7 tys. ton. Równocześnie bardzo silnie rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 12,3 tys. ton przetworów (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o 37% więcej niż w tym samym czasie 2007 r.

W pierwszej połowie 2008 r. wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej uległ odwróceniu. Średnie ceny jaj na rynku unijnym obniżyły się o prawie 20%. Od czerwca do października 2008 r. przeciętne ceny jaj klasy L i M wykazywały ponownie tendencję wzrostową. Różnice w dynamice cen w Polsce i w UE spowodowały, że w październiku jaja polskie wyrażone w euro były droższe niż średnio w Unii o 6,5%. W październiku roku poprzedniego ceny polskich jaj były prawie równe średnim cenom w UE. Najtańszym producentem jaj w UE w październiku 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 71,94 EUR, podczas gdy w Polsce 120,86 EUR, a przeciętnie na rynku unijnym 113,45 EUR. Według danych Komisji Europejskiej od grudnia minionego roku średnia cena polskich jaj wyrażona w euro jest niższa niż przeciętnie w Unii i w połowie lutego 2009 r. stanowiła 92% ceny unijnej.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	494	1224	5971	11473	264	430	559	1292
II	414	1226	5369	9584	258	414	553	1198
III	501	1141	5540	10074	308	303	578	1066
IV	808	2051	6643	8500	227	219	394	909
V	1130	1314	7642	9220	246	226	654	963
VI	616	1475	8768	9580	205	380	875	1032
VII	894	1563	8369	11945	366	334	755	1083
VIII	1677	1343	8295	8946	291	400	1139	728
IX	1022	2168	8268	7845	576	267	787	1068
X	800	1973	11329	12317	454	595	1049	1163
XI	761	1599	7479	12031	367	361	886	958
XII	982	1224	4537	6732	147	186	730	850
RAZEM	10099	18301	88213	118248	3707	4114	8961	12311

^a dane nieostateczne (na dzień 5.03.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	33,71	34,50	28,25	28,30	24,76	24,20	23,84	18,90
II	34,00	35,30	28,60	31,30	24,90	26,70	23,80	25,60
III	34,30		28,80		24,90		23,40	
IV	32,50		24,80		22,50		22,70	
V	32,40		24,30		20,10		18,50	
VI	34,40		26,10		21,10		17,20	
VII	33,20		24,50		20,10		15,50	
VIII	33,70		26,00		21,60		16,90	
IX	33,10		27,70		22,30		16,80	
X	34,30		27,80		22,00		17,70	
XI	33,80		28,30		22,90		19,10	
XII	34,60		28,50		24,40		19,05	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
2008 II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	109,52
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	103,78
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36
VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	107,13
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	109,60
IX	122,96	105,10	90,97	95,78	70,43	111,10
X	120,86	106,99	96,14	97,80	71,94	113,45

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Według nieostatecznych danych polski eksport żywca i mięsa baraniego wyniósł w 2008 r. 1023 tony i był mniejszy niż w 2007 r. o 16%. Ok. 99% eksportu stanowiły owce rzeźne, które sprzedawane były głównie we Włoszech. Przeciętna cena owiec w eksporcie osiągnęła w 2008 roku zaledwie 1,99 EUR/kg i była o 3% niższa niż w 2007 r. Nic więc dziwnego, że kształtujące się pod wpływem eksportu, ceny owiec na polskim rynku wykazywały tendencję spadkową.

Tymczasem polski import żywca i mięsa baraniego wyniósł w 2008 r. 187 ton i był o 23% większy niż w 2007 r. Import ten rósł pomimo wzrostu cen w krajach jego pochodzenia. W 2008 r. przeciętna cena jagniąt w Nowej Zelandii była bowiem o 25% wyższa niż w 2007 r., a w Australii o 6%. Wzrostowi polskiego importu sprzyjał jednak mocny złoty.

W całej Unii Europejskiej import mięsa baraniego i koziego z krajów trzecich wyniósł w 2008 r. 284,2 tys. ton, a więc tyle ile wynosiły kwoty, ale poniżej 2007 r. Import z Nowej Zelandii osiągnął 242 tys. ton, a z Australii 22,3 tys. ton. Import z Nowej Zelandii, podobnie jak import całkowity niewiele różnił się od tego sprzed roku, zaś import z Australii był wyższy o 5% i nieznacznie przekraczał kwoty importowe przydzielone tym krajom.

W 2009 r. warunki importu owiec i mięsa baraniego będą trudniejsze niż w 2008 r. Jak podaje MAF¹ nowozelandzki eksport baraniny i jagnięciny może być o ok. 9% niższy niż w 2008 r., a ceny w eksporcie mogą wzrosnąć o ok. 12%. Podobne progno-

zy formułuje MLA² w stosunku do rynku australijskiego. W tym wypadku ceny jagniąt mogą być wyższe nawet o ok. 16%.

W tej sytuacji polski import żywca i mięsa baraniego będzie zapewne dużo mniejszy niż w 2008 r., także ze względu na osłabienie złotego. W 2009 r. obniży się również polski eksport owiec, głównie z powodu malejącej podaży jagniąt na polskim rynku.

Początek 2009 r. nie przyniósł zmiany. Ceny owiec i jagniąt na unijnym rynku nadal rosną, ale we Włoszech – maleją. W styczniu 2009 r. przeciętna w 27 krajach cena jagniąt wyniosła 677, a w lutym 611 EUR/100 kg wagi poubojowej. Ceny te były odpowiednio o 8 i 9 % wyższe niż w tych samych miesiącach przed rokiem. Jednakże we Włoszech ceny jagniąt były w tych miesiącach niższe niż przed rokiem – w styczniu ponad 20%, a w lutym o 7%. Natomiast przeciętna w UE-25 cena owiec ciężkich osiągnęła w styczniu br. 439, a w lutym 455 EUR/100 kg. Roczna stopa wzrostu tych cen wynosiła odpowiednio 17 i 14%.

1 Ministerstwo Rolnictwa Nowej Zelandii.

2 Ministerstwo Rolnictwa Australii.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Zmiana w % 2008/2007
I półrocze	1 434	1438	1356	94,3
II półrocze	924	901	855 ^P	95,0
Rok	2 358	2339	2211 ^P	95,0

P – prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221
2008	27,6	42,5	298,0	54,1	64,5	109,3	91,1	97,5	45,4	40,4	38,2	114,3	1023
miesiąc roku poprzedniego = 100	78,0	41,1	83,0	92,6	76,5	158,9	84,7	98,4	49,4	123,9	101,1	79,9	84
Import 2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152
2008	9,5	17,3	34,0	9,7	15,3	10,5	17,1	11,2	19,0	15,8	16,6	11,3	187
miesiąc roku poprzedniego = 100	166,6	326,4	309,0	103,2	137,8	43,9	61,1	280,0	138,7	96,9	138,3	94,2	123

Źródło: Dane CAAC.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2007	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	6,62
2008	5,23	5,27	6,68	5,00	4,29	4,92	4,57	4,79	4,68	4,84	5,20	6,97
miesiąc roku poprzedniego = 100	91,9	111,4	99,0	81,4	80,5	93,9	98,5	99,8	91,6	96,4	91,8	105,3

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19
VIII	-	-	-	-	4,95	1,51	10,5	3,19
IX	-	-	-	-	4,51	1,34	9,60	2,85
X	-	-	-	-	4,98	1,39	10,6	2,96
XI	-	-	-	-	5,04	1,35	10,7	2,66
XII	9,63	2,40	20,50	5,10	5,93	1,48	12,6	3,14
I 2009	-	-	-	-	6,02	1,43	12,8	3,03

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2007	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29	33,07
2008	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64	34,85	34,79	35,17	36,15
miesiąc roku poprzedniego = 100	103,7	107,7	110,3	120,7	120,3	122,0	120,7	117,8	107,6	108,5	108,9	109,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-27 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
UE-25												
2007/2008	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	558,5
2008/2009	578,2	526,6	508,5	527,0	572,9	602,0	645,2	687,6	741,4	701,7	677,0	610,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	103,4	92,8	100,6	104,9	106,1	104,9	110,8	107,3	108,0	104,3	107,8	109,4
Włochy												
2007	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	596,2
2008	699,4	556,0	557,8	615,9	613,1	622,9	666,8	662,1	667,6	599,8	534,3	553,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	119,0	84,3	87,8	92,7	92,4	94,5	116,1	93,0	91,0	83,4	77,3	92,8

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
UE-25												
2007/2008	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	390,4	413,7
2008/2009	438,3	442,1	479,8	459,1	422,3	415,8	424,1	419,9	415,1	415,8	439,2	455,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	106,0	104,3	115,8	113,6	104,7	100,5	104,3	105,8	105,1	107,1	112,5	110,1
Wielka Brytania												
2007	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5
2008	391,2	406,1	476,0	444,1	368,9	355,9	362,7	347,8	324,3	355,9	365,0	415,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	105,3	109,8	126,7	116,4	96,8	97,3	110,2	115,2	113,7	128,5	116,9	113,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
2007/2008												
NZD/100 kg cwe	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49
2008/2009												
NZD/100 kg cwe	49,75	50,36	56,23	61,55	65,88	70,76	77,23	80,10	82,54	74,00	73,50	75,30
miesiąc roku poprzedniego = 100	109,2	110,5	121,05	128,1	133,3	133,4	136,4	132,2	135,1	137,0	142,6	149,1

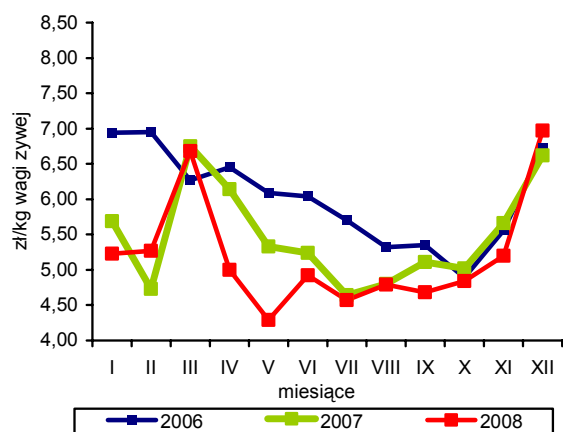
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

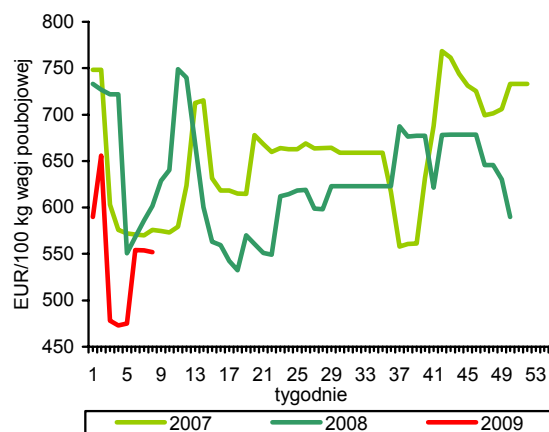
Wyszczególnienie	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
2007/2008												
AUD/100 kg cwe	337	338	365	384	372	322	298	261	294	298	351	379
2008/2009												
AUD/100 kg cwe	345	354	361	392	332	335	342	303	323	350	365	406
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,4	104,7	99,0	102,1	89,2	104,0	115,0	116,0	109,9	117,4	104,0	107,1

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

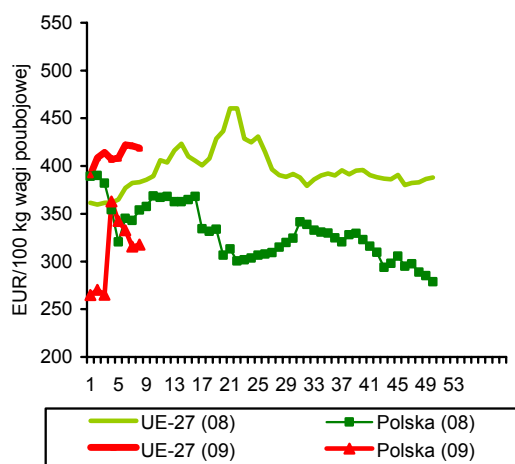
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

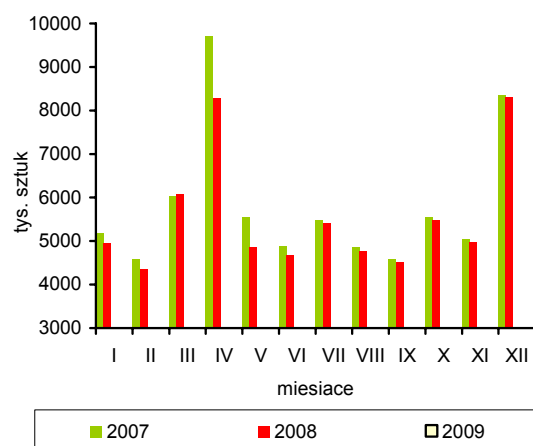
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

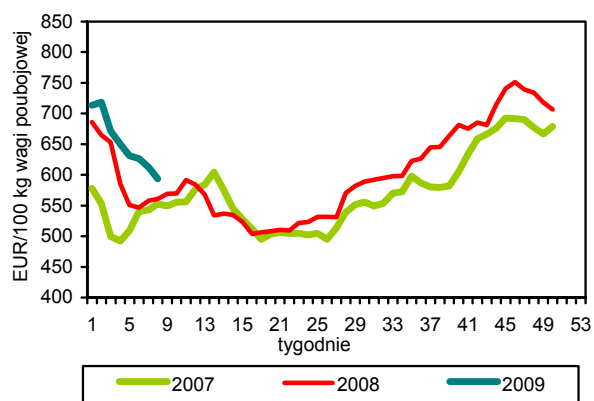
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

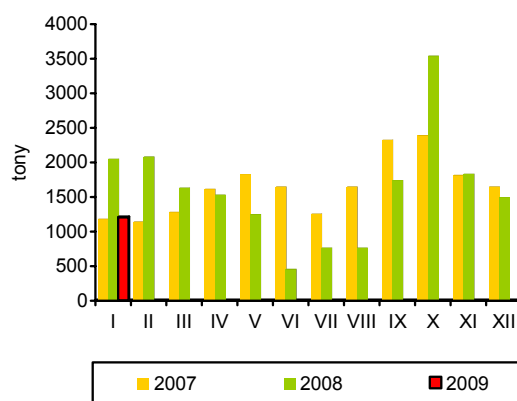
Rys. 4. Uboje owiec w UE-27

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Polscy rybacy dobrze rozpoczęli nowy rok połowowy na Bałtyku. W styczniu br. złowili oni 6,8 tys. ton ryb, tj. o 12,6% więcej niż w analogicznym miesiącu 2008 r. O 50% zwiększyły się wyładunki dorszy, o 14,6% szprotów i o 11,7% śledzi. Kilkukrotnie wyższe niż przed rokiem były także połowy ryb liczonych w sztukach: łososi i troci. Zmniejszyły się tylko wyładunki ryb płaskich.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających 50 i więcej osób wyniosła w 2008 r. 271,4 tys. ton i była o 0,4% mniejsza niż w rok wcześniej. Ponad 50% spadek przetwórstwa mrożonych filetów spowodowany brakiem podaży dorszy z połowów krajowych został zrekompensowany zwiększeniem produkcji pozostałych grup towarowych. Dynamicznie rosło przetwórstwo łososi – zarówno wędzonych (wzrost o 23,2% do 27,2 tys. ton), jak i wysokoprzetworzonych (o 53,0% do 1,6 tys. ton), świeżych filetów z ryb morskich (o 29,9% do 12,8 tys. ton) oraz ryb całych mrożonych (o 21,4% do 9,6 tys. ton). Produkcja największej grupy towarowej polskiego sektora rybnego – przetworów i konserw ze śledzi zwiększyła się o 4,9% do 102 tys. ton. Szybsze było tempo wzrostu produkcji konserw z innych gatunków ryb: szprotów i sardynek (o 23,9%), makreli (o 12,2%) i tuńczyków (o 6,5%). Wzrost cen zakupu ryb w imporcie, wynikający z osłabienia złotego do dolara i euro wpływa na nienotowane od 2001 r. tempo wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego. W czwartym kwartale roku (grudzień w stosunku do września) ceny ryb na poziomie zbytu wzrosły aż o 7,3%. Znaczne obniżki cen w poprzednich kwartałach spowodowały, że w skali roku ceny wzrosły tylko o 1,7% (grudzień do grudnia).

Obroty handlu zagranicznego rybami, przetworami rybnymi i owocami morza w 2008 r. utrzymały trend wzrostowy, mimo wyraźnego pogorszenia koniunktury gospodarczej w ostatnim kwartale roku. Eksport zwiększył się o 5,1% do 729,3 mln EUR, natomiast import przekroczył 812,2 mln EUR i był o 11,6% większy niż przed rokiem. Tendencje takie spowodowały pogorszenie ujemnego salda

wymiany handlowej do prawie 83 mln EUR, co jest najgorszym wynikiem od akcesji w 2004 r. W ujęciu ilościowym nastąpił znaczny spadek wywozu sektora rybnego (o 13,7%) na skutek ograniczenia wyładunków szprotów paszowych w portach duńskich, przy wzroście eksportu głównych grup towarowych: ryb wędzonych, przetworów i konserw oraz filetów rybnych. Wolumen importu zwiększył się o 6,9% i wynikał zarówno ze zwiększonego popytu na surowiec ze strony przetwórci o orientacji eksportowej, jak i wzrostu konsumpcji ryb w kraju. Wyższe ceny zakupu ryb na rynkach światowych przez większą część roku były niwelowane przez wzrost wartości złotego względem głównych walut. Odwrócenie tego trendu w ostatnich miesiącach 2008 r. poprawiło sytuację eksporterów, ale wpłynęło także na znaczne podwyżki cen ryb na rynku krajowym.

Spożycie ryb i przetworów rybnych zwiększyło się w okresie trzech kwartałów 2008 r. o 7%, głównie pod wpływem wzrostu konsumpcji ryb słodkowodnych (o blisko 60%). Zdecydował o tym dalszy wzrost popularności wietnamskich pang, do których dołączyły w ostatnich miesiącach tilapie (sprowadzane z Chin). Spożycie ryb morskich zwiększyło się o 2% i nadal dominuje w strukturze z 70% udziałem. Wzrosła przede wszystkim konsumpcja morskich ryb wędzonych, przy spadku spożycia ryb solonych. Stabilna była konsumpcja konserw rybnych. Wzrost cen detalicznych wpłynął na nieco szybsze tempo wzrostu wydatków na zakup ryb i przetworów rybnych. Gospodarstwa domowe wydatkowały na ten cel średnio w miesiącu 5,84 zł na osobę, tj. o 8,6% więcej niż w roku poprzednim.

Coraz bardziej widoczne są skutki kryzysu ekonomicznego. Spadek siły nabywczej konsumentów w Unii Europejskiej wpływa na mniejszy popyt, zwłaszcza poza gospodarstwem domowym. Spożycie ryb w restauracjach zastępowane jest tańszym jedzeniem typu fast-food lub dań gotowych. Na rynku krajowym należy spodziewać się w roku bieżącym spadku spożycia ryb, pod wpływem wzrostu cen i pogorszenia relacji cenowych w stosunku do drobiu.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2008 I-XII	55 241	17 023	10 081	9 102	2 785	94 232	32 023	8 633
2008 I	3 625	426	735	1 177	51	6 014	1 817	127
II	11 225	196	1 094	1 389	92	13 996	3 975	819
III	16 911	989	1 434	864	105	20 303	2 143	340
IV	16 053	959	2 362	484	448	20 306	3 157	713
V	1 883	2 065	2 470	419	360	7 197	1 016	112
VI	201	2 422	404	540	225	3 792	1 590	23
VII	637	1 255	46	606	333	2 877	3 853	24
VIII	398	2 130	11	575	400	3 514	1 870	5
IX	569	2 644	234	1 077	409	4 933	1 739	8
X	689	2 023	481	1 107	251	4 551	4 689	128
XI	980	1 172	365	366	65	2 948	862	138
XII	2 069	740	448	499	47	3 803	5 312	6 196
2009 ^a I	4 153	476	1 118	987	35	6 769	11 599	950
Wskaźnik zmian (%)								
<u>I 2009</u> <u>I 2008</u>	114,6	111,7	152,1	83,9	68,6	112,6	638,4	748,0

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2008 I-XII	12 771	37 969	65 875	154 761	101 968	13 022	7 599	271 376
2007 XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
VIII	842	1 846	4 024	11 305	7 255	927	619	18 017
IX	1 229	2 633	5 675	14 171	9 412	972	677	23 708
X	799	3 274	6 562	15 141	10 010	1 252	689	25 776
XI	1 104	2 691	7 012	15 062	10 178	1 019	697	25 869
XII	1 186	3 030	9 217	14 068	9 758	914	603	27 501
Wskaźnik zmian (%)								
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	406,2	55,0	99,4	103,0	96,6	123,2	131,1	95,7
<u>I-XII 2008</u> <u>I-XII 2007</u>	129,9	61,7	108,3	110,3	104,9	123,9	112,2	99,6

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2008^b I-XII	218,38	88,49	35,79	29,73	12,15	403,15	183,90	74,63	41,41	78,33
2007 XI	20,09	8,04	2,77	3,11	0,75	47,32	26,43	7,94	4,23	6,44
XII	16,74	6,98	2,15	3,68	0,97	38,33	19,67	5,85	3,54	6,19
2008 ^b I	14,90	7,09	2,74	2,38	0,88	38,82	17,72	7,60	5,55	6,34
II	22,39	6,99	3,15	2,61	1,25	37,93	15,92	7,35	3,59	8,05
III	25,75	7,18	3,48	3,10	1,85	32,18	12,85	7,07	3,29	7,05
IV	27,91	7,12	3,55	2,76	1,66	28,41	9,71	6,32	2,94	7,08
V	17,59	6,59	3,59	2,27	1,08	28,01	11,54	5,64	2,63	6,59
VI	15,14	6,93	3,36	2,06	1,08	26,15	9,33	4,68	2,48	7,53
VII	17,03	7,00	2,57	2,41	0,96	26,51	11,25	4,03	3,00	5,89
VIII	13,33	6,49	2,09	2,32	0,46	25,33	11,40	3,66	2,94	5,64
IX	16,31	8,16	2,84	2,32	0,60	32,49	16,87	6,49	3,88	2,78
X	18,00	8,93	3,22	2,76	0,95	48,67	27,26	9,25	4,10	6,32
XI	14,80	7,83	2,45	2,95	0,48	41,43	20,98	7,59	3,71	7,25
XII	15,23	8,18	2,75	1,81	0,90	37,22	19,06	4,93	3,29	7,82
Wskaźnik zmian (%)										
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	91,0	117,2	127,8	49,2	93,2	97,1	96,9	84,3	92,8	126,3
<u>I-XII 2008</u> <u>I-XII 2007</u>	86,3	116,7	100,5	105,8	89,7	106,8	105,4	100,0	111,0	122,3

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2008^a I-XII	3,63	3,40	4,07	4,24	3,95	4,98	8,22	8,84	12,03	10,02
2007 XI	3,71	3,36	3,79	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,02	9,94
XII	3,28	3,17	3,57	3,82	3,49	4,40	6,74	7,97	12,02	9,56
2008 ^a I	3,46	2,98	4,07	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,87	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,93	3,82	4,87	7,63	9,02	12,56	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,70	6,54	9,03	13,68	9,14
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,16	7,72	9,22	12,07	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	11,79	7,18
VI	2,91	3,12	3,68	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,55	8,77
VII	2,77	3,31	3,46	3,90	2,20	4,30	8,76	7,93	11,37	8,55
VIII	2,86	3,38	3,63	3,65	3,31	4,63	8,65	7,80	11,21	8,83
IX	3,85	3,71	5,17	4,40	3,69	5,13	8,38	9,40	11,91	9,98
X	3,76	3,66	3,47	4,78	4,02	5,15	9,67	9,74	11,70	11,94
XI	4,11	3,69	4,52	5,09	4,40	6,59	10,74	10,62	11,71	13,59
XII	4,24	3,81	4,48	5,04	4,56	6,63	10,93	10,61	12,54	13,31
Wskaźnik zmian (%)										
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	129,3	120,1	125,4	132,0	130,7	150,8	162,1	133,1	104,3	139,2
<u>I-XII 2008</u> <u>I-XII 2007</u>	109,7	108,3	105,7	103,4	104,2	99,8	110,5	100,2	90,4	119,6

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szproty świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2008 ^a I-XII	6,85	20,00	19,67	20,81	33,95	32,21	47,34	8,97	0,38
2007 XI	6,68	23,21	21,76	22,72	36,52	32,19	52,04	12,05	0,39
XII	7,25	23,89	22,72	22,48	36,81	33,01	43,20	11,76	0,25
2008 ^a I	7,60	21,74	20,79	21,22	35,70	31,49	51,13	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,25	33,77	57,03	3,93	0,40
III	6,84	23,77	20,20	20,94	34,11	31,86	57,32	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	33,64	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,77	17,30	14,90	31,17	30,81	51,78	9,09	0,35
VI	6,12	20,20	20,08	28,58	31,53	31,04	52,23	9,00	-
VII	6,18	20,80	19,06	20,90	30,05	30,42	44,17	8,66	0,40
VIII	6,40	19,57	-	20,99	30,06	29,86	41,31	8,89	0,43
IX	6,38	18,14	17,59	19,74	32,39	32,17	36,51	6,31	0,42
X	6,69	18,15	18,99	20,55	35,68	32,31	37,17	9,60	0,44
XI	7,02	17,88	17,29	17,95	38,00	33,36	38,99	9,41	0,47
XII	7,71	18,13	18,48	19,97	39,55	35,24	41,90	9,71	0,55
Wskaźnik zmian (%)									
XII 2008 XII 2007	106,3	75,9	81,3	88,8	107,4	106,7	97,0	82,6	223,8
I-XII 2008 I-XII 2007	95,2	87,9	95,0	97,4	89,5	94,5	109,8	73,0	72,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
IX	9,04	-	9,22	55%	9,62	67%	7,28	57%	5,45	64%	6,91	66%
X	9,25	-	9,30	56%	9,92	69%	7,45	58%	5,63	66%	6,94	66%
XI	9,41	-	9,63	58%	10,27	70%	7,51	57%	5,78	67%	7,25	68%
XII	9,03	-	9,56	58%	10,66	71%	7,53	55%	5,88	68%	7,29	68%
Wskaźnik zmian (%)												
XII 2008 XII 2007	97,7	x	97,8	x	108,1	x	94,1	x	111,2	x	104,6	x
I-XII 2008 I-XII 2007	104,5	x	99,4	x	100,9	x	91,7	x	98,2	x	104,0	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Platy śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makreła	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
IX	14,34	12,68	12,71	17,67	63,40	9,05	13,26	15,58	14,60	22,59	10,52	-
X	14,36	12,71	12,86	17,86	63,10	9,14	13,36	15,58	14,70	22,71	10,52	13,32
XI	14,59	12,94	13,26	18,06	63,60	9,29	13,47	15,77	14,70	23,00	10,60	13,30
XII	14,93	12,76	13,63	18,17	63,60	9,41	13,66	15,84	14,80	23,12	10,67	12,58
Wskaźnik zmian (%)												
XII 2008 XII 2007	106,4	x	106,7	108,7	102,3	111,5	102,9	108,1	105,7	111,4	102,0	102,4
I-XII 2008 I-XII 2007	105,2	x	101,5	108,3	100,1	114,2	99,9	107,9	106,4	109,1	100,0	106,3

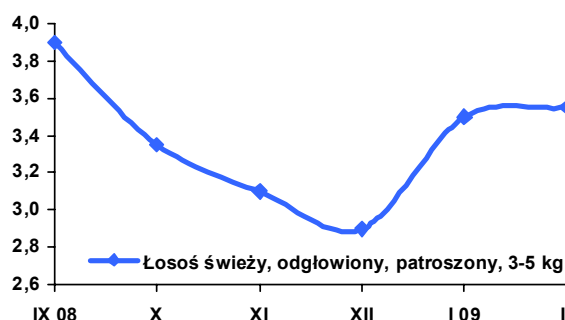
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

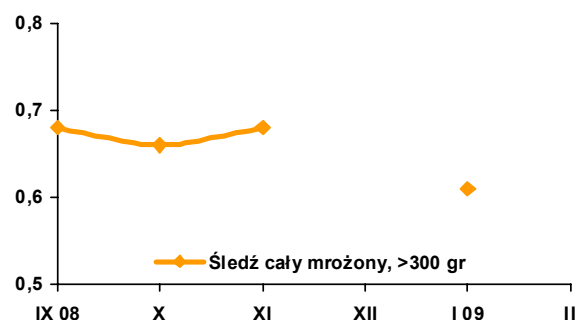
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
I-III kw. 2006	3,11	1,64	0,57	0,35	0,33	0,22
I-III kw. 2007	3,29	1,72	0,57	0,38	0,33	0,29
I-III kw. 2008	3,52	1,75	0,58	0,41	0,32	0,46
Wskaźnik zmian (%)						
I-III kw. 2008 I-III kw. 2007	107,0	101,7	101,7	107,9	97,0	158,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

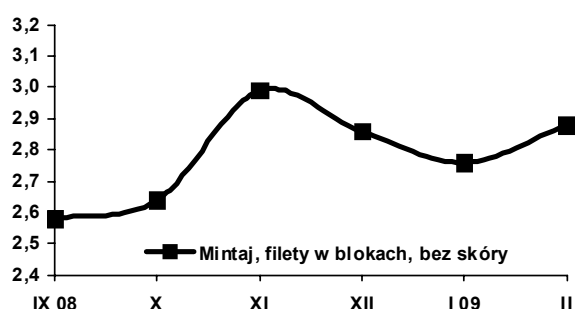
Rys. 1. Cena łososi w imporcie do Europy (poch. Norwegia) EUR/kg

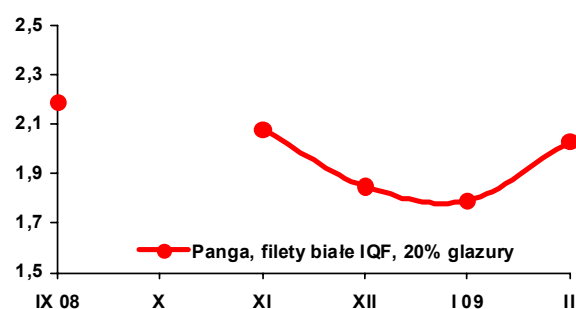
Rys. 2. Cena śledzi w imporcie do Rosji CIF (poch. Norwegia) EUR/kg

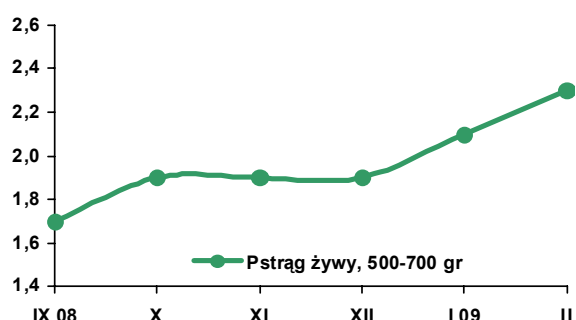
Rys. 3. Cena mintajów w imporcie do Niemiec CFR (poch. Chiny) EUR/kg

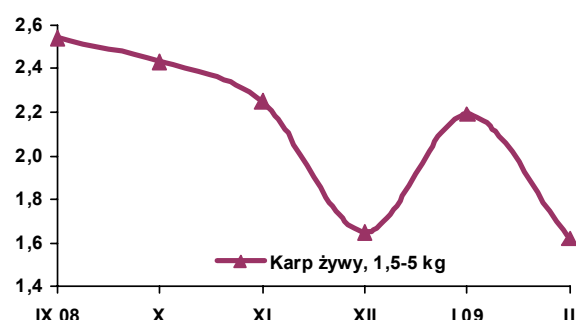
Rys. 4. Cena pangii w imporcie do Hiszpanii CFR (poch. Wietnam) EUR/kg

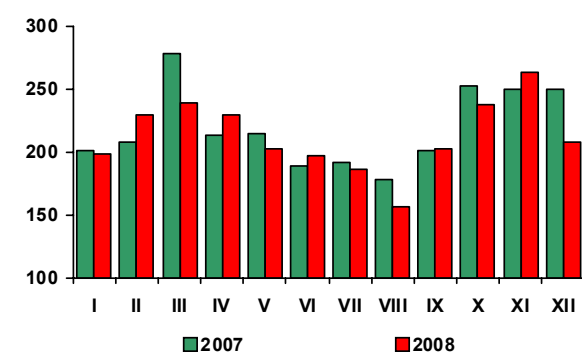
Rys. 5. Cena zbytu pstrągów we Włoszech (hodowlany) EUR/kg

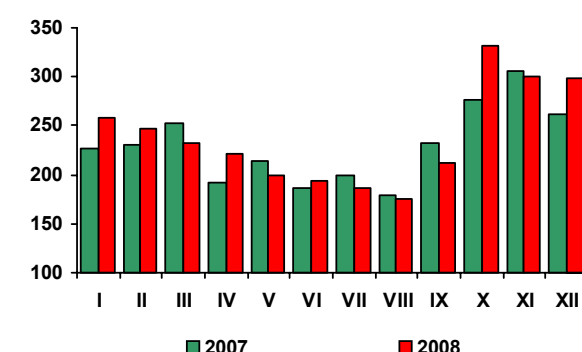
Rys. 6. Cena zbytu karpia na Węgrzech (hodowlany) EUR/kg

Rys. 7. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 8. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1-6 - European Price Report, Rys. 7-8 - dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W 2008 r. sytuację cenową na krajowym rynku żywnościowym istotnie determinowały zmiany cen produktów rolno-spożywczych na rynkach światowych, w tym zwłaszcza w Unii. W minionym roku w krajach Unii Europejskiej średnie ceny detaliczne żywności wzrosły w stopniu około dwukrotnie wyższym od stopy inflacji. Według wstępnych danych EUROSTAT-u, w grudniu 2008 r., w relacji do grudnia 2007 r., zharmonizowany wskaźnik cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł średnio w UE-27 104,0, podczas gdy cen konsumpcyjnych ogółem – 102,2. W UE-25 żywność (wraz z napojami bezalkoholowymi) podrożała średnio o 3,9%, a w UE-12 – o 3,2%. W grudniu 2008 r., w porównaniu z grudniem 2007 r., wyniósł on: na Litwie 10,8%, Łotwie 10,0%, w Rumunii 6,1%, a w Bułgarii i Estonii po 5,3%. Istotnie zwiększyły się ceny żywności także w Finlandii (o 10,7%), na Malcie (o 8,9%), na Cyprze (o 7,4%) oraz w Szwecji (o 6%). Najmniej żywność podrożała w Niemczech (o 1,9%), na Słowacji (o 2,1%) i w Portugalii (o 2,4%). W Republice Czeskiej odnotowano nieznaczny spadek cen detalicznych żywności (o 1,0%). W Polsce, według tej metodologii, ceny żywności wzrosły o 3,2%.

W Polsce wzrost cen żywności najbardziej obciążył budżety gospodarstw domowych utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (o 3,7%) oraz rolników (o 3,4%), a najmniej pracujących na własny rachunek i emerytów (po 2,9%).

Stosunkowo wysoka dynamika cen artykułów żywnościowych utrzymała się także w styczniu 2009 r. **W styczniu br., w porównaniu z poprzednim miesiącem** łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 0,9%, przy inflacji 0,5%. Wzrostowi cen żywności towarzyszył znaczący wzrost cen towarów i usług związanych z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii (o 2,3%), przy spadku cen odzieży i obuwia oraz cen towarów i usług w zakresie transportu. W styczniu br. podrożała większość podstawowych produktów spożywczych, w tym zwłaszcza warzywa, owoce, drób, mięso wołowe i wieprzowe oraz wędliny, przetwory makaronowe, pieczywo, ryż, ryby, jaja i napoje bezalkoholowe. Zmalały natomiast ceny detaliczne artykułów mleczarskich, mąki i serów.

W styczniu 2009 r., w stosunku do stycznia 2008 r., wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 3,0%, wobec 2,8% odpowiednio rok wcześniej.

Wzrost cen żywności, spowolnienie gospodarcze, pogorszenie sytuacji na rynku pracy i zwiększona skłonność do oszczędzania wśród konsumentów, wpłynęły na spowolnienie dynamiki wzrostu popytu na żywność. W styczniu br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób była o 1,4% wyższa niż w styczniu 2008 r., podczas gdy rok wcześniej jej wzrost wyniósł 6,0%. Utrzymanie dodatniej dynamiki sprzedaży w warunkach załamania gospodarczego, w tym zwłaszcza na tle pogarszających się wyników w produkcji przemysłowej było efektem m.in. wzrostu płac i dochodów ze świadczeń społecznych oraz zwiększonego popytu na polskich granicach spowodowanego osłabieniem kursu złotego. (W styczniu br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie o 8,1% wyższym niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnych miesięcznych emerytur i rent pracowniczych oraz rolniczych odpowiednio o 11,1 i 6,5%.)

Pogarszające się perspektywy gospodarcze, w tym głównie spodziewany niekorzystny rozwój sytuacji na rynku pracy, znajdujący wyraz w spadku zatrudnienia i wzroście stopy bezrobocia oraz wyhamowanie wzrostu płac mogą ograniczyć potencjał wzrostu sprzedaży detalicznej żywności w kolejnych miesiącach. Nie bez znaczenia będzie tu także wysoka baza statystyczna odniesienia z ubiegłego roku. Czynnikiem hamującym tempo wzrostu popytu może być także spodziewany dalszy wzrost cen detalicznych żywności, w tym zwłaszcza mięsa i jego przetworów, ryb, pieczywa, makaronów, warzyw i ziemniaków.

Potwierdzają to wyniki prowadzonych przez GUS i NBP badań koniunktury, wskazujące na znaczne pogorszenie nastrojów konsumenckich i obniżenie przez konsumentów ocen przewidywanej kondycji swoich gospodarstw domowych. Spadku bieżącej i przyszłej sprzedaży żywności (w perspektywie trzech miesięcy) spodziewają się także badane przedsiębiorstwa handlu detalicznego. Z uwagi na nadmierny stan zapasów towarów spożywczych, przedsiębiorcy planują znaczne ograniczenie wolumenu zamówień u dostawców.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w styczniu 2009 r.^a

Wyszczególnienie	I 2009	
	I 2008=100	XII 2008=100
OGÓŁEM	103,1	100,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,0	100,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	108,3	100,5
Odzież i obuwie	93,0	96,6
Mieszkanie	109,3	101,9
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	111,3	102,3
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	101,9	100,1
Transport	91,5	97,3

^a dane mają charakter wstępny i mogą ulec zmianie, po dokonaniu corocznej zmiany systemu wag, który stanowi struktura wydatków gospodarstw domowych (bez spożycia naturalnego) z roku poprzedzającego rok badany

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w grudniu 2008 r.

Wyszczególnienie	XII 2008		I-XII 2008
	XI 2008=100	XII 2007=100	I-XII 2007=100
Żywność	100,9	103,2	106,2
Pieczywo i produkty zbożowe	100,0	106,6	111,5
Ryż	99,8	133,4	129,0
Pieczywo	100,1	106,4	112,9
Makarony	100,0	109,2	111,6
Mięso i przetwory	99,9	105,4	104,7
Mięso wieprzowe	100,5	108,8	106,8
Mięso wołowe	100,3	104,6	104,0
Drób	98,8	97,9	98,6
Przetwory mięsne i wędliny	99,9	106,2	105,9
Ryby	100,4	103,7	102,8
Mleko, sery i jaja	99,7	98,8	109,5
Artykuły mleczarskie	99,6	98,5	109,6
Mleko	99,9	101,0	111,6
Sery twarogowe	99,9	100,8	108,8
Sery dojrzewające i topione	98,9	88,2	108,5
Jaja	100,0	101,1	109,4
Oleje i pozostałe tłuszcze	99,9	101,8	110,5
Masło	99,6	85,4	104,5
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	101,4	124,3	114,6
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,7	109,5	111,8
Oleje roślinne	100,0	118,6	120,5
Owoce	105,1	88,9	106,2
Jabłka	98,3	56,9	109,8
Owoce cytrusowe	94,6	91,9	111,1
Banany	103,9	95,8	98,9
Warzywa	107,0	106,3	98,4
Ziemniaki	99,5	131,4	79,2
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,5	102,1	101,0
Cukier	101,6	95,6	90,7
Napoje bezalkoholowe	99,9	103,5	105,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4	100,6	100,8	100,7	100,8
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5	100,3	100,1	100,4	100,0
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8	100,6	99,9	99,7	99,9
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2	100,1	100,4	101,0	100,4
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6	99,9	99,9	99,7	99,7
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6	100,5	100,2	100,0	99,9
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3	96,9	103,1	100,4	105,1
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7	106,5	108,2	108,4	107,0
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8	100,3	101,3	100,7	100,5
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2	100,4	104,4	102,8	101,6
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
III. Średnia płaca ^a	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2	102,2	102,4	103,0

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8	106,9	105,1	104,0	102,9	103,2
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9	114,9	110,7	108,0	107,4	106,6
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0	104,3	104,3	104,3	104,1	105,4
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2008	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7	102,8	102,6	102,9	103,4	103,7
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3	110,5	106,7	103,1	100,3	98,8
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9	112,6	108,6	105,1	102,4	101,8
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0	92,1	87,5	84,8	83,9	88,9
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9	107,9	106,8	109,8	106,0	106,3
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8	100,9	100,9	101,7	101,9	102,1
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4	87,5	88,0	91,8	94,1	95,6
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
III. Średnia płaca ^a	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7	110,9	109,8	107,4	105,4

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

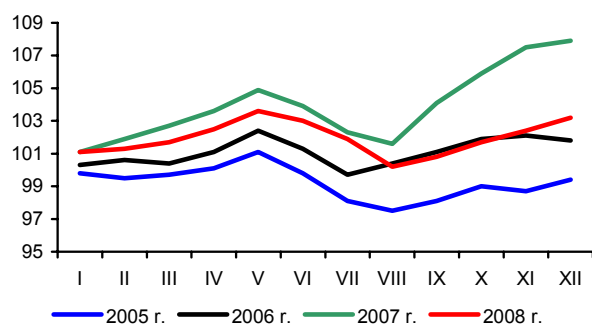
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

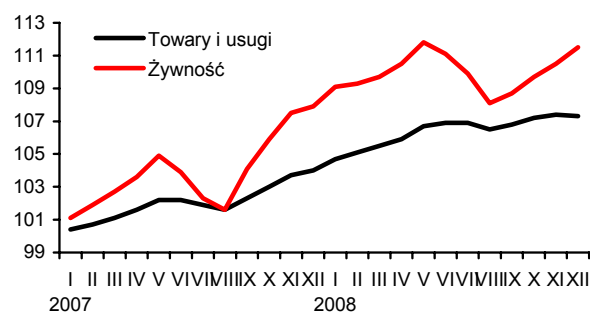
Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21	4,38	4,48	4,55	4,58	4,60
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83	1,84	1,85	1,85	1,85	1,85
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12	2,13	2,15	2,15	2,16	2,15
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08	2,09	2,09	2,08	2,04	2,01
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23	18,21	18,35	18,38	18,40	18,42
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68	23,70	23,90	23,84	23,96	24,03
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93	15,00	15,09	14,89	14,61	14,62
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51	6,51	6,37	6,11	5,93	5,83
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70	20,94	20,97	21,11	21,13	21,06
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28	9,32	9,25	9,37	9,66	9,70	9,97	10,09	10,10	10,08	10,07
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64	12,68	12,71	12,86	13,26	13,63
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81	2,80	2,79	2,78	2,75	2,74
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04	1,04	1,05	1,04
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81	11,82	11,84	11,83	11,85	11,84
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09	17,54	17,47	17,35	17,00	16,70
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18	5,17	5,17	5,23	5,24	5,20
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39	0,40	0,40	0,40
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61	3,58	3,57	3,54	3,52	3,50
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67	3,75	3,78	3,79	3,80	3,79
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16	6,20	6,17	6,14	6,16	6,12
Słonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72	3,92	4,22	4,58	4,78	4,85
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26	1,30	1,37	1,43	1,46	1,48
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57	2,54	2,55	2,67	2,75	2,80
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87	3,23	2,40	2,10	1,95	1,92

Źródło: Dane GUS.

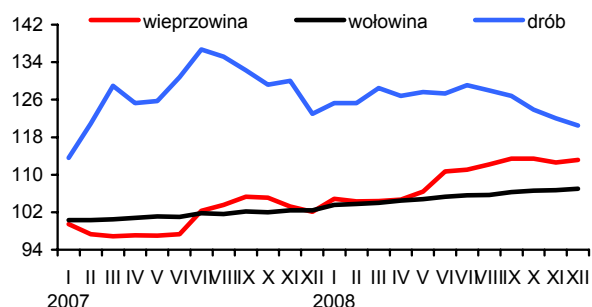
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

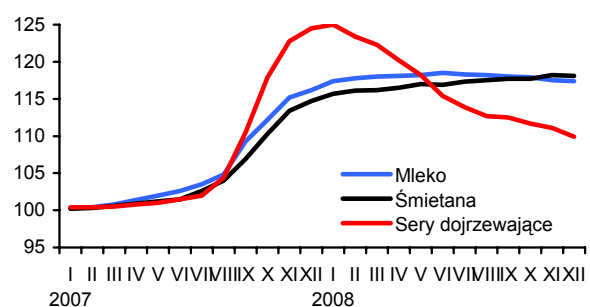
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)

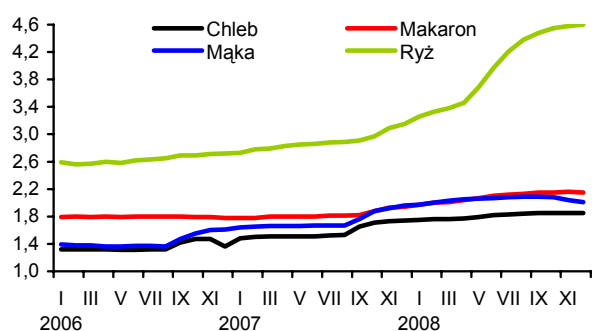
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)

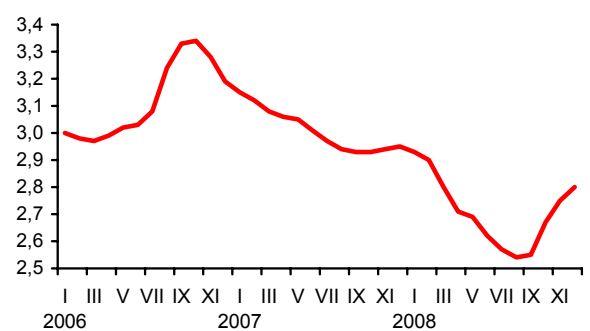
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)

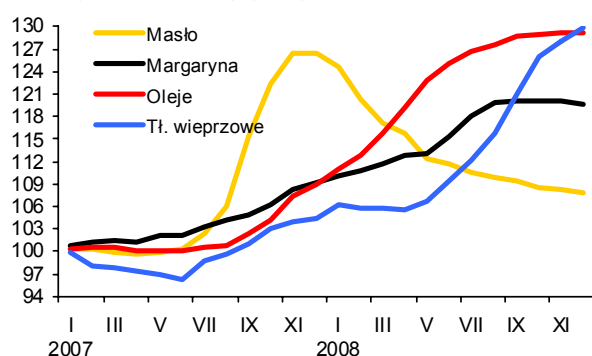
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

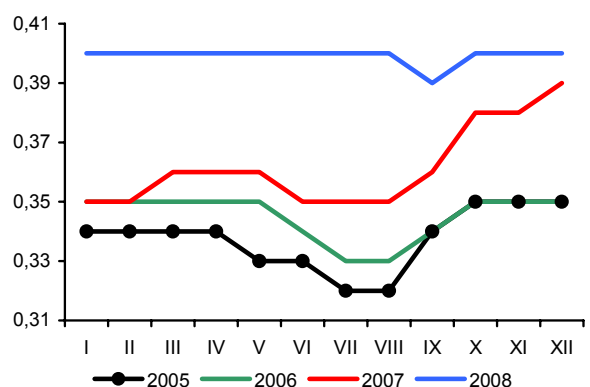
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W 2008 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wyraźnie pogorszyły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolnej. Przeciętny wzrost cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej (wzrost o 12,3%) był znacznie wyższy od dynamiki cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (wzrost o 3,1%). W rezultacie „nożyce cen” obniżyły się do 91,8 (ze 107,2 w 2007 r.). W 2008 r. najbardziej podrożały nawozy mineralne oraz wapniowe (o 38,4%), w tym nawozy azotowe o 28,9%, fosforowe o 55,9%, a wapniowe o 8,8%. W mniejszym stopniu podrożały inne środki produkcji dla rolnictwa, np. środki ochrony roślin o 9,9%, maszyny i urządzenia rolnicze o 2,9%, a paliwa, oleje i smary techniczne o 7,2%. W pozostałych krajach Unii Europejskiej środki produkcji dla rolnictwa podrożały w 2008 r. jeszcze bardziej, a średnioroczny nominalny wzrost ich cen wyniósł 16,3%, w tym nawozy mineralne o 67,1%, a środki ochrony roślin o 6,5%.

W styczniu 2009 r. nieznacznie poprawiła się koniunktura na środki produkcji, głównie za sprawą zahamowania wzrostu cen nawozów mineralnych. Nieznacznie poprawiły się relacje cen środków produkcji do cen zbóż, pogorszyły natomiast w stosunku do cen mleka i trzody chlewnej. W lutym i marcu spodziewane są kolejne obniżki cen nawozów w wyniku wprowadzenia przez część producentów promocji sięgających nawet 25%.

Od września 2008 r. światowe ceny nawozów mineralnych zaczęły spadać, a przedsiębiorstwa były zmuszone do stopniowego ograniczania produkcji. Trend ten z kilkumiesięcznym opóźnieniem przekłada się na rynki lokalne. Na rynku polskim, spadek cen nawozów jest mniej odczuwalny w związku z umacniającym się kursem dolara. Poza tym dystrybutorzy nadal przechowują nawozy zakupione po wyższych cenach w magazynach i niechętnie wprowadzają obniżki.

Od początku 2009 r. ceny nawozów mineralnych ustabilizowały się. W ciągu 12 miesięcy 2008 r. średni wzrost cen nawozów wyniósł 70,4%. Najwyżej, bo o 108,2% podrożał superfosfat potrójny, oraz fosforan amonu (o 96,1%), a najmniej saletra amonowa (o 35,3%) oraz mocznik (o 38,0%). Znacząco pogorszyły

się relacje cen pszenicy do cen nawozów. Przykładowo na zakup 1 kg NPK należało wydatkować w styczniu 2009 r. równowartość 9,3 kg pszenicy, podczas gdy w styczniu 2008 r. było to zaledwie 3 kg. Pogorszeniu uległy również relacje cen nawozów do cen trzody chlewnej. W styczniu 2009 r. na zakup 1 kg NPK należało wydatkować równowartość 10,1 kg żywca wieprzowego, o 2,6 kg więcej niż przed rokiem.

Środki ochrony roślin podrożały w ciągu 12 miesięcy średnio o 15,1%. Najbardziej, bo aż o 78,0% podrożał popularny wśród rolników preparat chwastobójczy Roundup, a zaprawa nasenna Funaben o 22,6%. Potaniało natomiast Fusilade (o 2,5%). Po podwyżkach, jakie wystąpiły w 2008 r. w 2009 r. spodziewane jest ustabilizowanie się cen pestycydów.

Bezpośrednie nośniki energii podrożały w ciągu 12 miesięcy zaledwie o 3,7%. Najbardziej podrożał koks opałowy (o 44,1%), węgiel kamienny (o 21,1%) oraz energia elektryczna (o 10,6%). Potaniały natomiast paliwa ropopochodne, np. ceny benzyn obniżono o 15,1%, a oleju napędowego o 9,5%. Dla porównania cena ropy naftowej na światowych rynkach spadła wg danych OPEC w tym czasie o połowę do około 40 USD/baryłkę.

W dalszym ciągu obserwuje się zmniejszony popyt na materiały budowlane. Średnie ceny w ciągu 12 miesięcy wzrosły o około 2,0%, głównie z powodu drożejących materiałów wytwarzanych ze stali. Najbardziej podrożała stal płaska (o 14,7%), potaniały natomiast płyty styropianowe (o 16,1%). W 2009 r. nie należy się spodziewać zwiększonego popytu na materiały budowlane w związku z coraz trudniejszym dostępem do kredytów inwestycyjnych.

Stagnacja na rynku maszyn rolniczych powoduje, że średnie ceny w okresie styczeń 2008 r. – styczeń 2009 r. wzrosły tylko o 3,4%. Najbardziej podrożały kombajny do ziemniaków (o 8,5%) oraz rozrzutniki obornika (o 8,4%). Potaniały natomiast m.in. kombajny zbożowe (o 8,3%).

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %	Relacje 1 kg NPK do:	
		I 2008	XII 2008	I 2009	I 2009 / I 2008	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Saletrzak 28%N	dt	78,40	109,52	110,07	140,4	8,23	8,87
Saletra amonowa 34%N	„	89,84	120,96	121,56	135,3	7,49	8,07
Mocznik 46%N	„	115,48	158,60	159,39	138,0	7,26	7,82
Superfosfat prosty 20%N	„	69,64	122,44	123,05	176,7	12,89	13,89
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	116,12	240,44	241,64	208,1	12,65	13,64
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	151,72	296,08	297,56	196,1	9,74	10,50
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	111,72	194,72	195,69	175,2	6,83	7,36
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	131,60	253,36	254,63	193,5	9,52	10,26
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	118,56	210,52	211,57	178,5	8,86	9,55
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	59,02	68,40	68,74	116,5	2,40	2,59

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %	Relacje środka do:	
		I 2008	XII 2008	I 2009	I 2009 / I 2008	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Actara 25 WG	1 l	21,65	25,29	25,42	117,4	5,32	5,74
Nurelle D 550 FC	100 ml	44,23	47,57	47,81	108,1	10,01	10,79
Karate Zeon O50 CS	100 ml	19,86	22,67	22,78	114,7	4,77	5,14
Decis 2,5 EC	250 ml	25,50	27,32	27,46	107,7	5,75	6,20
Dithane M-45	1 kg	20,97	22,1	22,21	105,9	4,65	5,01
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,54	34,82	34,99	122,6	7,33	7,90
Bravo	1 l	42,71	47,17	47,41	111,0	9,93	10,70
Nimrod 250 EC	1 l	102,32	110,59	111,14	108,6	23,28	25,09
Roundup	1 l	26,65	47,19	47,43	178,0	9,93	10,71
Granstar	8 g	17,92	20,12	20,22	112,8	4,23	4,56
Fusilade Forte	1 l	111,52	113,7	114,27	102,5	23,93	25,79
Chwastox extra	1 l	14,58	15,55	15,63	107,2	3,27	3,53
Reglane 200 SL	1 l	75,68	80,05	80,45	106,3	16,85	18,16
Środek gryzoniobójczy	1 kg	26,25	28,43	28,57	108,8	5,98	6,45

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %	Relacje nośników do:	
		I 2008	XII 2008	I 2009	I 2009 / I 2008	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Węgiel kamienny	t	579,23	698,03	701,52	121,1	146,92	158,36
Koks opałowy	t	843,86	1210,1	1216,15	144,1	254,69	274,53
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,33	3,66	3,68	84,9	0,77	0,83
Olej napędowy	1 l	4,10	3,69	3,71	90,5	0,78	0,84
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,83	2,5	2,51	88,8	0,53	0,57
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,27	2,07	2,08	91,6	0,44	0,47
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,44	11,63	11,69	102,2	2,45	2,64
Olej silnikowy „Elf” SJ	1 l	20,80	20,68	20,78	99,9	4,35	4,69
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,94	11,05	11,11	101,5	2,33	2,51
Płyn do chłodnic „Petrygo”	1 l	10,12	10,6	10,65	105,3	2,23	2,40
Energia elektryczna	10 kWh	4,59	5,05	5,08	110,6	1,06	1,15

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen % I 2009 I 2008	Relacje materiałów budowlanych do:	
		I 2008	XII 2008	I 2009		pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	23,48	24,3	24,42	104,0	5,11	5,51
Wapno	1 t	486,28	495,1	497,58	102,3	104,20	112,32
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	168,16	140,34	141,04	83,9	29,54	31,84
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3222,65	3676,41	3694,79	114,7	773,78	834,04
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,29	12,24	12,30	109,0	2,58	2,78
Dwuteownik gruby	1 t	3829,77	4058,61	4078,90	106,5	854,22	920,75
Blacha dachowa	1 m ²	32,27	31,04	31,20	96,7	6,53	7,04
Tynk „Atlas”	25 kg	46,96	47,7	47,94	102,1	10,04	10,82
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,50	1,42	1,43	95,1	0,30	0,32
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	715,22	712,34	715,90	100,1	149,93	161,60
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	624,13	652,17	655,43	105,0	137,26	147,95
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,93	27,91	28,05	100,4	5,87	6,33
Okno drewniane szklane	1 szt.	1430,26	1474,89	1482,26	103,6	310,42	334,60
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1267,80	1323,32	1329,94	104,9	278,52	300,21

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

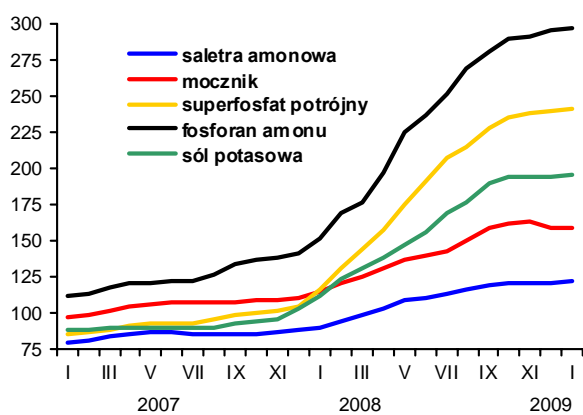
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen % I 2009 I 2008	Relacje środków mech. do:	
	I 2008	XII 2008	I 2009		pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	347802,88	317346,63	318933,36	91,7	667,92	719,94
Kombajn do ziemniaków	54793,75	59134,83	59430,50	108,5	124,46	134,15
Samochód Lublin	67186,34	68773,50	69117,37	102,9	144,75	156,02
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	18814,32	20291,73	20393,19	108,4	42,71	46,03
Siewnik zbożowy 25 redlic	15467,58	16158,44	16239,23	105,0	34,01	36,66
Ciągnik „Ursus” 3512	102922,42	104189,83	104710,78	101,7	219,29	236,37
Ciągnik 90 kW	163761,40	159549,78	160347,53	97,9	335,81	361,96
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	25771,32	27708,61	27847,15	108,1	58,32	62,86
Kopaczka elewatorowa	11303,46	12041,07	12101,28	107,1	25,34	27,32
Agregat uprawowy do siewnika	14057,40	14542,55	14615,26	104,0	30,61	32,99
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5601,20	5655,64	5683,92	101,5	11,90	12,83
Glebogryzarka	5351,61	5568,30	5596,14	104,6	11,72	12,63
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	36117,70	37826,35	38015,48	105,3	79,61	85,81
Opryskiwacz 300 l	2752,37	2862,09	2876,40	104,5	6,02	6,49
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	5113,38	5322,90	5349,51	104,6	11,20	12,08
Rozsiewacz nawozów	1551,25	1624,29	1632,41	105,2	3,42	3,68
Sadzarka 2 rzędowa	2866,93	2752,51	2766,27	96,5	5,79	6,24
Pług 3 skibowy	4255,44	4531,48	4554,14	107,0	9,54	10,28
Kultywator 14-18 zębowy	1866,74	2004,98	2015,00	107,9	4,22	4,55
Dojarka 2 konwie ^a	8155,08	8259,15	8300,45	101,8	17,38	0,94
Dojarka z rurociągiem ^a	47304,17	48304,94	48546,46	102,6	101,67	5,52
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16983,47	16736,45	16820,13	99,0	35,23	1,91

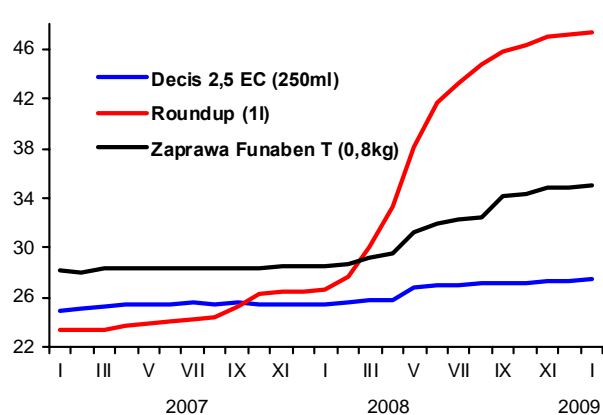
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

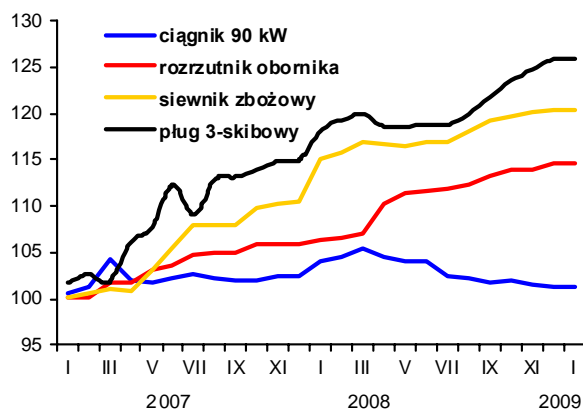
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

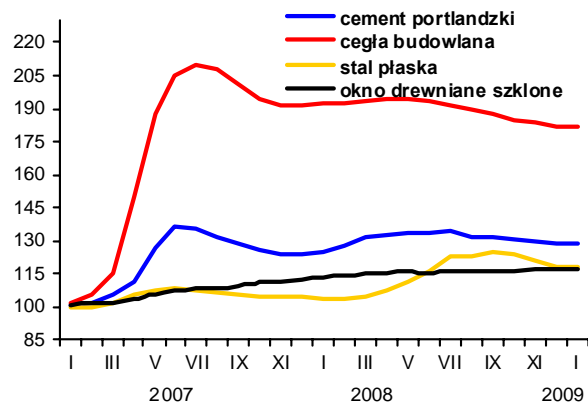
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

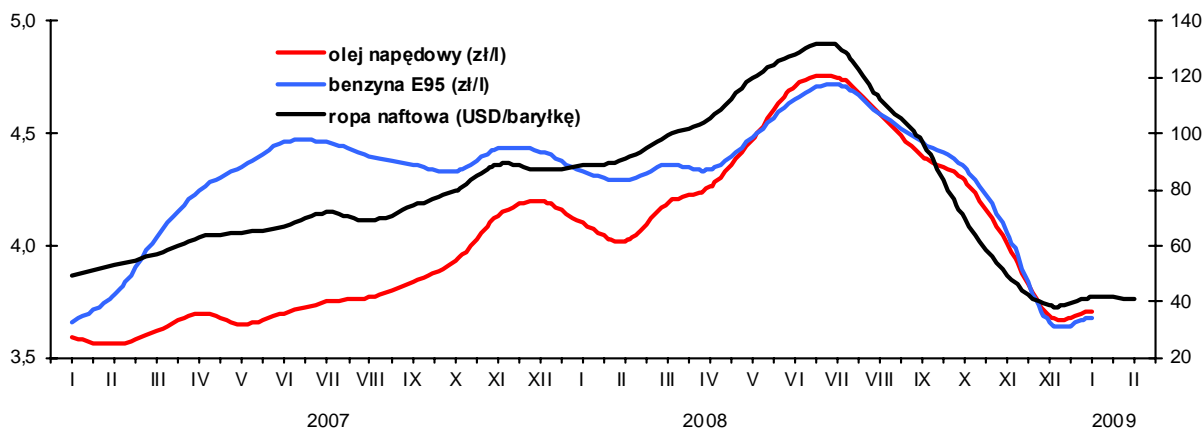
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2006=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2006=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

W 2008 r. sytuacja na rynku usług dla rolnictwa była zróżnicowana. Z jednej strony dość znacząco, bo o ponad 8%, wzrosły ceny usług rolniczych, zwiększyła się również liczba przedsiębiorstw usługowych. Z drugiej strony, ceny produktów rolnych sprzedawanych przez rolników zmalały, co sprawiło, że wskaźnik nożyc cen ukształtował się w sposób niekorzystny dla rolników.

Z roku na rok rośnie liczba ocenianych krów. W 2008 r. oceną użytkowości mlecznej objętych było 567 tys. krów, o ok. 7,6% więcej niż w roku ubiegłym. Odsetek krów objętych oceną użytkowości mlecznej na koniec grudnia 2008 r. wyniósł 19,0%. Rok wcześniej ten odsetek wynosił 17,2%. Średnia liczba krów w gospodarstwach objętych oceną na koniec grudnia 2008 r. wynosiła 31,5 sztuk, czyli o 1,0 sztukę więcej niż w 2007 r. W 2008 r. w stosunku do roku 2007 o 1,9% wzrosła również średnia wydajność krów ocenianych i wyniosła 6817 kg, przy średniej zawartości tłuszczu wynoszącej 4,14% i białka 3,34%. Statystyczna krowa poddana ocenie wyprodukowała więc 282 kg tłuszczu i 228 kg białka.

W grudniu 2008 r. w porównaniu do grudnia 2007 r. o 1,7% zwiększyła się sieć usługowa rolnictwa do 24 845 przedsiębiorstw usług rolniczych (rys. 2). Tak jak rok wcześniej najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (48,1%) i weterynaryjnych (32,0%). Zakłady usług zootechnicznych miały 11,7% udział, a zakłady naprawcze maszyn 8,2% udział. W ciągu ostatniego roku liczba zakładów świadczących usługi mechanizacyjne oraz placówek usług zootechnicznych zwiększyła się odpowiednio o 4,8 i 0,9%. Liczba zakładów naprawczych maszyn oraz zakładów weterynaryjnych spadła o 1,4%.

W całym 2008 r. usługami inseminacyjnymi objęto 1543 tys. krów, o 4,2% mniej niż w roku ubiegłym. Udział krów inseminowanych w pogłowie krów ogółem w 2008 r. obniżył się do 55,0% z 57,8% w 2007 r.

W 2008 r. liczba unasiennianych loch wyniosła 539 tys. i w porównaniu do roku poprzedniego była o 21,0% niższa. Zabiegowi

inseminacji zostało poddane 18,9% pogłowia, podczas gdy rok temu było to 19,3%. Zmniejszenie się liczby unasiennianych loch ma związek z obniżeniem opłacalności hodowli trzody chlewnej oraz spadkiem pogłowia loch ogółem. Najwięcej loch poddawanych inseminacji jest w południowo-zachodnich województwach Polski.

Ceny usług dla rolnictwa średnio wzrosły w 2008 r. w stosunku do roku poprzedniego o 8,1%, przy czym ceny usług bezpośrednio rolniczych o 10,7%, a pośrednio rolniczych o 6,4%. Wśród usług bezpośrednio rolniczych najsilniej wzrosły ceny robocizny przy pracach polowych (o 24,8%) oraz usług zbioru płodów (o 14,1%). Najmniej zdrożały usługi weterynaryjne oraz siewu-sadzenia (odpowiednio o 4,1 i 5,4%). Spośród 19 usług należących do tej grupy najbardziej zdrożał zbiór zielonek ścinaczem oraz opłata za dzień pracy osoby zatrudnionej przy pracach polowych (odpowiednio o 26,2 i 24,8%). W porównaniu z poprzednim rokiem, nie zmieniła się natomiast cena badania przedubojowego tuczniaka, a ceny pozostałych usług były wyższe niż przed rokiem.

W grupie usług pośrednich dla rolnictwa wysoką dynamikę podwyżek wykazywały ceny usług budowlano-remontowych o 7,2%, finansowych o 7,2%, naprawczych o 6,3% i młynarskich o 6,7%. Spośród usług pośrednio rolniczych obniżyły się tylko ceny: projektu budynku inwentarsko-składowego (o 0,1%), opłaty dzierżawczej placu targowego (o 2,5%), oraz składki ubezpieczenia autocasco ciągnika (o 0,5%). Znacznie (od 11 do 17%) zdrożały prace murarskie, składka ubezpieczenia OC ciągnika, przetarcie drewna oraz składka ubezpieczenia budynku rolnego.

W 2008 r. w stosunku do roku poprzedniego średni ważony wzrost cen produktów rolnych był niższy niż średni wzrost cen usług nabywanych przez rolników. W związku z tym w 2008 r. wskaźnik nożyc cen był niekorzystny dla rolników i wyniósł 91,8.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I-XII		567	31,5	1543	539	11 947	2 036	7 947	2 915
2008	I		545	30,6	x	x	x	x	x	x
	II		552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III		557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV		564	31,0	x	x	x	x	x	x
	V		570	31,2	x	x	x	x	x	x
	VI		571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928
	VII		572	31,2	x	x	x	x	x	x
	VIII		572	31,3	x	x	x	x	x	x
	IX		572	31,2	423	115	12 134	2 059	8 000	2 913
	X		572	31,2	x	x	x	x	x	x
	XI		571	31,3	x	x	x	x	x	x
	XII		571	31,3	340	155	11 947	2 036	7 947	2 915
Wskaźnik zmian (%)										
<u>XII 2008</u> XII 2007			106,5	103,0	93,9	100,0	104,8	98,6	98,6	100,9
<u>I-XII 2008</u> I-XII 2008			107,6	103,3	95,7	79,0	104,8	98,6	98,6	100,9

^a dane w tej i następnych pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2005	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2008	I-XII		91,8	93,1	82,7	98,2	97,1
2008	I		97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II		97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
	III		101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9
	V		98,4	97,6	91,5	101,0	98,7
	VI		98,9	94,8	89,5	101,2	101,1
	VII		95,5	95,5	78,0	99,5	98,1
	VIII		94,7	91,4	80,5	98,5	97,3
	IX	96,6	96,6	84,4	99,1	96,7	
	X	94,5	94,7	85,9	95,7	94,5	
	XI	97,8	97,8	99,3	97,4	97,8	
XII	101,2	101,3	109,1	99,8	101,2		

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2006		2007		2008		2007		2008											
	I-XII		I-XII		I-XII		XII		% wobec poprzedniego okresu											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2008	I-XII 2008						
Wskaźnik zmian cen usług	103,7	103,7	108,1	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	101,3	100,4	100,7	100,4	100,4	100,5	100,2	100,3	106,4	108,1		
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	106,5	103,4	110,7	100,3	100,2	100,3	101,2	102,0	102,1	101,2	101,7	101,2	100,4	100,5	100,0	100,3	108,9	110,7		
1. mechanizacyjne	107,1	102,9	111,0	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	103,5	101,6	102,4	100,3	100,6	100,6	100,0	100,1	113,3	111,0		
a. uprawowe	106,9	103,9	110,7					101,0	103,1			100,4	100,4	99,9	100,3			110,7		
b. siewu-sadzenia	108,1	105,1	105,4					101,6	103,0			103,3	100,5	100,0				105,4		
c. chemiczne	106,2	103,6	109,3	100,5	99,3	100,3	102,0	103,7	104,3	100,1	103,6	100,0	100,7	100,0	100,0	99,8	113,3	109,3		
d. zbioru plodów	107,5	101,3	114,1							103,5	101,4	99,9	100,6	99,9				114,1		
2. usługi robocizny przy pracach polowych	101,6	115,0	124,8					104,4	99,5	102,1	99,8	101,7	100,4	100,0	100,1			124,8		
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	104,2	102,1	104,9	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	100,5	100,5	100,3	100,5	100,4	100,3	100,5	100,4	106,4	104,9		
a. weterynaryjne	106,1	101,5	104,1	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	100,3	100,2	100,2	100,6	100,3	100,5	100,4	100,5	105,2	104,1		
b. inseminacyjne	102,3	102,6	105,8	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	100,9	100,3	100,5	100,4	100,8	99,5	100,7	100,3	107,6	105,8		
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	101,8	104,0	106,2	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	101,0	100,1	100,2	100,4	100,4	100,4	100,2	100,3	105,9	106,2		
1. transportowe	96,8	104,8	105,6	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	105,2	100,8	100,6	101,2	100,0	100,2	99,8	100,6	105,3	105,6		
2. naprawcze	102,8	104,1	106,3	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	100,7	99,9	100,3	100,4	100,4	100,4	100,3	100,8	106,2	106,3		
3. budowlano-remontowe	103,4	107,4	107,2	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	100,6	101,0	100,4	100,3	100,7	100,3	100,5	99,9	109,0	107,2		
4. mylnarskie ^b	101,3	103,9	106,7	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	100,0	100,0	100,6	100,6	102,0	100,7	100,3	100,0	107,1	106,7		
5. handlowe	103,6	101,9	102,7	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	100,3	100,2	99,4	100,0	100,1	99,9	99,8	100,0	100,6	102,7		
6. finansowe	100,7	101,2	107,2	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	101,1	98,7	100,2	100,3	100,1	100,3	100,2	99,4	105,3	107,2		
- ubezpieczeniowe	106,5	103,6	107,9	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	101,3	97,7	99,9	100,3	100,1	100,0	100,1	99,2	104,5	107,9		
- bankowe	89,1	96,4	105,7	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	100,8	100,9	100,7	100,5	100,1	100,9	100,5	99,8	106,8	105,7		
Wskaźnik inflacji	101,0	102,5	104,2	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9	103,3	104,2		

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, telerowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewni, rządowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstaw nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek sieczkarnią, zbiór zielonek ścinacznem, koszenie traw kostarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, umastnienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrenie lemiesza, podkucie kopyta końskie, opłata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln. opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarzy, wypożyczenie cyklarki, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpieczenia OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpieczenia budynku rolnego, składka ubezpieczenia OC rolników, odsetki kredytu krótkotermin. 10 tys. zł, odsetki kredytu średniotermin. 50 tys. zł, b, przemiał zboż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2006		2007		2008		2007		2008												XII 2008		I-XII 2008	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2007	I-XII 2007						
		%																							
Orka plugiem	za 1 godz.	98,81	105,20	114,25	.	.	109,59	110,52	113,93	.	114,03	115,87	116,83	116,47	116,79	.	.	.	.	108,6					
Śiew siewn. rządowym	za 1 godz.	82,08	87,71	94,04	.	.	90,12	91,54	93,48	.	93,26	96,32	96,78	96,78	.	.	.	.	.	107,2					
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	63,68	65,70	71,78	.	.	.	68,29	69,94	71,24	72,74	72,82	73,72	73,72	.	.	.	.	.	109,2					
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	68,58	71,43	75,98	70,30	69,72	71,26	73,46	77,00	77,03	78,63	78,90	79,00	79,00	79,00	79,00	79,00	112,4	105,6						
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	221,78	252,98	242,35	.	.	.	.	267,63	283,90	285,10	285,10	287,37	287,37	.	.	.	.	.	95,8					
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	230,86	236,14	270,68	.	.	.	.	.	.	269,69	269,06	273,29	.	.	.	.	.	.	114,6					
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	126,14	128,00	116,66	.	.	.	.	.	140,35	140,22	139,46	139,97	139,97	.	.	.	.	.	90,8					
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	44,38	51,06	62,86	.	.	59,42	62,02	61,71	63,02	62,89	63,98	64,23	64,23	64,27	.	.	.	.	123,2					
Srutowanie na paszę	100 kg żyta	8,59	9,08	9,76	9,34	9,37	9,55	9,61	9,61	9,61	9,68	9,72	10,03	10,11	10,11	10,11	10,11	108,2	107,5						
Unasięnienie sztuczne krowy	1 szt.	46,50	47,73	50,48	48,17	48,60	49,03	49,28	49,97	50,41	50,79	50,99	51,38	51,32	51,66	51,82	107,6	105,8							
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	22,15	22,81	24,67	23,34	23,71	23,66	24,03	24,31	24,46	24,55	24,64	25,06	25,33	25,53	25,78	110,5	108,1							
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	118,35	126,92	138,79	132,02	133,23	133,85	134,27	134,90	136,37	138,47	140,13	142,58	142,88	143,14	143,22	108,5	109,4							
Naostrzenie lemnisza	1 szt.	12,51	12,74	13,83	13,00	13,21	13,21	13,92	13,92	13,92	13,92	13,92	14,00	14,00	14,00	14,00	107,7	108,5							
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,84	32,06	34,82	33,74	33,76	33,82	33,92	34,06	34,85	34,62	35,13	35,58	35,58	35,79	35,79	106,1	108,6							
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	66,90	76,83	89,83	82,71	85,27	85,94	86,69	88,11	88,88	90,06	90,78	91,46	92,21	92,37	93,03	112,7	116,9							
Oplata projektu budynku inwentarsko-składowego	1 szt.	1028	1024	1024	986	995	1003	1003	1011	1013	1019	1027	1030	1042	1051	1051	106,5	99,9							
Wypożyczenie betoniarńki	na 1 dobę	31,29	31,64	32,67	31,82	31,70	32,03	32,71	32,71	32,82	32,94	32,76	32,80	32,84	32,82	33,07	103,9	103,2							
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	27,69	27,80	28,65	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,70	28,71	28,66	28,74	28,82	28,90	28,93	103,2	103,1							
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	116,02	115,97	130,77	116,32	131,87	132,37	133,22	135,64	135,70	128,82	128,95	128,84	128,79	129,00	127,31	109,4	112,8							
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	698	753	749	763	762	761	770	768	769	730	729	736	738	739	745	97,6	99,5							
Odsutki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	591	570	597	572	573	580	586	589	594	598	602	604	610	614	612	106,9	105,0							
Odsutki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5070	4890	5208	5018	4995	5024	5094	5122	5162	5221	5252	5282	5343	5362	5354	106,7	106,5							

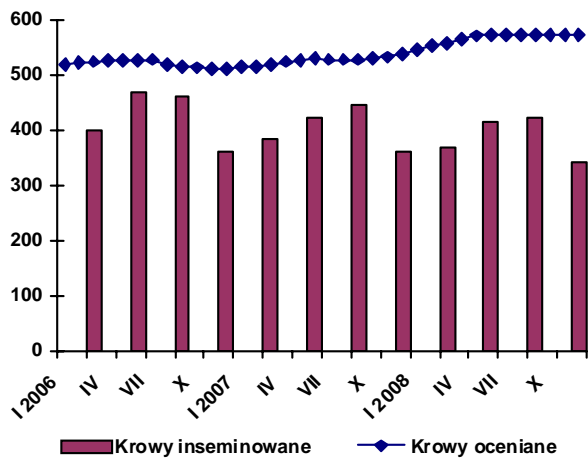
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERICZ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

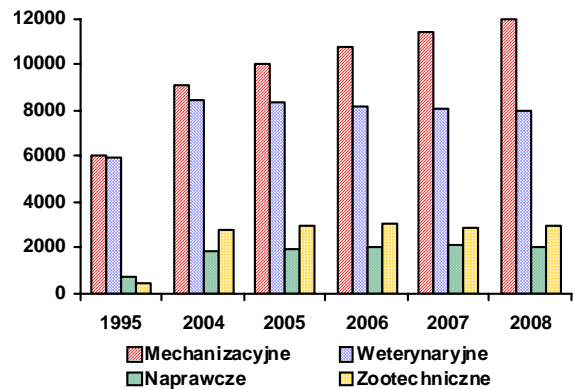
Rodzaje usług	Jedn. miary	2006		2007		2008		2008												XII 2008		I-XII 2008	
		Wyrażone w dt (kg, l)		I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2007	%				
		dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy	dt pszenicy			
Orka pługiem	za 1 godz.	2,23	1,38	1,84	..	1,20	1,20	1,32	..	1,65	2,02	2,26	2,49	2,54	..	..	..	..	133,4				
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	1,85	1,15	1,43	..	0,99	0,99	1,08	..	1,35	1,68	1,87	2,07	..	..	..	..	..	124,4				
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	1,43	1,31	1,11	..	..	0,74	0,81	..	0,89	1,27	1,43	1,58	..	..	..	..	..	110,9				
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	1,54	1,07	1,18	0,87	0,79	0,78	0,80	..	0,96	1,38	1,53	1,69	1,72	1,68	191,9	..	..	110,0				
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	238	204	292	..	..	..	255	..	279	301	308	316	..	..	..	..	..	143,0				
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	5,20	2,11	4,63	..	..	..	..	..	3,91	4,69	5,29	..	..	..	..	..	..	219,1				
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	3,21	3,09	4,32	..	..	..	..	..	2,77	2,76	3,53	5,90	6,62	..	..	..	..	116,4				
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	1,00	0,76	0,99	..	0,65	0,67	0,71	0,78	0,91	1,12	1,24	1,38	1,40	..	..	..	..	129,2				
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	0,22	0,15	0,19	0,14	0,13	0,13	0,13	0,14	0,17	0,20	0,24	0,27	0,28	0,28	201,6	..	..	124,1				
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	49,87	44,80	49,80	36,45	39,02	40,66	42,25	45,04	48,02	53,77	55,08	56,52	57,27	58,24	159,8	..	..	111,2				
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	23,76	21,40	24,35	17,66	19,04	19,62	20,60	21,91	23,30	24,11	25,25	26,86	28,30	28,98	164,1	..	..	113,8				
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	32,96	36,45	34,29	39,29	38,17	40,93	37,09	37,16	33,92	31,42	30,69	33,07	33,44	31,83	81,0	..	..	94,1				
Naostrzenie flemieszki	1 szt.	0,28	0,19	0,21	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15	0,16	0,17	0,20	0,20	0,30	0,30	183,9	..	..	112,6				
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	0,65	0,48	0,54	0,42	0,39	0,38	0,37	0,37	0,40	0,43	0,51	0,61	0,76	0,76	181,2	..	..	113,2				
Opiata prac murarskich	za 1 dzień	18,63	22,02	22,19	24,62	24,43	26,28	23,95	24,27	22,11	20,90	20,28	21,38	21,74	20,71	84,1	..	..	100,8				
Opiata projektu budynku inw. -skład	1 szt.	286	295	253	294	285	307	277	278	252	236	224	241	246	234	79,5	..	..	85,9				
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	8,71	9,10	8,09	9,47	9,08	9,80	9,04	9,01	8,16	7,64	7,07	7,60	7,67	7,35	77,6	..	..	88,8				
Opiata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	7,71	7,99	7,09	8,34	8,06	8,65	7,86	7,88	7,14	6,66	6,37	6,67	6,75	6,43	77,1	..	..	88,8				
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	2,61	1,73	2,00	1,45	1,53	1,50	1,46	1,47	1,57	1,60	1,87	2,49	2,80	2,71	186,9	..	..	116,0				
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	15,72	11,19	11,47	9,49	8,85	8,65	8,46	8,34	8,90	9,08	10,57	15,81	16,07	15,82	166,7	..	..	102,5				
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	13,30	8,48	9,23	7,12	6,65	6,59	6,44	6,39	6,87	7,44	10,54	13,06	13,34	13,00	182,6	..	..	109,1				
Wartość odsetek kredytu sredn. 50 tys. zł	za 1 rok	114,2	72,7	80,6	62,4	58,0	57,1	56,0	55,6	59,7	64,9	92,1	102,3	114,4	113,8	182,3	..	..	110,8				

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

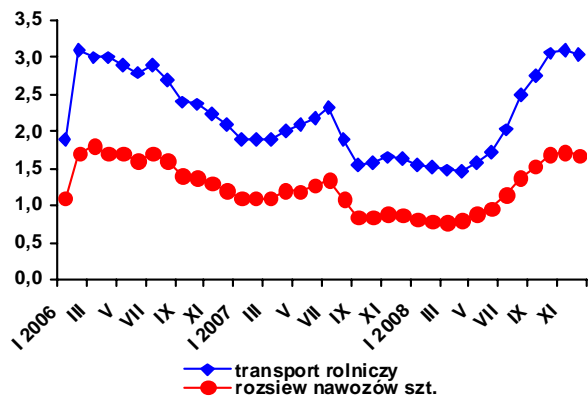
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

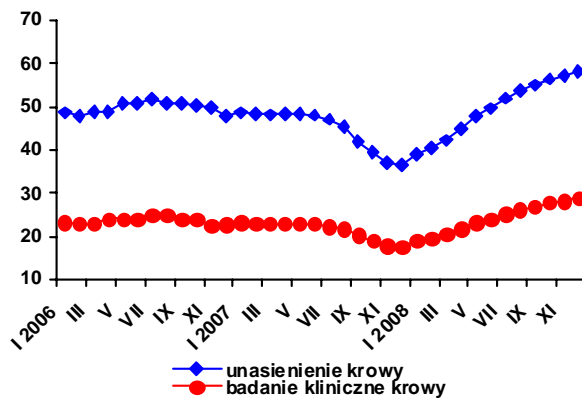
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

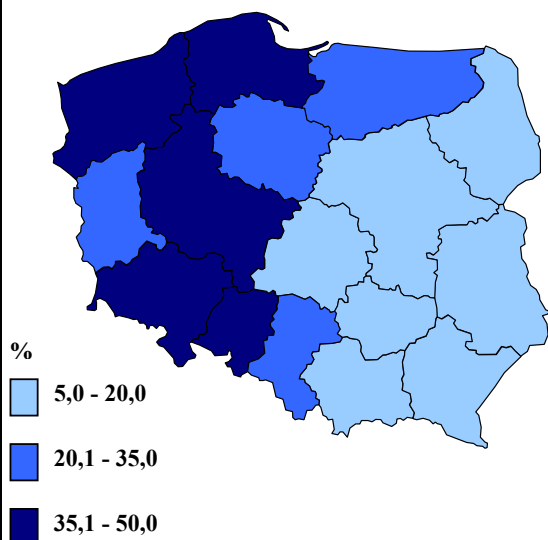
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

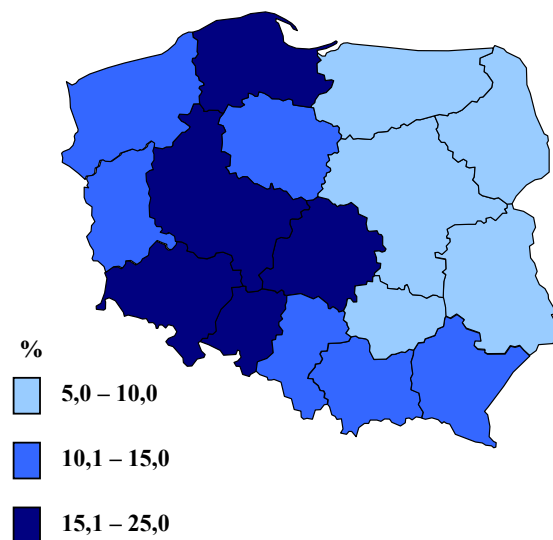
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2008 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2008 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.